توانا بود هر که دانا بود

وزارت فرهنگ

کتاب سوم ابتدائی

کتابفروشی و چاپخانه محمد علی علمی

۱۳۳۳

چاپخانه محمدعلی علمی

وطن

ما همه کودکان ایرانیم	مادر خویش را نگهبانیم
ملک ایران یکی گلستانست	ما گل سرخ این گلستانیم
کار ما ورزش است و خواندن درس	همه از تنبلی گریزانیم
چون نیاگان[1] باستانی خویش	راستگوی و درست پیمانیم
همه در فکر ملت و وطنیم	همه در بند دین و ایمانیم
همه از یک نژاد و یک خاکیم	گر ز تهران و گر[2] ز خراسانیم
همه پاکیم و راستگوی و شریف[3]	بی خبر از دروغ و بهتانیم[4]
گر دروغی کسی بما گوید	ما از او روی خود بگردانیم
همگی اهل صنعت و هنریم	همگی اهل خیر و احسانیم[5]

۱- پدران ۲- و ریعنی و اگر ۳- بزرگوار و باشرف ۴- بهتان یعنی نسبت دادن گناهی بکسی که آن کار را نکرده است ۵- خوبی کردن

بسم الله الرحمن الرحیم

بنام خداوند بخشندهٔ مهربان

خدا

خدایا جهان پادشاهی[1] تراست — ز ما خدمت آید خدائی تراست

خداوند مائی و ما بنده ایم — بنیروی تو یک بیک زنده ایم

نبود آفرینش تو بودی خدای — نباشد همین هم تو باشی بجای

رهی پیش ما آور که فرجام[2] کار — تو خشنود باشی و ما رستگار

خدا همه جا هست، همه چیز را می بیند و همه چیز را میداند هر کار خوب باید که از ما سر بزند برای او پوشیده نیست و از دل ما خبردار است

خدا دانا، توانا، شنوا و بیناست

---

(1) جهان پادشاهی یعنی پادشاهی جهان ۲- عاقبت

سؤال : ۱- اگر کشور ایران را خانه‌ای مانند کنیم رئیس این خانه کیست ؟

۲- چرا شاه را باید دوست بداریم ؟

درس حساب

۱- جواب هر یک از این پرسشها را بید رنگ بگوئید :

پرویز ۳ ریال پول دارد و فریدون ۴ ریال بیش از پرویز دارد فریدون چند دارد ؟

قیمت یک دفتر ۳ ریال و یک کتاب ۸ ریال است قیمت آنها با هم چقدر است ؟

فرخنده ۶ مرغ سیاه و ۳ مرغ سفید دارد روی هم چند مرغ دارد ؟

عباس باید ۱۷ سطر بنویسد ۹ سطر آن را نوشته است چند سطر دیگر باید بنویسد ؟

(۳)

از کسی حرف زور نپذیریم وز کسی مال مفت نستانیم[1]

حالیا[2] بهر افتخار وطن ما شب و روز درس میخوانیم

(۱) نپذیریم (پسندیدن قبول کردن) (۲) اکنون - این زمان

سؤال . ۱- وطن ما کجاست ؟ چرا ایران را دوست میداریم ؟ پدران ما چه صفتهای خوب داشتند ؟ ۲- اگر کسی بما دروغ بگوید یا حرف زور بزند چه میکنیم ؟

شاه

اگر همهٔ مردم ایران را یک خانواده مانند کنیم کشور ایران خانهٔ آنهاست و رئیس این خانوادهٔ بزرگ شاه است

شاه همچون پدری مهربان است و مردم بجای فرزندان او هستند

شاه پیوسته بفکر آبادی کشور است و میخواهد که ایران بزرگ و نیرومند و ایرانیان شاد و سربلند باشند .

اعلیحضرت محمدرضا شاه پهلوی شاهنشاه ایران است

ما شاه خود را دوست میداریم .

درس علم الاشیاء

گفتگوی مو(1) و درخت توت

در باغی یک مو و یک درخت توت کنار هم روئیده بودند. روزی بین آنها گفتگوئی برخاست، هر یک افتخار میکرد که فایده اش برای انسان از دیگری بیشتر است

مو گفت میوه من انگور است انگور را مردم دوست دارند و زیاد میخورند و از آن سرکه هم میسازند یا آنرا خشک میکنند تا کشمش شود. بعضی از خانواده ها از برگ تازه من دلمه که غذائی خوشمزه است درست میکنند، شاخ و برگ زیادی من هم بیفایده نیست مردم آن را میبرند و بمصرف سوخت میرسانند.

درخت توت گفت فایده من هم کمتر از تو نیست: میوه تازه و خشک مرا مردم زیاد میخورند، برگهایم تنها غذای کرم ابریشم است که از آن ابریشم میگیرند و پارچه های ابریشمی می بافند. شاخه های زیادی مرا هم برای سوخت میبرند

---

(1) - درخت انگور را مو و تاک هم میگویند

یک تاکسی ۷ نفری ۴ نفر مسافر گرفته چند نفر دیگر میتواند بگیرد .

در قلک پرویز ۹ ریال و در قلک ایرج ۷ ریال است پرویز چند ریال بیشتر دارد؟

۲- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید .

۵	۹	۱۲	۸	۱۵	۱۲	۰
+۸	-۰	-۸	-۷	-۰	-۶	+۵
۰	۱۵	۰	۰	۸	۰	۱۳

۴	۹	۱۶	۱۴	۱۷	۱۳	۰
+۰	-۰	-۷	+۰	-۰	-۴	-۸
۹	۴	۰	۱۸	۹	۰	۶

۴+۰=۸ ‏ ۱۸-۹=۰ ‏ ۱۲-۰=۴ ‏ ۰+۷=۱۵

۱۷-۰=۹ ‏ ۷+۰=۱۶ ‏ ۸-۰=۰ ‏ ۱۴+۰=۱۸

۳- آیا این جمعها و تفریقها درست است؟ بیدرنگ جواب دهید و غلطها را درست کنید .

۱۷	۷	۹	۱۶	۴	۱۳	۱۵
-۸	+۸	-۶	-۸	+۷	-۴	+۶
۹	۱۴	۳	۹	۱۱	۹	۲۳

۱۴	۷	۶	۱۳	۱۳	۱۱	۱۸
-۶	+۹	+۷	-۵	+۶	-۴	-۷
۸	۱۵	۱۳	۸	۲۰	۷	۱۲

۵- برگ درخت توت بچه کار میخورد؟ آیا کرم ابریشم را دیده اید؟ چه فایده ای دارد؟

تکلیف: ۱- حالا روبروی همدرساتان بایستید و گفتگوی این دو درخت را از پیش خود شرح دهید

۲- این کلمات را پنج بار در دفتر با خط خوش بنویسید گفتگوئی برخاست

افتخار میکرد - مفید - مصرف - داربست -

استراحت میکند.

درس حساب

۱- آیا جوابهائیکه باین سؤالها داده اند درست است؟

منوچهر بحسن گفت الآن ساعت دبستان ۹ بار زنگ زد چند ساعت بظهر داریم؟

حسن جواب داد ۴ ساعت.

تقی باحمد گفت من ۴ دفترچه لازم دارم قیمت آنرا پرسیدم گفتند قیمت یک دفترچه

۲ ریال است چند ریال باید بدهم؟ احمد جواب داد ۱۰ ریال

منوچهر گفت از اتوبوسی که ۱۵ نفر مسافر داشت ۶ نفر پیاده شدند آموزگار

مو گفت آنچه گفتی درست است اما فایدهٔ من بیشتر است زیرا میوهٔ نارس مرا که غوره است مصرف میکنند اما میوهٔ کال[1] تو فایده‌ای ندارد و اگر بچه‌ها بخورند دل درد میگیرند

توت گفت خاموش باش و میوهٔ نارس خود مشمار تو هم نمیتوانی روی پای خودت راست بایستی و باید همیشه به داربست و یا درخت دیگر تکیه کنی و یا روی زمین پهن شوی و مردم از سایهٔ تو بهره‌ای[2] نمیبرند . اما من روی پای خود میایستم و شاخ و برگم در هوا پهن میشود و مردم در تابستان بزیر سایهٔ من پناه میبرند و استراحت[3] میکنند

اگر مردم از میوهٔ نارس تو استفاده میکنند منهم با سایهٔ خود بآنها فایده میرسانم .

۱- نارس ۲- فایده ۳- آسایش

سؤال ۱- از میوهٔ مو چه چیزها درست میکنند ؟

۲- از برگ آن چه میسازند ؟

۳- داربست چیست ؟ آیا میتوانید شکل آنرا بکشید ؟

۴ـ جمع کنید :

۳	۴	۶	۷	۶	۹
+۵	+۴	+۱	+۸	+۵	+۸
+۷	+۹	+۵	+۳	+۴	+۲
۶	۳	۴	۳	۴	۷
+۵	+۸	+۹	+۷	+۶	+۶
+۲	+۴	+۷	+۸	+۵	+۳
۵	۶	۷	۷	۳	۶
+۴	+۵	+۸	+۶	+۲	+۵
+۳	+۴	+۹	+۵	+۹	+۲

۵ـ حسین وقتی بخانه آمد ۴ ریال نان و ۵ ریال کره و ۷ ریال سیب خریده بود چند ریال خرج کرده بود ؟

۶ـ تقی همراه مادرش در دکان عطاری بود ، عطار صورت حساب را چنین درست کرده بود ، صابون ۵ ریال ـ کبریت ۱ ریال ـ چای ۴ ریال و قند ۱ ریال تقی صورت را جمع کرد و دید درست است میتوانید بگوئید جمع صورت حساب چه بود ؟

پرسید چند نفر در آن ماندند؟ جواب داد ۹ نفر

پرویز از مهری پرسید ۲ دوریالی با ۳ یکریالی بیشتر است یا ۱۶ نیم ریالی؟

مهری جواب داد ۱۶ نیم ریالی

۱- عدد وسط هر شکل را با هر یک از عددهای دور آن شکل جمع کنید و حاصل جمعها را تند بگوئید:

۲- باین شکلها نگاه کنید و بگوئید هر یک چه ساعتی را نشان میدهد؟

با شکوه و جلال[1] و جاه[2] رسید   پادشاه ستارگان خورشید

باز شد دیدگان من از خواب

به به از آفتاب عالمتاب

۱- بزرگی ۲- مقام و مرتبه عالی

کار نشد ندارد

از امیر تیمور پرسیدند چگونه از سربازی بسرداری رسیدی؟ جواب داد از سختی نترسیدم و هرگز دلسرد و ناامید نشدم و برای رسیدن بمقصود از مورچه ای سرمشق گرفتم:

روزی از دشمنان گریخته بخرابه ای پناه برده بودم و در عاقبت کار خویش اندیشه میکردم. ناگاه چشمم بموری افتاد که دانه ای بزرگتر از خود بدهان گرفته بود و از دیوار بالا میرفت و چون بنیمه راه میرسید دانه سنگین بزمین میافتاد و بار دیگر مور بطلب دانه آمده آنرا از همان راه ببالا میکشید.

صبح

شب تاریک رفت و آمد روز — وه چه روزی چو بخت من فیروز [1]

پادشاه ستارگان [2] امروز — از افق سر برون نکرده هنوز

باز شد دیدگان [3] من از خواب

به به از آفتاب عالمتاب

یک طرف ناله خروس سحر — بانگ [4] الله اکبر از کسر

از صدای نوازش مادر — وز سخنهای دلپذیر [5] پدر

باز شد دیدگان من از خواب

به به از آفتاب عالمتاب

از افق [6] صبحدم سفیده دمید — آسمان همچو نقره گشت سفید

۱- خوش و مبارک ۲- پادشاه ستارگان خورشید است ۳- دیده یعنی چشم است بنابراین معنی دیدگان چشمان است ۴- صدای بلند ۵- دلپسند ۶- جائیکه بنظر میآید آسمان و زمین بهم پیوسته

۳- آیا این جمعها همه درست است ؟

۳	۶	۹	۳	۴	۳
۲+	۵+	۱+	۶+	۳+	۵+
۹+	۴+	۸+	۵+	۵+	۷+
۱۶	۱۵	۱۸	۱۲	۱۳	۱۷

۷	۴	۳	۴	۷	۶
۸+	۳+	۷+	۷+	۲+	۷+
۳+	۲+	۶+	۳+	۹+	۲+
۱۹	۱۵	۱۵	۱۴	۱۷	۱۵

جمعهائی که درست نیست بجای عدد دوم چه عدد باید نوشت تا جمع درست باشد ؟

۴- میدانید که ساعت ۱۲ ظهر است یکساعت بعد از ظهر را ساعت ۱۳ میگویند .

ساعت ۲ بعد از ظهر را چه ساعتی میگویید ؟ ساعت ۴ بعد از ظهر را چه ساعتی ؟

ساعت ۵ بعد از ظهر ؟ ساعت ۸ بعد از ظهر ؟ ساعت ۱۴ یعنی چند بعد از ظهر ؟

ساعت ۱۷ چند بعد از ظهر است ؟ ساعت ۲۰ چند بعد از ظهر است ؟

نشست و سقف بار شمردم که دانه فرو افتاد و مور از کوشش باز نایستاد تا عاقبت
بمقصود خود رسید و دانه را ببالای دیوار رسانید . از دیدن این وضع امید
در من پیدا شد و با خود گفتم من از این مورچه کمتر نیستم ، بدبخت تا بمقصود نرسیدم
دست از کوشش بر نداشتم .

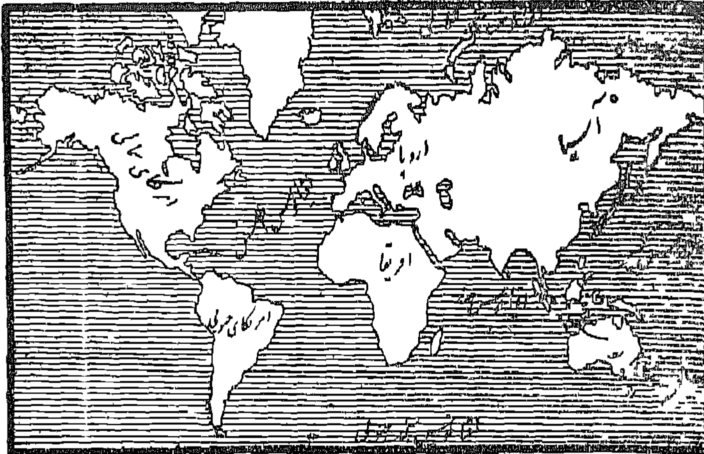
درس حساب

۱- حسن پسر باهوشی است صبح جمعه ۷ صفحه از کتاب درس خود را حاضر کرد
ظهر ۳ صفحه و عصر ۷ صفحه در این یک روز چند صفحه یاد گرفت ؟

۲- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید :

۲	۶	۸	۰	۰	۶
+ ۰	+ ۵	+ ۰	+ ۳	+ ۵	+ ۰
+ ۳	+ ۰	+ ۱	+ ۲	+ ۴	+ ۷
۱۵	۱۶	۱۷	۱۰	۱۵	۱۸

۹	۱	۴	۹	۴	۳
+ ۶	+ ۷	+ ۰	+ ۰	+ ۷	+ ۰
+ ۳	+ ۰	+ ۲	+ ۱	+ ۰	+ ۶
	۱۴	۱۲	۱۳	۱۹	۱۰

درس جغرافیا

دریاها و خشکیها

این نقشهٔ تمام روی زمین است . جائیکه خاکستری است آب میباشد
جای دیگر خاک است . بطوریکه در نقشه می بینید آب بیشتر و تقریباً سه برابر
خاک است .

از قسمت آب جائی راکه وسعتش کم و دور آنرا خاک گرفته
است و راه بآبهای دیگر ندارد دریاچه میگوئید . و جای

برای خنده

ابلهی[1] خر خود را گم کرده بود و خدا را شکر میکرد. مردی با او گفت
خر تو گم شده چه جای شکر است؟
جواب داد. شکر من برای آنست که خود سوار خر نبودم، وگرنه چهار روز بود
که منهم با او گم شده بودم

(۱) ابله: کند ذهن

سوال: آیا صاحب خر حق داشت شکر کند یا نه؟ چرا؟

باغبان نیکوکار

روزی انوشیروان بتماشای صحرا[1] بیرون رفت. باغبانی را دید پیر و سالخورده
که نهالی می نشاند. گفت ای پیر نهالی که تو امروز می نشانی با این زودی بارور نشود
که تو از آن بهره مند گردی. پیر گفت: دیگران نشاندند ما خوردیم، ما می نشانیم دیگران بخورند.
بکاشتند و خوردیم، کاشتیم و خورند   چو بنگری همه برزگران یکدگریم

(۱) بیابان

سوال: ۱- انوشیروان کیست؟ به چه انوشیروان متعجب شد؟ ۲- انوشیروان با باغبان پیر چه گفت؟ و چه جواب داد؟ [illegible]

درس علم الاشیا

مرغ و خروس

مرغ و خروس بسیار سودمندند . گوشت آنها را میخوریم و از پر آنها برای درست کردن بالش و تشکا استفاده میکنیم ، مرغ تخم میکند تخم مرغ غذای خوبی است

در خانهٔ زهرا مرغ و خروس زیاد است زهرا آنها را دوست دارد و با آنها بازی میکند . در موقع معین با آنها آب و دانه میدهد . مادر زهرا تخم مرغها را جمع میکند . هر وقت یکی از مرغها کرچ شد تخم مرغ زیر آن میگذارد . بسبب گرمی بدن مرغ پس از چند روز جوجه ها از تخم بیرون میآیند .

وسیعتر را که راه بخارج دارد دریا میامند . دریاهای بسیار بزرگ را اقیانوس میگویند

دریاها و اقیانوسها بهم پیوسته است وگذشتن کشتیها از دریاها باقیانوسها ممکن است

درروی زمین پنج اقیانوس داریم از این قرار :

اقیانوس کبیر اقیانوس اطلس اقیانوس هند اقیانوس منجمد[1] شمالی اقیانوس منجمد جنوبی

خشکیهای روی زمین را هم پنج قسمت کرده اند و هریک را قطعه مینامند از اینقرار

آسیا اروپا افریقا امریکا اقیانوسیه .

---

(۱) یخ بسته

سؤال : ایران را روی نقشه نشان دهید - آیا اطراف ایران دریا یا دریاچه هست

تذکر : آموزگاران برای نشان دادن اقیانوسها و خشکیها از نقشه استفاده کنند

۱	۳	۲	۵		۸	۴	۶	
۲	۲		۱	۹		۳		۷
	۵	۳		۱	۱	۱	۷	۳
۴		۴	۳	۴	۲		۴	۴
۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸

۴ـ در این جدول ۱۰ سطر است و ۱۰ ستون در سطر اول و همچنین در ستون اول

سمت چپ عددهای از ۰ تا ۹ نوشته شده است و سایر خانه‌های جدول خالی است

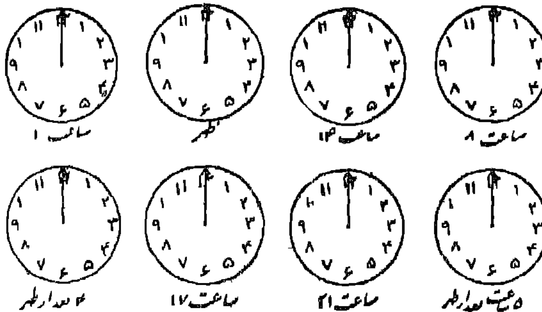
۰	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۱									
۲									
۳									
۴									
۵							۱۲		
۶									
۷									
۸						۱۴			
۹									

در دو خانه که در یکی ۱۲ و در دیگری ۱۴ نوشته شده است . ۱۲ حاصل جمع عدد ۷ و است

لانهٔ مرغان را باید همیشه پاکیزه نگاه داشت و خوراک خوب و کافی بآنها داد تا ناخوش نشوند و بیشتر تخم کنند .

درس حساب

۱ـ باید دو عقربهٔ کوچک را در ساعتهای این شکل طوری بکشید که وقتهائی که زیر آنها نوشته شده است نشان داده شود :

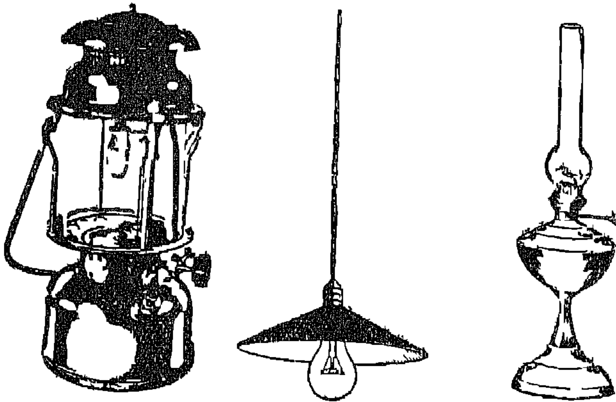

۲ـ در این جدول در خانه های خالی عددی بنویسید که عدد آخر هر ستون حاصل جمع آن ستون باشد :

درس علم الاشیاء

(چراغ)

روز خورشید با نور خود همه جا را روشن میکند . شب که تاریک میشود چراغ روشن میکنیم . در زمان قدیم چراغ وجود نداشته است . مردم قدیم چوب میسوزاندند و از روشنائی آن استفاده میکردند . در نخستین[۱] چراغی که ساخته شد روغن گیاهان یا پیه و چربی حیوانها بکار میرفت . این قبیل چراغها پیه سوز

نامیده میشد . رفته رفته مردم شمع درست کردند و از روشنائی آن بهره مند شدند .

در وقتیکه مردم بوجود نفت آگاهی یافتند و آنرا از زمین بیرون آوردند چراغ نفتی

(۱) ـ اولین

و ۵ که ۷ در سطر اول در همان ستونی است که ۱۲ نوشته شده و ۵ در ستون اول در همان سطری است که ۱۲ در آنست . همچنین ۱۴ مجموع ۶ است و ۸ که ۶ با ۱۴ در یک ستون و ۸ با ۱۴ در یک سطر است

حالا شما خودتان هر یک از عددهای سطر اول را با عددهای ستون اول جمع کنید و حاصل جمعها را روبروی آن عددها در خانه های خالی بنویسید تا جدول پر شود . بدین ترتیب جدول جمع همهٔ عددهای از ۱ تا ۹ را بدست میآورید

۴ - جمع کنید !

۳۲	۲۴	۱۱	۳۰	۲۱	۲۰
+۲۱	+۳۱	+۲۲	+۱۵	+۳۰	+۲۵
+۴۵	+۱۳	+۳۳	+۲۴	+۴۳	+۴۴

۴۳	۲۱	۱۴	۲۱	۱۳	۲۳
+۲۲	+۳۵	+۲۱	+۱۲	+۲۲	+۲۳
+۳۴	+۱۲	+۳۴	+۶۶	+۳۴	+۲۳

شد و تیز بدوید تا بنزدیک خروس رسید .

خروس از بیم[1] بدیوار جست ، روباه گفت چرا از من میترسی ؟ مگر نمیدانی که پادشاه فرمان داده است که هیچکس نباید اندیشهٔ جور و ستم[2] در دل بگذراند چنانکه کبوتر بیم آشیانهٔ باز باشد و میش همنشین گرگ . اکنون باید که من و تو با یکدیگر دوست شویم . خروس در میان سخن او گردن دراز کرده سوی راه مینگریست . روباه گفت بکجا نگاه میکنی ؟ خروس گفت جانوری می بینم باتی چون گرگ و گوشهای تیز چنان بسمت ما میدود که باد بآن نرسد . روباه از این سخن لرزه بر اندام افتاد و هراسان[3] پناهگاهی میجست که پنهان شود خروس گفت بیا ببینیم این حیوان کیست . روباه گفت این علامتها که تو میگوئی مال سگ است و من دیدار او را خوش ندارم . خروس گفت مگر نگفتی که پادشاه فرمان داده است از کسی بکسی ظلم نرسد ؟ روباه جواب داد

(۱) ترس (۲) ظلم (۳) با ترس

رواج یافت . اینگونه چراغها هنوز در بسیاری از خانه ها معمول است .

چراغ برق که امروز در بیشتر شهرها وجود دارد بهترین چراغها است . بهیچوقت

با چراغ نفتی نباید بازی کرد زیرا ممکن است نفت آتش بگیرد و آدمی و اسباب

خانه را بسوزاند . از نفت بنزین هم میگیرند بنزین خیلی زود آتش میگیرد بنابراین

در جائیکه بنزین است نباید کبریت زد یا آتش افروخت . با کلید و سیم و اسباب

برق هم نباید بازی کرد زیرا اگر برق به بدن انسان برخورد کند ممکن است

او را بکشد

سؤال - در این درس کدام کلمه ها سوحص را بیاد شما می آورد ؟

داستان روباه و خروس

خروسی بود جهان دیده[1] روزی پیرامن[2] دهی تماشا میگشت بر سر راهی ایستاد

بانگ[3] برآورد ، روباهی که در آن نزدیکی بود آواز او بشنید و طمع[4] در او کرد ،

---

(۱) باتجربه (۲) - اطراف (۳) - صدا (۴) - میل کرد خروس را شکار کند

و سومی ۲۲۴ ریال . روی‌هم چقدر ریختند؟

۲- منوچهر گفت ما در کلاس خود در ماه اول سال ۲۱ صفحه از کتاب خود را خواندیم، در ماه دوم ۳۲ صفحه و در ماه سوم ۴۳ صفحه . در این سه ماه چند صفحه از کتاب را خوانده‌اند؟

۳- لبهٔ کاغذ سفیدی را زیر ستونها بگذارید و مجموع عددهای هر ستون را روی آن کاغذ بنویسید و ببینید میتوانید هر ۷ جمع را در ۴ دقیقه درست حساب کنید؟

۴۳	۵۱	۱۴	۵۶	۱۴	۴۰	۲۸
۱۹	۱۶	۳۱	۱۰	۱۴	۳۸	۱۴
۳۵	۲۱	۱۹	۴۳	۱۴	۱۶	۱۶
۱۷	۳۸	۱۲	۲۹	۱۴	۳۴	۴۰
۳۷	۴۸	۱۵	۳۴	۲۲	۱۷	۵۲
۱۶	۲۱	۱۶	۲۰	۲۷	۲۵	۶
۲۰	۳۰	۴۱	۱۹	۲۸	۴۰	۳۰
۳۲	۲۸	۱۷	۳۵	۳۰	۱۶	۲۹
۱۸	۴۸	۴۳	۱۶	۲۸	۱۸	۳۶
۲۶	۳۶	۴۲	۴۷	۳۰	۱۲	۴۷
۱۲	۲۰	۳۳	۴۱	۴۲	۴۳	۵۱
۳۱	۱۳	۲۳	۲۵	۵۴	۵۲	۲۴

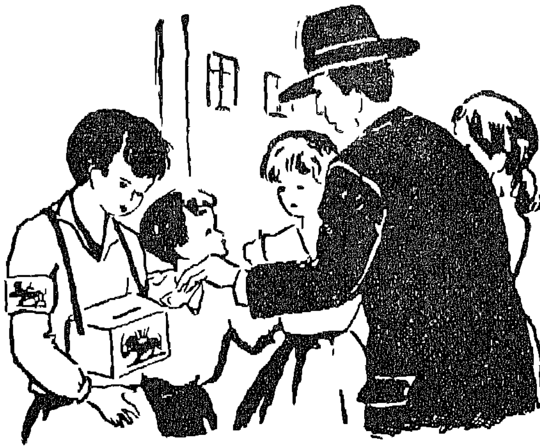
ولی اما ممکن است که این سگ فرمان را نشنیده باشد، حالا جای ایستادن نیست از آنجا گریخت و بسوراخی فرو شد.

سؤال - ۱- چرا وقتی روباه دید که سگ آمد خروس بالای دیوار رفت؟

۲- آنچه روباه پیش از پیدا شدن سگ بخروس گفت راست بود؟ برای چه مرغها را میبرد؟

۳- آیا ممکن است روباه و خروس باهم دوست شوند؟

۴- جمله ای بگوئید که در آن کلمه های ترس و لرزه باشد.

درس حساب

۱- سه نفر در صندوق اعانه مقداری پول ریختند، ولی ۱۲ ریال، دو

دیرعلم الاشیا

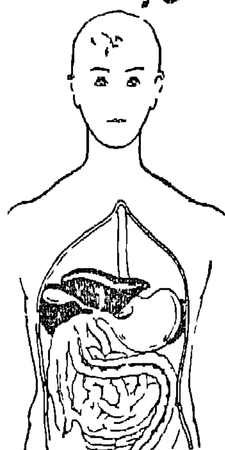
حیوان وگیاه غذا لازم دارد

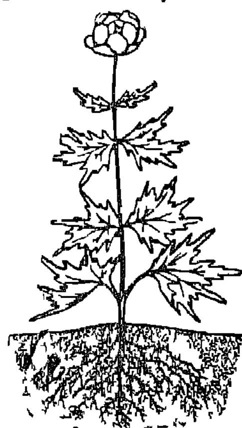
برای زندگی حیوانها غذا لازم است واگر غذا نخورند میمیرند

انسان وبیشتر حیوانها غذا رامیجوند وبمعده فرو میبرند . درمعده غذا هضم میشود

وپس از هضم شدن بروده میرود - درروده شیرهٔ غذا جذب[1] میگردد وبوسیلهٔ

خون بتمام بدن میرسد - زیادی غذا ازراه روده خارج میشود

گیاهها هم غذا میخواهند واگر بآنها غذا نرسد ازمین میروند بدین سبب اگر

دمی آب بسبزی ودرخت نرسد میخشکد چون غذای گیاهان بیشتر درکود است

---

(۱) جذب میگردد = گرفته میشود

۴ - فرخ کتابی خریده و ۵۷ صفحه از آن را خوانده است و میگوید اگر امروز

بتوانم ۲۵ صفحه دیگر بخوانم فقط ۱۲ صفحه از آن میماند . کتابش چند صفحه دارد ؟

۵ - عده ای از شاگردان یک دبستان چهار کلاسه برای گردش مدلتبان

حاضر شدند . از کلاس اول ۲۱ نفر از کلاس دوم ۲۵ نفر از کلاس سوم

۳۲ نفر و از کلاس چهارم ۳۵ نفر . چند نفر برای گردش

حاضر شدند ؟

۶ - چند تا ۱۰ میشود ۲۰ ؟ - ۳۰ چند تا ۱۰ است ؟ - ۴۰ چند تا

۱۰ است ؟ - ۷۰ چند تا ۱۰ است ؟

۲۷ یعنی ۷ و چند ؟ - ۴۳ یعنی ۳ و چند ؟ - ۵۸ یعنی ۸ و چند ؟

۱۵ یعنی ۵ و چند تا ۱۰ ؟ - ۲۱ یعنی ۱ و چند ۱۰ ؟ - ۳۶ یعنی ۶

و چند ۱۰ ؟

گربه چون آن خوش خط و خالیست	فکر آزار جوجه هرگز نیست
سه قدم دور تر شد از مادر	آمدش آنچه گفته بود بسر
گربه ناگاه از کمین برجست	گلوی جوجه را بدندان جست (۱)
برگرفتش بچنگ و رفت چو باد	مرغ بیچاره در پیش افتاد
گربه از پیش و مرغ از دنبال	ناله ها کرد و ریخت پر و بال
لیک چون گربه جوجه را میبرد	ناله مادرش ندارد سود (۲)
گر تضرّع (۳) کند و گر فریاد	جوجه را گربه پس نخواهد داد

(۱) خراشید - گاز گرفت ۲ - فایده ۳ - زاری

سؤال — مرغ بجوجه چه گفت؟ جوجه چه خیال کرد؟ چرا جوجه بچنگ گربه افتاد؟ وقتی گربه جوجه را گرفت مادرش چه کار کرد؟ چه وقت گربه گوشش را تیز و پشتش را خم میکند؟

این جمله ها یعنی چه گربه دُم علم کرده تا که چرخ داد خوردش آنچه گفته بود بسرش آمد از کمین برجست

این لغات را با دقت چند بار بنویسید، معنی آنها را بخاطر بسپارید: خوش خط و خال
کمین پی ربود سود تضرّع

در زمینهای کم کود و بی قوت گیاه خوب بزرگ نمیشود

ریشهٔ گیاه در زمین پهن میشود و گیاه با ریشه های مویی[1] خود غذا را از زمین میکشد

حیوانات و گیاهان را موجودات زنده هم میگویند. موجودات زنده همه احتیاج

بغذا دارند.

تکلیف: از روی این درس دو بار بنویسید

(۱) ریشه های مویی = ریشه های مانند مو

نتیجهٔ حرف نشنیدن

گفت با جوجه مرغکی هشیار — که ز پهلوی من مرو زنهار

گربه را بین که دم علم کرده — گوشها تیز و پشت خم کرده

چشم خود تا بهم زنی بر دست — تا کله[1] چرخ داده ای خوردست

جوجه گفتا که مادرم ترسوست — بخیالش که گربه هم لولوست

(۱) کلاه که در شعر این صورت درآمده

هر ۱۰ دانه کبریت را با یک ریسمان بست و دید ۳ دسته ۱۰ تائی شد و

۶ دانه کبریت ماند .

آموزگار از علی پرسید اگر عدهٔ کبریتهای این قوطی کبریت ۲۴ تا بود شما میتوانستید

چند دسته ۱۰ تائی درست

کنید ؟ علی جواب داد ۲ دسته

۱۰ تائی میشد و چهار تا دانه اینطور .

۲ ــ ۱۲ دانه کبریت ۲ دانه کبریت است و یکدسته ۱۰ تائی ــ ۳۰ دانه

کبریت سه دسته ۱۰ تائی میشود .

۳ ــ میدانید بیست و هفت را اینطور مینویسند ۲۷

۲ و ۷ را رقم های عدد ۲۷ میگوئیم همچنین ۵ و ۸ رقمهای عدد ۵۸ است

۳ و ۰ رقمهای عدد ۳۰ است .

عددهای ۲۷ و ۵۸ و ۳۰ و مانند آنها را عددهای دو رقمی میگوئیم

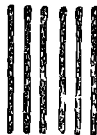
درس حساب

۱- یک روز آموزگار علی را نزد خود خواند و گفت ببین در این قوطی کبریت چند دانه کبریت است ؟ علی شمرد و گفت سی و شش دانه است . آموزگار گفت روی تخته بنویس علی هم اطاعت کرد .

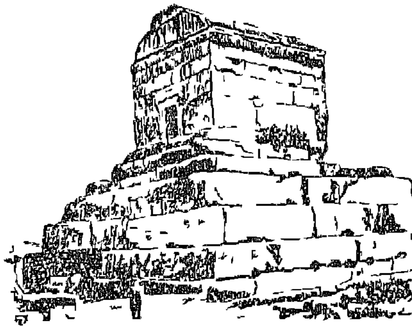
آموزگار گفت ۳۶ دانه کبریت یعنی ۶ دانه کبریت و چند دانه ؟ علی جواب داد ۳۰ دانه . آموزگار پرسید ۳۰ دانه چند تا ۱۰ دانه است ؟ علی فوراً جواب داد ۳ تا ۱۰ دانه است . آموزگار گفت پس شما میگوئید در این قوطی کبریت سه ۱۰ دانه کبریت است و ۶ دانه ، علی جواب داد بلی

آموزگار گفت شما این ۳۶ دانه کبریت را بدسته های ۱۰ تائی جدا کنید و ببینید آنچه گفته اید درست است ؟ - علی دو

همینکه بپادشاهی رسید جنگهای بسیار کرد، بر وسعت[1] ایران افزود و در آبادی کشور کوشید.

پسر و بعد نوادهٔ کورش هم بعد از وی بسلطنت رسیدند چون یکی از اجداد کورش هخامنش نام داشت خاندان او را

قبر کورس

سلسلهٔ هخامنشی میگویند کورش پادشاهی دلیر و مهربان بود چون کشوری را میگرفت با مردم و پادشاه آنجا با مهربانی رفتار میکرد. خارجیها کورش را سیروس مینامند.

درس حساب

۱ـ در عدد ۳۷ رقم دهها چیست و رقم یکها چه؟ ـ همچنین در عددهای

---

(۱) وسعت پهناوری

۴- عدد ۴۲ یعنی ۴۰ و ۲ پس در عدد ۴۲ رقم ۴ بجای ۴۰ است

که ۴ ده تا باشد. و رقم ۲ بجای ۲ یکی است - همچنین در عدد ۶۳ رقم ۶

بجای ۶۰ است که ۶ ده تا باشد و رقم ۳ بجای ۳ یکی است

در عدد ۴۲ رقم ۲ را رقم یکها و ۴ را رقم ده ها میگوئیم

پس در عدد ۶۳ رقم یکها ۳ است و رقم ده ها ۶

در هر عدد دو رقمی رقم راست رقم یکها و رقم چپ رقم ده ها است

درس تاریخ

کُورش

یکی از پادشاهان بزرگ ایران کورش بود کورش در کودکی تیراندازی

و سواری را بسیار دوست میداشت و در این هنرها ماهر شد (۱) نسبت

بهمسالان و دوستان خود مهربان بود و هیچوقت آنان را فراموش

نمیکرد، بدین سبب هنگام بزرگی دوستان و یاران فراوان پیدا کرد

(۱) استاد کاردان

۵ محمود از دکان نوشت افزار فروشی یک مداد تراش خرید ۷ ریال و یک دوات ۵ ریال و چهار مداد ۳ ریال و ۱۰۰ ورق کاغذ ۶ ریال چند ریال خرج کرده است؟ برای پیدا کردن جواب ۷ ریال و ۵ ریال و ۳ ریال و ۶ ریال را بترتیب زیر هم مینویسیم و جمع میکنیم

میگوییم ۱۲ ، ۱۵ ، ۲۱

پس ۲۱ ریال خرج کرده است

$$\begin{array}{r} ۷ \\ ۵ \\ ۳ \\ ۶ \\ \hline ۲۱ \end{array}$$

برای امتحان از پایین ببالا هم میتوانید جمع کنید در اینصورت باید بگویید

۹ ، ۱۴ ، ۲۱

۶- عددهای هر ستون را جمع کنید:

۷	۲	۱	۹	۴	۲	۸
۸	۹	۷	۱	۷	۹	۳
۵	۶	۵	۶	۷	۶	۴
۲	۲	۸	۵	۳	۵	۵

۵۹ و ۷۲ ؟ - در عدد ۴۰ رقم ده‌ها ۴ و رقم یکیها صفر است .

حالا در هر یک از این عددهای دو رقمی رقم یکیها و رقم ده‌ها را بگویید .

۱۵ ۹۰ ۷۳ ۳۹ ۵۰ ۷۶ ۴۵

۲- پرتقالهای سبدی را شمردیم ۱۰۰ تا شد ۱۷۰ . شماره پرتقالها را بگویید و بنویسید

۳- ۳ دوریالی و ۵ ریال میشود چند ریال ؟- ۷ دوریالی چند ریال است ؟

۶ دوریالی و ۳ ریال ؟ - ۳ دوریالی و ۸ ریال ؟

۲۷ ریال چند اسکناس ده ریالی و چند دوریالی میشود ؟ همینطور ۲۵ ریال ؟ ۱۸ ریال ؟

۴- بسته‌های کوچک سیگار است هر یک ۱۰ سیگار دارد . ۶ بسته با ۳ دانه سیگار چند دانه سیگار میشود ؟- ۵ بسته با ۲ سیگار ؟ - ۴ سیگار و ۷ بسته ؟ - ۹ بسته سیگار ؟ ۶ بسته و ۹ سیگار ؟

شد بطرف دشت و صحرا سرازیر میگردد و تشکیل نهر میدهد .
وقتی که چند نهر بهم پیوست نهری بزرگتر تشکیل میدهد که آنرا رود میگویند
در ایران رود بسیار است از قبیل سفید رود[۱] در گیلان ، زاینده رود در اصفهان
و کارون در خوزستان . اگر چند رود باهم یکی شوند رودی بزرگتر تشکیل
میدهند که آنرا شط میگویند مثل شط العرب قسمتی از آب باران و برف
در زمین فرو میرود و ممکن است از جای دیگر بیرون بیاید که آنجا را چشمه میگویند .
آب چشمه ها هم ممکن است تشکیل نهر و رود دهد .

(۱) مثل ماسه

سؤال : چه جائی را چشمه میگویند ؟ نهر چطور تشکیل میشود ؟ نهر با رود و شط با هم چه فرق دارد ؟

درس حساب

۱ــ عددهای هر ستون را باهم جمع کنید

۵۴	۳۴	۲۲	۳۷	۲۸	۴۳
۷۶	۷۳	۳۸	۲۶	۵۶	۷۵
۳۳	۲۷	۵	۸	۳۱	۹
۴۸	۳۶	۲۷	۷۴	۸۴	۱۴

و برخی در حوضها و رودخانه‌ها زندگی میکنند

روی پوست بعضی ماهیان پولکهائی وجود دارد که فلس نامیده میشود ماهی خاویاری پولک ندارد ولی تیغ دارد ماهی قزل آلا از آن دسته ماهیان است که در رودخانه زندگی میکند و گوشت آن لذیذ است

شغل بیشتر[1] مردم کنار دریا صید ماهی و خرید و فروش آنست و غالب خوراک آنها نیز ماهی است .

(۱) بیشتر

سؤال آیا نام بندر شنیده اید؟ نام کدام بندر را شنیده اید؟ خوراک مردم بندر نشین چیست؟

درس جغرافیا

رود

همه دیده ایم که در سال چند مرتبه باران و برف میبارد در دشت و صحرا برف زود آب میشود اما در کوهسار که هوا سردتر است مدتی میماند ، همینکه هوا رو بگرمی گذاشت برفها کم کم آب میشود . آب برف و باران که جاری

درس پنجم

داریوش بزرگ

داریوش یکی از پادشاهان بزرگ سلسلهٔ هخامنشی است هنگامیکه او
به پادشاهی رسید کشورهای تابع ایران شورش کرده بودند و این پادشاه
با سختیهای بسیار روبرو شد، امّا همه را از پیش برداشت و در مدّتی کوتاه شورش را
خوابانید[1] و کشور را دوباره آرام
ساخت. پس از آن داریوش

به آبادی کشور پرداخت و در این کار
کوشش بسیار کرد. از کارهای
مهم او ساختن راهها و بناهای بزرگ
و محکم است. تخت جمشید که سر راه اصفهان و شیراز واقع شده از بناهای
باستانی[2] بسیار مهم ایران است بوسیلهٔ این پادشاه و پسرش خشایارشا

---

۱) شورش را خوابانید یعنی آرام کرد (۲) قدیم

۲۸	۳۵	۴۶	۱۷	۴۷	۷۴
۳۵	۴۶	۳۴	۲۰	۲۴	۶۹
۴۲	۲۷	۴۵	۴۹	۴۳	۳۰
۵۶	۶۲	۲۸	۳۶	۵۸	۱۹

۹۶	۶۵	۳۹	۷۴	۲۸	۸۱
۲۵	۴۱	۶۶	۶۳	۴۲	۲۲
۴۳	۴۳	۱۷	۲۸	۴۰	۲۵
۱۸	۸۵	۴۰	۱۶	۹	۵۷

۲- پدر بیژن به باغبانی میگفت برای باغچهٔ حیاط ۱۸ درخت کاج ۱۶ تبریزی ۲۷ درخت میوه بیاورد ، روی هم باغبان چند درخت باید بیاورد ؟

۳- پدر جمشید با پسرش بازار رفت یکجفت کفش برای او خرید ۹۶ ریال و دو جفت جوراب برای پروین خواهر جمشید خرید ۱۷ ریال و دو کیلو هم سیب خرید ۱۵ ریال از جمشید پرسید چند ریال خرج کرده ام جمشید با کمی تأمل جواب داد ، پدرش گفت درست گفتی آفرین حالا شما بگوئید جمشید چه جواب داد ؟

۴- خرج خانهٔ احمد در روز شنبه ۴۵ ریال و در یکشنبه ۵۷ ریال و دوشنبه ۶۰ ریال و سه شنبه ۴۸ ریال بود ، در این چهار روز روی هم چند ریال در خانهٔ احمد خرج شده است

و پرسیدن دانا میشود . دانشمندان و بزرگان از همین راه دانا شده‌اند
آنان هم روزی کوچک و دانش آموز بوده و خیلی چیزها را نمیدانسته‌اند
اما چون از پرسیدن ننگ نداشتند دانا شدند و بمقام دانشمندی
رسیدند

از روی این جمله‌ها ده بار بنویسید و آنها را بخاطر بسپارید .

توانا بود هر که دانا بود . جوینده یابنده است .

این جمله را معنی کنید کوشش نمائید

درس حساب

ا- پدر سهراب ۸ بسته ده تائی سیگار آورد و روی میز گذاشت و
سهراب گفت بی آنکه بسته‌ها را باز کنی بشمار ببین روی هم چند سیگار است
سهراب شمرد : ۱۰، ۲۰، ۳۰، ۴۰، ۵۰، ۶۰، ۷۰، ۸۰
و گفت ۸۰ سیگار سهراب سیگارها را ده تا ده تا شمرد

ساخته شده است داریوش با دشمنان ایران جنگهای بسیار کرد
این پادشاه را بسبب کارهای بزرگی که انجام داده است داریوش بزرگ
مینامند .-

سؤال : اول پادشاه سلسلهٔ هخامنشی که بود ؟ چرا داریوش را بزرگ میگویند ؟ چه جاهائی کشور خود کرد ؟

پرسیدن عیب نیست . ندانستن عیب است

خدا ما را چشم داده است برای آنکه ببینیم ، گوش داده است برای آنکه بشنویم ، عقل داده است تا خوب را از بد تمیز دهیم(۱) . اینکه میگویند چشم و گوش را باز کنید برای آنست که درست ببینیم و درست بشنویم و خوب بیاموزیم و هرچه نمی فهمیم از بزرگتر و داناتر از خود بپرسیم
در پرسیدن نباید خجلت کشید .
آدمی در ابتدای زندگی بسیار چیزها را ندیده اند ، از دیدن و شنیدن

---

(۱) تمیز دادن یعنی فرق گذاشتن

و در عدد ۴۷۰ ۴ رقم صدها و ۷ رقم ده ها و صفر رقم یکها است

و در عدد ۸۰۹ ۸ رقم صدها و صفر رقم ده ها و ۹ رقم یکها است

و در عدد ۵۰۰ رقم های ده ها و یکها صفر است

عددهای ۶۴۴ و ۴۷۰ و ۸۰۹ و ۵۰۰ و مانند آنها را عددهای سه رقمی میگوئیم .

در هر عدد سه رقمی رقم سمت چپ رقم صدها و رقم وسط رقم ده ها و رقم سمت راست رقم یکها است

۵ـ این عددها را بخوانید و رقم های هر کدام را بگوئید

۸۳۲	۹۱۰	۳۶۴	۴۷۳	۶۰۵	۵۴۷
۵۱۶	۶۵۱	۲۰۴	۱۱۰	۴۰۰	۲۹۹
۹۰۶	۴۰۸	۱۴۹	۸۱۷	۷۸۰	۶۰۳
۳۸۵	۵۴۹	۶۲۰	۲۸۹	۵۰۱	۳۰۰

۶ـ ۲۷۵ سیگار چند بستهٔ ده تائی میشود و چند سیگار؟

۲ - مهری ۹ اسکناس ده ریالی داشت و آنها را اینطور شمرد: ۱۰ ریال
۲۰ ریال، ۳۰ ریال، ۴۰ ریال، ۵۰ ریال، ۶۰ ریال، ۷۰ ریال،
۸۰ ریال، ۹۰ ریال. پدرش یک اسکناس ده ریالی دیگر با و داد
و گفت حالا پول تو میشود ۱۰۰ ریال، پس صد ریال ۱۰ تا ده ریال است
یک اسکناس صد ریالی را میشود با ده اسکناس ده ریالی عوض کرد

۳ - ۲۰۰ سیگار چند بسته ده تائی میشود؟

۱۵۰ ریال یعنی چند اسکناس ده ریالی؟

۳۰۰ چند ۱۰۰ تا و چند ۱۰ تا است؟

۱۲۰ چند ۱۰۰ تا و چند ۱۰ تا و چند یکی است؟

۴ - میدانید که در عدد ۳۵۶ سه ۱۰۰ تا است و پنج ۱۰ تا و ۶ یکی
۳ را رقم صدها و ۵ را رقم ده ها و ۶ را رقم یکها میگوئیم

پس در عدد ۶۴۲ ۶ رقم صدها و ۴ رقم ده ها و ۲ رقم یکها است

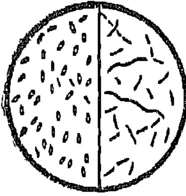
نشسته و غذاهای ناپاک پرهیز کرد[1] .

(۱) پرهیز کردن – دوری کردن

سؤال : چرا دست در دهان کردن بد است ؟ دست نشسته غذا خوردن چه ضرر دارد ؟

وفای سگ

دهقانی متاعی بشهر آورده فروخت . پولی را که از فروش بدست آورد در خرجینی گذاشته بر ترک[1] اسب بست و بسوی ده روانه شد . دهقان سگی هم داشت که دنبال اسب میدوید . کمی که از شهر دور شدند سگ بنای عوعو گذاشت و با جستن و خیز خود در جلو اسب او را از رفتن باز میداشت . دهقان هرچه کوشید که سگ را آرام کند نتوانست

(۱) جائی که عقب زین اسب بسته میشود

چند سه صد تالی میشود وچند ده تالی وچند سیگار ؟

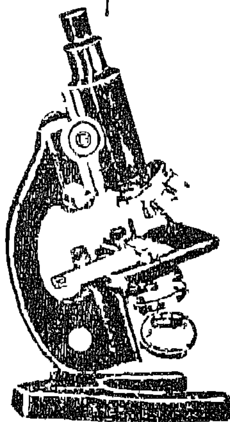
۲۵۰ ریال چند اسکناس صد ریالی میشود وچند ده ریالی ؟

درس علم الاشیاء

میکرب

بسیاری از بیماریها از میکرب بوجود میآید

میکرب موجودی کوچک است که جان دارد وبچشم نمیآید برای دیدن

آن اسبابی مخصوص بنام ذره بین

بکار میبرند. شکل میکربها ساده است

بعضی گرد ، بعضی دراز و برخی

مارپیچ اند

میکرب درهوا ، درآب ، درزمین و بدن انسان وحیوان زندگی

میکند. میکرب بیماریها بیشتر درجاهای کثیف و ناپاک پرورش می یابد

بنابراین باید از آشامیدن آبهای آلوده(1) وخوردن میوه‌های

سگی را لقمه‌ای هرگز فراموش   نگردد گر زنی صد نوبتش سنگ

سؤال ۱- چه دسته‌ها سوار سفر کرد؟ هر یک چه حسن دارد؟

۲- جمله‌هائی بگوئید که در هر کدام یکی از این کلمه‌ها باشد: نوازش وفا
ستائی آزردگی غمگین برخاستن خواست

درس حساب

۱- حسین روز سه‌شنبه ۱۲۵ ریال و روز یکشنبه ۱۳۲ ریال خرج کرد. در این
دو روز چند ریال خرج کرده است؟

۱۲۵ و ۱۳۲ را زیر هم مینویسیم بطوریکه رقم یکها زیر هم و رقم ده‌ها زیر هم و رقم
صدها زیر هم واقع شوند و اینطور جمع میکنیم:

اول رقمهای یکها را جمع میکنیم میشود ۷، ۷ را زیر ستون یکها مینویسیم
بعد رقمهای ده‌ها را جمع میکنیم میشود ۵، ۵ را زیر ستون ده‌ها مینویسیم
پس از آن رقمهای صدها را جمع میکنیم میشود ۲، ۲ را زیر ستون صدها مینویسیم

صدها	ده‌ها	یکها
۱	۲	۵
۱	۳	۲
۲	۵	۷

پس حسین در این دو روز ۲۵۷ ریال خرج کرده است.

گمان کرد سگ هار شده است، با هفت تیر خود را کشید و گلوله ای باو زد

سگ با اینکه زخم خورده بود ناله کنان از پی اسب میدوید. دهقان

برای خلاص خود اسب را تاخت تا سگ باو نرسد. کمی بعد که خواست

از دور ماندن سگ مطمئن[1] گردد پشت سر خود نگاه کرد سگ را در دنبال

اسب ندید. خرجین را هم بر ترک اسب نیافت، دانست که خرجین افتاده

و فهمید که صدا و حرکات سگ برای متوجه ساختن[2] او بوده است. برگشت

و تاخت تا بخرجین رسید و دید سگ ناله کنان روی آن افتاده است

از اسب فرود آمد و سگ را نوازش کرد، سگ با وفا سر بر پای

صاحب خود نهاد و در دم جان داد.

دهقان از کرده خود بسیار پشیمان و غمگین گردید ولی پشیمانی سودی نداشت

خرجین را برداشت و آزرده خاطر راه ده را پیش گرفت -

---

(۱) خاطرجمع (۲) متوجه ساختن = ملتفت کردن

اول عددهای ستون یکها را جمع میکنیم میشود ۱۳، ۳ را زیر

این ستون مینویسیم و میگوئیم ۱۰ را یک

۲۶۵
۱۵۸
۴۲۳

بعد ۱ را با عددهای ستون دهها جمع میکنیم میشود ۱۲، ۲ را مینویسیم

میگوئیم ۱۰ را یک

۱ را با عددهای ستون صدها جمع میکنیم میشود ۴، ۴ را زیر این ستون مینویسیم

سارا این آقای داریوش پردهیم ۴۲۳ ریال داده است

۴- جمع کنید

۷۴۶	۱۰۸	۲۱۹	۵۲۷	۶۱۹	۲۳۷
+۱۷۶	+۲۹۳	+۳۶۷	+۳۸۴	+۲۸۵	+۵۳۲

۳۷۶	۴۹۵	۳۷۳	۴۸۵	۳۶۸	۲۹۷
+۴۲۳	+۴۹۵	+۳۹۷	+۴۷۸	+۲۹۴	+۲۲۵

۲- جمع کنید:

۲۴۳	۳۵۱	۴۳۵	۲۴۶	۷۰۱	۵۴۰
۱۵۴	۶۲۷	۵۴۳	۶۵۱	۱۳۶	۲۴۲
۲۵۰	۶۳۵	۴۰۳	۳۴۷	۳۳۳	۱۷۵
۷۳۰	۲۰۳	۲۰۵	۳۴۲	۳۳۳	۴۲۴
۵۳۶	۵۷۲	۵۷۱	۳۴۴	۶۶۶	۱۷۰
۴۶۳	۶۱۶	۲۰۶	۳۲۲	۲۲۲	۲۲۰

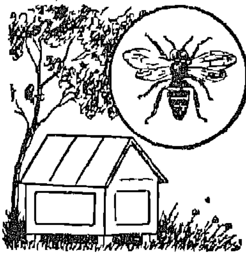
۳- آقای داریوش یک جفت کفش برای خود خرید ۲۶۵ ریال و یک کلاه ۱۵۸ ریال چند ریال پول داده است؟

۲۶۵ را با ۱۵۸ جمع میکنیم اینطور:

صد	ده	یکی
۲	۶	۵
۱	۵	۸
۴	۲	۳

حاصل جمع یکیها میشود ۱۳ یعنی ۳ یکی و یک ده تا، ۳ را زیر یکیها مینویسیم و یک ده تا را با ده ها جمع میکنیم میشود ۱۲ یعنی ۱۲ ده تا یا ۲ ده تا و یک صدتا ۲ را زیر ده ها مینویسیم و یک صدتا را با صدها جمع میکنیم میشود ۴، ۴ را زیر صدها مینویسیم بطور خلاصه اینطور جمع میکنیم:

سؤال . چه قسم زمین را دشت میگویند ؟ چه وقت بیابان می نامیم ؟ بیابان چه قسم زمینی است ؟ کویر در کجای ایران دیده میشود ؟

درس علم الاشیاء

زنبور عسل

یکی از حشرات سودمند زنبور عسل است . بعضی مردم این حیوان مفید را در جای مخصوص بنام کندو نگاهداری میکنند و پرورش میدهند . زنبور عسل دسته دسته زندگی میکند هر دسته در یک کندو منزل میگیرد و ملکه ای مخصوص بخود دارد .

ملکه از همه زنبوران درشت تر و کارش تخم گذاری است .

زنبوران عسل شیرهٔ گلهای خوشبو را میمکند و آنرا بعسل تبدیل میکنند . این حیوان از چیزهای ناپاک و بدبو دوری میکند و اگر اتفاقاً آلوده شود زنبورهای پاسبان کندو از داخل شدن آن جلوگیری میکنند و آنرا میکشند .

عسل غذائی مقوی است و فایده های بسیار دارد .

درس جغرافیا

دشت - بیابان - کویر

وقتی که از شهر یا ده بیرون میرویم زمینهائی را می بینیم که محل زراعت[1] است . در این زمینها غلب آب جاری است و دهقانان ، گندم ، جو ، هندوانه ، خربزه ، خیار و امثال[2] آن میکارند . این قبیل زمینها را دشت میگویند .

چون بخواهیم از شهری بشهر دیگر مسافرت کنیم ممکن است از زمینهای وسیعی بگذریم که بی آب باشند و آبادی در آنجا یافته نشود ؛ اینگونه زمینها بیابان نامیده میشود . در وسط کشور ما اراضی[3] پهناوری وجود دارد که شوره زار و بی آب و علف است و در آنجا کشت و زرع[4] نمیشود و هنگام باراندگی عبور از آن بسیار مشکل است . این قسم زمین را کویر می نامند . کویر لوت قسمت بزرگی از اراضی مرکز ایران است .

---

(۱) کسب و کار (۲) همانندها (۳) زمینها (۴) کشت

آموزگار پرسید حالا بگوئید یکریال ونیم چند دینار میشود ؟ مهری جواب داد :
یک ریال ۱۰۰ دینار است ونیم ریال ۵۰ دینار پس یکریال ونیم میشود ۱۵۰ دینار
آموزگار گفت : یک ریال وپنجاه دینار را اینطور مینویسد : ۱٫۵۰ ریال
دوریال وبیست وپنج دینار = ۲٫۲۵ ریال
سه ریال وپنجاه دینار = ۳٫۵۰ ریال
وپنجاه دینار چون ریال ندارد اینطور مینویسید ۰٫۵۰ ریال
یعنی ریال ودینار را با علامت « ٫ » که ممیز میگوئیم از هم جدا میکنند
۳ - حالا بنویسید : ۴ ریال ونیم - ۲ ریال وپنجشاهی - ۷ ریال
و۷۵ دینار - ۸ ریال و۲۵ دینار - ۹ ریال ودهشاهی - ۱۰ دینار -
۴ شاهی - ۷۵ دینار .

۴ - این عددها را بخوانید وبگوئید هرکدام چند دینار است :
۱٫۶ ریال ۰٫۲۵ ریال ۳٫۷۵ ریال ۱٫۴ ریال ۳٫۲۵ ریال ۲٫۵۰ ریال

درس حساب

۱- جمع کنید.

۵۷۵	۱۶۳	۵۹۴	۳۷۷	۲۹۹	۲۶۶
+۲۲۵	+۲۳۷	+۳۰۶	+۴۸۸	+۱۰۱	+۲۶۶

۷۲۸	۵۵۵	۸۵۹	۳۴۹	۵۱۲	۴۲۶
+۱۶۲	+۳۴۵	+۱۰۹	+۲۹۸	+۳۸۷	+۳۵۹

۲- مهری به آموزگار خود گفت، دیروز من یک مداد خریدم و ۲ ریال دادم فروشنده یک ۵۰ دیناری بمن داد و گفت (بفرمائید خانم این ده شاهی را بگیرید). - دینار یعنی چه؟ - چرا به ۵۰ دیناری گفت ده شاهی؟

آموزگار گفت: چون یکریال ۱۰۰ دینار است پس نیم ریال ۵۰ دینار میباشد و چون پنج دینار را یکشاهی نیز میگویند بنابراین ۵۰ دیناری را ده شاهی هم میگویند. از اینقرار دوشاهی ۱۰ دینار است - و پنجشاهی ۲۵ دینار.

داریوش پس از شکست خوردن از اسکندر برای جمع آوری قشونِ تازه بخراسان عقب نشینی کرد ولی در آنجا بدست یکی از فرماندارانِ محلّ کشته شد و با مرگ او خاندان هخامنشی منقرض گردید.(۱) (در حدود دو هزار و دویست سال پیش) پس از آن اسکندر و سردارانش مدّتی کوتاه در ایران حکومت کردند.

(۱) پایان ماه

سؤال — سبب شکست خوردن داریوش سیم از اسکندر چه بود؟

از علم الاشیاء

نور آفتاب برای موجوداتِ زنده لازم است

یک روز جمعه منوچهر و منصور بخانهٔ دوستِ خود خسرو رفتند. این خانه باغچه‌ای داشت. منصور برفقای خود گفت خوب است بکار تازه‌ای بپردازیم و پیشنهاد کرد که لوبیا بکارند. هر سه گلدان آوردند منصور رفت و لوبیا خرید، منوچهر خاک غربال کرد و خسرو ماسه آورد.

۷٫۵۰ ریال ۶٫۰۵ ریال ۹٫۲۵ ریال ۱٫۷۵ ریال ۵٫۲۰ ریال ۸٫۱۵ ریال

۵ – میدانید که ۳۲۵ دینار یعنی ۳ صد دینار و ۲۵ دینار چون هر صد دینار

یک ریال است پس ۳۲۵ دینار میشود ۳ ریال و ۲۵ دینار که این طور مینویسیم ۳٫۲۵ ریال

ریال ۳٫۲۵ = دینار ۳۲۵

حالا بگوئید و بنویسید :

۲۵۰ دینار چند ریال است و چند دینار ؟ – همچنین ۴۲۵ دینار ؟ ۷۵۰ دینار ؟

۶۷۵ دینار ؟ ۹۵۰ دینار ؟ ۵۰۰ دینار ؟ ۷۵ دینار ؟ یازده دینار ؟

درس تاریخ — داریوش سوم و اسکندر

آخرین پادشاه دودمان هخامنشی[1] داریوش سوم بود . در زمان او

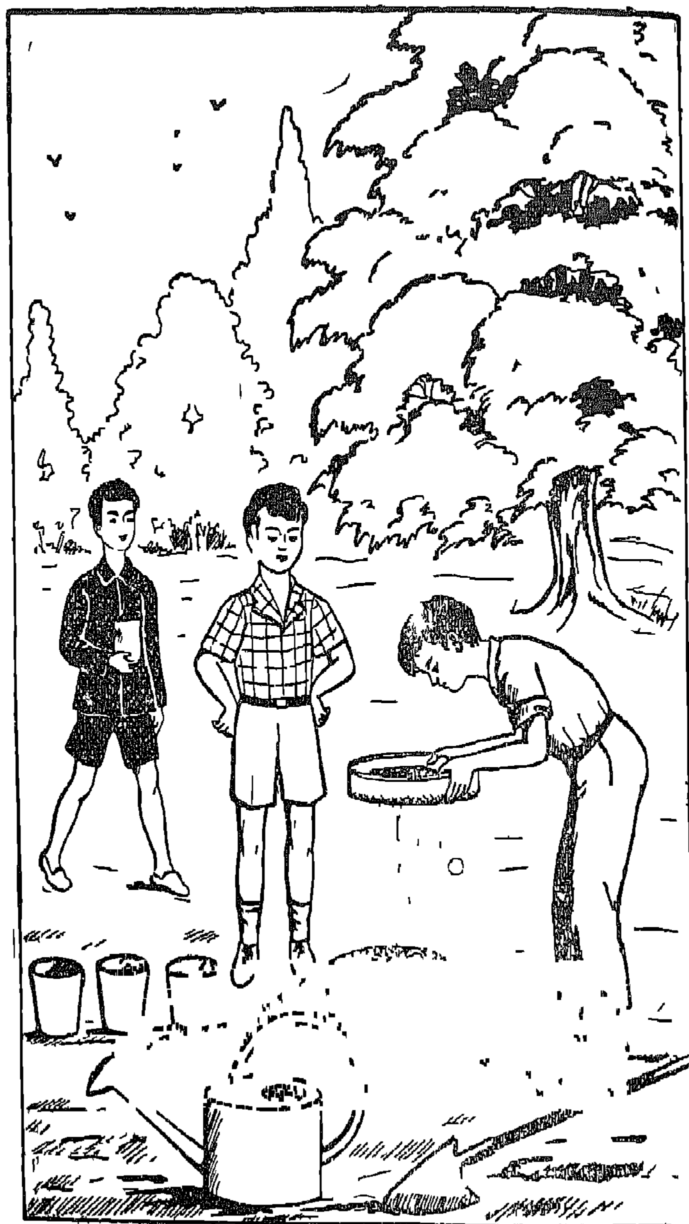
اسکندر پادشاه یونان بایران حمله کرد ، داریوش پس از چند جنگ در اثر

خیانت[2] بعضی سرداران خود شکست خورد و تخت جمشید پایتخت قدیم ایران

بتصرف اسکندر درآمد و آنجا را بکینه جوئی آتش زد .

---

(۱) خانواده سلسله (۲) نادرستی

نصف بشیر گلدانها را از خاک و ماسه پر کردند و چند دانه لوبیا روی آن گذاشتند
و روی دانه ها را ماسه ریختند بعد با آبپاش گلدانها را آب دادند.
منوچهر و منصور گلدانهای خود را در آفتاب گذاشتند اما خسرو گلدان
خود را در اطاقی دور از آفتاب گذاشت. هر سه نفر گلدانهای خود را
یکروز در میان سرکشی میکردند و آب میدادند. پس از چند روز دیدند
که گلدانهای منوچهر و منصور خوب سبز شده و خرم و شاداب است
اما گلدان خسرو زرد و پژمرده شده چندان رشد[1] نکرده است. از این
امر تعجب کردند و علت پژمردگی گلدان خسرو را ندانستند. روز دیگر
گلدانها را نزد آموزگار بردند و سبب پژمردگی گلدان خسرو را پرسیدند.
آموزگار از خسرو سؤال کرد گلدانش را کجا گذاشته بود. همینکه معلوم
شد این گلدان در اطاق کم نور بوده است گفت علت پژمردگی و زردی

---

(۱) رشد کردن یعنی بزرگ شدن و نمو کردن

چند تا یکشاهی یکریال میشود ؟ سه شاهی یعنی چند دینار ؟

۲- قیمت ۵ پرتقال یکی ۱ ریال و ۱۰ دینار چند میشود ؟

۳- قیمت ۸ نارنج دانه‌ای پنج شاهی چند میشود ؟

۴- روی پاکتی یک تمبر یکریالی و دو تمبر ۲۵ دیناری است پول

تمبرهای این پاکت چند ریال و چند دینار است ؟

با دو ریال چند تمبر یکشاهی میتوان خرید ؟ - چند تا تمبر ده‌شاهی

بشما خواهند داد ؟

۵- پرویز یک دفتر خرید ۲٫۵۰ ریال و یک مداد تراش ۳٫۵۰ ریال

چقدر باید پول بدهد ؟

میدانید که ۲٫۵۰ ریال و ۳٫۵۰ ریال میشود ۶ ریال

حالا اگر بخواهید بنویسید و جمع کنید باید طوری بنویسید که ممیزها زیر هم واقع شود

توبیای حسرو دور بودن از نور آفتاب است .

نور آفتاب برای همه گیاهان لازم میباشد و اگر از آن برکنار باشند

ورز (۱) میشوند و رشد نمیکنند . برای حیوان وخصوصاً انسان هم نور آفتاب

بسیار لازم است . نور آفتاب میکرب بسیاری از بیماریها را میکشد

کسانی که در اطاقهای تاریک و کم نور زندگی میکنند غالباً رنجور و ضعیف

میشوند و ممکن است بناخوشیهای سخت مانند سل گرفتار شوند .

(۱) ناتوان

درس حساب (*)

۱ـ چند تا دو شاهی میشود ده شاهی ؟ ـ چند تا پنج شاهی میشود ده شاهی

پنج شاهی یعنی چند دینار ؟ ـ ده شاهی و چند شاهی میشود پانزده شاهی ؟ ـ

شاهی یعنی چند دینار ؟ ـ چند تا پنج شاهی یکریال میشود ؟ ـ چند تا دو شاهی یکریال

(*) آموزگاران توجه فرمایند که مسائل این درس باید بدون توسل بصرف تعلیم حساب شود و کاملاً ذهنی

بعد میگوید :

۷- جمع کنید :

۳٫۲۵ ریال	۲٫۵۰ ریال	۰٫۷۵ ریال	۲٫۵۰ ریال	۳٫۲۵ ریال
۱٫۲۵	۳٫۰۰	۰٫۵۰	۱٫۲۵	۱٫۷۵
۰٫۵۰	۱٫۲۵	۶٫۲۵	۴٫۷۵	۲٫۵۰

۱٫۵۰ ریال	۰٫۵۰ ریال	۵٫۲۵ ریال	۲٫۶۰ ریال	۷٫۱۵ ریال
۲٫۷۵	۴٫۷۵	۴٫۷۵	۳٫۴۰	۱٫۲۵

۲٫۲۰ ریال	۵٫۶۵ ریال	۱٫۲۵ ریال	۳٫۵۰ ریال	۴٫۲۵ ریال
۳٫۳۰	۱٫۰۵	۲٫۵۰	۲٫۰۰	۲٫۷۵
۴٫۵۰	۲٫۳۰	۳٫۷۵	۳٫۰۰	۳٫۰۰

حساب بدینار بخش بحزوار

دو نفر برای درخواست اعانه[۱] بدر خانه کسی رفتند . از پشت در صدای صاحبخانه را شنیدند که با بانگ[۲] بلند بخدمتکار خود میگفت : چوب کبریت را چرا دور انداختی بایستی آنرا نگاه میداشتی چون ممکن است روزی

(۱) کومک (۲) آواز

۰ و ۰ میشود ۰، ۰ را زیر صفر مینویسید

بعد ۵ و ۵ را جمع میکنید میشود ۱۰، ۰ را زیر ۵ مینویسید میگوئید ۱ ابریک

را با ۲ و ۳ جمع میکنید میشود ۶ که زیر ۳ مینویسید

پس حاصل جمع میشود ۶ ریال که دینار ندارد

۲٫۵۰
۳٫۵۰
۶٫۰۰

یعنی پرویز باید ۶ ریال بدهد .

۶ ـ حسن یک دفتر خرید ۳٫۷۵ ریال و یک قلم ۲٫۲۵ ریال و یک مداد پاک کن ۱٫۵۰ ریال چقدر باید پول بدهد ؟

باید ببینیم که ۳٫۷۵ ریال و ۲٫۲۵ ریال و ۱٫۵۰ ریال روی هم چقدر میشود برای اینکار آنها را طوری مینویسیم که ممیزها در یک ستون زیر هم قرار گیرد بعد جمع میکنیم

۳٫۷۵ ریال
۲٫۲۵
۱٫۵۰
۷٫۵۰

حاصل جمع میشود ۷٫۵۰ ریال یعنی حسن باید ۷٫۵۰ ریال بدهد .

درس علم الاشیاء

غلات

محصول زراعت مانند گندم و جو را غله میگویند گندم را آرد و با آن نان درست میکنند

خوراک اصلی بیشتر مردم نان است . برنج هم مثل گندم خوراک مردم میباشد . برای زراعت برنج آب زیاد لازم است بهمین جهت در گیلان و مازندران چون آب زیاد است بیش از جاهای دیگر برنج کاری معمول است

نخود ، لوبیا ، عدس ، باقلا و ماش غذاهای خوب و مقوی(۱) درست میکنند

(۱) — قوت دهنده

درس حساب

۱ — فریور با پدرش بدکان خیاط رفته بود دید خیاط با یک نوار باریک

لازم شود

آن دو نفر بهم نگاه کردند و گفتند نزد عجب مردی آمده ایم ! کسی که برای یک چوب کبریت اینطور سختگیری میکند هرگز اعانه نخواهد داد و با آنکه ناامید بودند در زدند . صاحبخانه با خوشروئی آن دو نفر را پذیرفت ، پرسید چه میخواهید ؟ مقصود خود را گفتند . فوراً هزار ریال پول بآنان داد ، درخواست کنندگان بسیار تعجب کردند و از او پرسیدند شما که از یک چوب کبریت نمیگذرید چگونه هزار ریال بآسانی بخشیدید ؟ صاحبخانه گفت من اگر در جای خود آنطور صرفه جوئی نمیکردم اکنون که موقع کومک است نمیتوانستم اینطور بخشش کنم که هر چیزی بجای خویش نیکوست

سؤال . ۱ - آیا اعانه دادن کار خوبی است ؟ چرا ؟

۲ - بنظر شما صاحبخانه چگونه آدمی بود ؟

۳ - صحبت درخواست کنندگان را با صاحبخانه نقل کنید ؟

پس ۱۲۵ سانتیمتر میشود ۱ متر و ۲۵ سانتیمتر که این طور مینویسند: ۱٫۲۵ متر

علامت (٫) را ممیز میگویند و چنانکه می بینید متر و سانتیمتر را با ممیز از هم

جدا کردیم.

۱ متر و ۵۰ سانتیمتر را این طور مینویسیم:	۱٫۵۰ متر
۲ متر و ۷۵ سانتیمتر را این طور:	۲٫۷۵ متر
۴ متر و ۵ سانتیمتر را این طور:	۴٫۰۵ متر
و ۴۲ سانتیمتر را این طور باید نوشت.	۰٫۴۲ متر

۳- این اندازه ها را بنویسید: یک متر و چهل سانتیمتر؛ ۲ متر و پنجاه سانتیمتر؛ ۳ متر و هفتاد و پنج سانتیمتر؛ ۲۵ سانتیمتر؛ ۵ متر و ۸ سانتیمتر؛ ۱۰ سانتیمتر و ۵ سانتیمتر.

۴- این اندازه ها را با متر بنویسید.

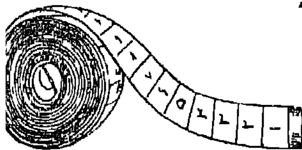
۲۷ سانتیمتر؛ ۵۰۶ سانتیمتر؛ ۷۵۰ سانتیمتر؛ ۱۲۵ سانتیمتر؛ ۲۰۰ سانتیمتر

لباس پدرش را اندازه میگیرد پرسید : پدر جان این چیست؟

پدرش گفت : این نوار باریک که بقسمتهای کوچک تقسیم شده برای اندازه

گرفتن درازی پارچه و چیزهای دیگر بکار میرود

هریک ازین تقسیمهای کوچک

یک سانتیمتر است

۲ـ صد تا ازاین قسمتهای کوچک یا ۱۰۰ سانتیمتر را یک متر میگویند

بزرگترین پادشاه این سلسله اردشیر[1] سیزدهم است . در زمان پادشاهی او رومیان هوس گرفتن ایران را داشتند . یکی از سرداران آنها بکشور ما لشکر کشید اما بدست یکی از سرداران اردشیر کشته شد .

یکی دیگر از پادشاهان این سلسله فرهاد چهارم است که در زمان او حضرت عیسی ع بدنیا آمد .

تولد[1] حضرت عیسی ع ابتداء تاریخ مسیحیان است و آنرا تاریخ میلادی گویند امسال هزار و نهصد و پنجاه و یک میلادی است

(۱) بدنیا آمدن

درستکاری

احمد از دبستان بخانه میرفت در راه یک سکه ریالی نقره پیدا کرد خوشحال شد ، خواست با آن چیزی بخرد . کمی فکر کرد و گفت این پول از آن من نیست

در موقع تدریس این کتاب اگر سال میلادی تغییر کرده باشد آموزگاران گوشزد کنند

۴۷۵ سانتیمتر؛ ۶۰۵ سانتیمتر؛ ۴۵ سانتیمتر؛ ۵۰ سانتیمتر و ۷۵ سانتیمتر

۵ - این اندازه‌ها را بخوانید و بسانتیمتر بنویسید:

۸٫۷۵ متر ۰٫۲۵ متر ۴٫۱۸ متر ۳٫۵۰ متر ۲٫۰۵ متر

۰٫۳۰ متر ۰٫۰۸ متر ۱٫۰۵ متر ۰٫۱۰ متر ۴٫۱۵ متر

درس تاریخ

اشکانیان

چون اسکندر فرزندی نداشت پس از او سرداران جانشین او شدند جانشینان اسکندر در ایران مدت زیادی حکومت نکردند زیرا مردم ایران بیگانگان را دوست نمیداشتند و زیر بار حکومت آنها نمیرفتند و پیوسته درصدد بیرون کردن آنها بودند تا آنکه قومی از مردمان جنگی و دلاور از خراسان سرشورش برداشتند و با این بیگانگان بجنگ پرداختند و آنها را بیرون کردند فرماندهی این قوم با پادشاهانی بود که همه اشک نام داشتند بدین جهت این پادشاهان را اشکانیان مینامند.

اندازه بگیرید و آنرا بنویسید .

۱ـ دور کمر خود را اندازه بگیرید و بنویسید ـ درازی قد رفیقتان را

اندازه بگیرید، برای این کار به رفیقتان بگوئید پشت به دیوار بدون کلاه راست

بایستد بعد از او روی دیوار نشان بگذارید بطوریکه بعد از درست روی سر او باشد

بعد از نشانه تا پای دیوار را راست اندازه بگیرید

خط راستی روی تخته بکشید و آنرا اندازه بگیرید و متر بنویسید .

۲ـ شما وقتی با پدر یا مادر خود برای خریدن پارچه به بازار رفته اید دیده اید

که پارچه فروش با یک میله فلزی یا یک خط کش چوبی پارچه را اندازه میگیرد

این میله و این خط کش هرکدام نیم متر است دو تا از این نیم مترها میشود

یک متر

چون ۵۰ سانتیمتر و ۵۰ سانتیمتر میشود ۱۰۰ سانتیمتر یعنی یک متر پس درازی

نیم متر ۵۰ سانتیمتر است . بنابراین نیم متر را این طور باید نوشت ۰٫۵۰ متر

آنرا نگاه میدارم تا صاحبش پیدا شود . چند قدم که رفت دختری را دید که با حال پریشان میآمد و در پس نگاه میکرد . پرسید پی چه میگردی ؟ گفت مادرم ناخوش است میرفتم چیزی برای او بخرم پولم را در راه گم کردم . احمد خوشحال شد که صاحب پول را شناخته است . فوراً پنج ریالی را بدختر داد و دختر هم دلشاد شد و از او تشکر کرد .

احمد چون بخانه رسید سرگذشت را برای مادر خود بیان کرد . مادر گفت کار خوبی کردی ، درستی بهترین صفتها است .

خداوند بدرستکار پاداش[1] میدهد و همه او را دوست خواهند داشت

(۱) اجر ـ مُزد

سؤال . اگر شما چیزی را پیدا کنید آنرا چه خواهید کرد ؟

درس حساب

۱ـ یک خط کش درجه دار بردارید و با آن درازی نیمکت خودتان را

میکند دست و روی خود را پاک　　خوب دندان خویش را مسواک

میزند شانهٔ تمیز بموی　　صاف و براق میکند سر و روی

مینماید لباس خود در بر　　میرود با ادب بپیش پدر

سخن اول و شروع کلام　　میکند با پدر بمهر سلام

میرود با دهان خندان پیش　　میزند بوسه دست مادر خویش

می نشیند برای صبحانه　　بعد از آن ترک میکند خانه(۱)

بدبستان برای کسب کمال　　بچهٔ خوب میرود خوشحال

---

(۱) خانه را ترک کردن = بیرون رفتن از خانه

سؤال　بچهٔ خوب عاقل اول صبح چه میکند ؟

تکلیف　۱- یک جمله بگوئید که در آن کلمه های تمیز و براق بکار رود

۲- از روی این شعر ده بار بنویسید

بدبستان برای کسب کمال　　بچهٔ خوب میرود خوشحال

۴- مریم با مادرش ببازار رفت پارچه فروشی که با آنها پارچه میفروخت با نیم متری خود یارچه را اندازه گرفت و بعد پاره کرد مریم از مادرش پرسید مادرجان این ۳ متر و نیم پارچه است ؟ جواب داد بلی .

مادرش از او پرسید . ۲ متر و نیم را چطور مینویسی ؟ مریم جواب داد ۲٫۵۰ متر .

۵- ریسمانی بدرازی یک متر تهیه کنید از روی این ریسمان درازی نیم متر را نشان دهید .

۲ متر و نیم چطور چند تا نیم متر میشود ؟ - ۴ متر چند تا نیم متر است ؟
۲ متر چند تا نیم متر است ؟ - ۵ تا نیم متر است و چند سانتیمتر ؟

بچه خوب

بچهٔ خوب و عاقل و هشیار　　اول صبح میشود بیدار
میرود از اطاق خود بیرون　　میبرد آب و حوله و صابون

هرکس عبارتی را از بر کند و معنی آنرا نداند میگویند طوطی وار یاد گرفته است .

انسان اگر چیزی را طوطی وار یاد بگیرد خیلی بد است .

دانش آموز نباید درس خود را طوطی وار از بر کند بلکه باید سعی کند هرچه را میخواند معنی آنرا بفهمد و اگر نفهمید از دیگران بپرسد .

بزرگان گفته اند . چو طوطی سخنگوی نادان مباش

این شعر را از بر کنید و ده بار بنویسید .

بکوش هر ورق که خوانی   تا معنی آن تمام دانی

درس حساب

۱- مد تقی از یک پارچه ۲٫۷۵ متر برای لباس خود و ۱٫۶۵ متر برای لباس تقی خرید روی هم چند متر پارچه خریده است ؟

باید ببینیم ۲٫۷۵ متر و ۱٫۶۵ متر چقدر میشود و یا ۲۷۵ سانتیمتر و ۱۶۵ سانتیمتر چند سانتیمتر است برای این کار آنها را زیر هم مینویسیم و جمع میکنیم این طور :

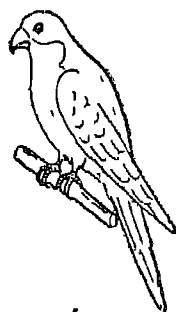
$$\begin{array}{r} ۲۷۵ \\ ۱۶۵ \\ \hline ۴۴۰ \end{array}$$

درس علم الاشیا

طوطی

طوطی پرنده ای است سبز رنگ که نوک خمیده دارد. طوطی میتواند صوت(۱) انسان یا حیوان را تقلید(۲) کند. این حیوان در جنگلهای گرمسیر زندگی میکند.

مریم طوطی زبانی داشت که پدرش از هندوستان آورده بود. او را بسیار دوست میداشت و در قفس نگاهداری میکرد.

مریم روزی چند مرتبه بطوطی سرکشی میکرد و باو خوراک میداد. چند کلمه هم مانند آقا، بابا، بی بی، سلام بره، بیا باو یاد داده بود. اما طوطی معنی این کلمه ها را نمیدانست و نفهمیده آنها را بازگوئی میکرد

(۱) صدا - آواز (۲) بازگوئی

۲

۳٫۱۵ متر	۲٫۹۰ متر	۵٫۱۲ متر	۲٫۴۵ متر	۲٫۲۵ متر
۲٫۲۶	۰٫۵۰	+۱٫۸۲	+۱٫۰۵	+۱٫۱۵
۰٫۳۹	۱٫۶۰	+۲٫۷۵	+۳٫۰۰	+۳٫۷۵

۴٫۲۰ متر	۳٫۰۵ متر	۴٫۶۵ متر	۳٫۲۵ متر	۷٫۵۰ متر
+۳٫۸۰	+۵٫۱۰	+۱٫۳۵	+۰٫۷۵	+۱٫۷۵

۲٫۳۶ متر	۰٫۸۵ متر	۱٫۰۵ متر	۰٫۴۸ متر	۰٫۴۵ متر
+۴٫۷۵	+۰٫۷۵	+۲٫۶۵	+۰٫۰۷	+۰٫۷۵
+۰٫۱۹	+۱٫۴۵	+۳٫۳۰	+۰٫۴۵	+۰٫۳۶

بهترین سفارشنامه

بازرگانی در روزنامه اعلان کرد که یک حسابدار احتیاج دارد چندین نفر
برای این کار نزد بازرگان رفتند و هر یک سفارشنامه‌ای از دوستان خود
همراه داشتند در آن میان جوانی مؤدب(۱) معقول(۲) بود که از هیچکس سفارشنامه
نداشت. بازرگان همین جوان را پذیرفت و باقی را رد کرد.

---

۱) باادب (۲) با عقل و ادب

حاصل میشود ۴۴۰ سانتیمتر و یا ۴٫۴۰ متر .

یعنی پدر تقی رو یهم ۴ متر و ۴۰ سانتیمتر پارچه خریده است .

و نیز اگر ۲٫۷۵ متر و ۱٫۶۵ متر را طوری بنویسیم که ممیز ها زیر هم قرار گیرند و

جمع کنیم حاصل همان ۴٫۴۰ متر میشود

$$\begin{array}{r} ۲٫۷۵ \\ ۱٫۶۵ \\ \hline ۴٫۴۰ \end{array}$$

۲- محمود دو برادر خورد کوچکتر دارد پرویز و دارا پدرشان از یک

پارچه برای محمود ۲٫۲۵ متر و برای پرویز ۱٫۷۵ متر و برای دارا ۱٫۲۵ متر

خرید برای هر سه چقدر پارچه خریده است ؟

سه اندازه را زیر هم طوری مینویسیم که ممیز ها در یک ستون قرار گیرند و بعد

جمع میکنیم این طور :

$$\begin{array}{r} ۲٫۲۵ \text{ متر} \\ ۱٫۷۵ \\ ۱٫۲۵ \\ \hline ۵٫۲۵ \end{array}$$

در آنها رو یهم ۵ متر و ۲۵ سانتیمتر پارچه خریده است .

۳- جمع کنید :

کافی داشت

رفتار نیک و اطلاعات هر کس بهترین سفارشنامه برای او میباشد

درس حساب

۱- چه عددی باید بر ۴ افزود تا ۷ بدست آید؟ - حالا بگوئید اگر ۴ تا از ۷ برداریم چه میماند؟

چه عددی باید بر ۷ افزود تا ۱۰ شود؟ - اگر از ۱۰ تا ۷ تا برداریم چه میماند؟

۲- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید

۱۰	۴	۹	۲	۴	۱۲	۶	۷
.	.	.	.	.	.	.	.
۱۵	۱۶	۱۰	۱۲	۷	۲۰	۱۴	۱۷

میدانید که ۷ و ۱۰ میشود ۱۷ پس در مثال $\frac{۷ \cdot}{۱۷}$ نقطه بجای ۱۰ است. اگر ۱۰ را از ۱۷ برداریم ۷ میماند همینطور در مثالهای دیگر - بنابراین اگر عددی را که بجای هر نقطه میگذارید از عدد زیر خط تفریق کنید باید عدد بالای نقطه بدست آید. امتحان

یکی از دوستان بازرگان از وی سبب پرسید که چرا از میان همه این جا
برگزیدی که از هیچکس سفارشنامه و توصیه[1] نداشت . بازرگان جواب
همراه این جوان چند سفارشنامه بود که دیگران نداشتند بدین سبب
او را برگزیدم .

پیش از ورود کفشهایش را پاک کرد ، در را آهسته بست ، کتابی را که رو
زمین افتاده بود با ادب برداشت و روی میز گذاشت درصورتیکه
آنرا نادیده گرفته و از روی آن گذشتند ؛ هماموقع که او احوال
بیان میکرد پیرمردی داخل اطاق شد ، جوان برخاست و جای خو
به پیرمرد داد ؛ پرسشهای مرا هم شمرده و روشن جواب میداد . لباس
با وجود کهنگی پاکیزه ، مویش شانه زده و ناخنهایش کوتاه و پاک
درخواستی هم که نوشته بود خوب و خوش خط بود ؛ از حساب داری

(۱) توصیه معنی سفارش نامه است

۶- از ۲۴ ۲ تا کم کنید و از مانده آن نیز ۲ تا کم کنید و همینطور از هر مانده ۲ تا کم کنید تا به ۶ برسید - از عدد ۲۵ ۳ تا کم کنید و از مانده آن نیز ۳ تا همینطور از هر مانده ۳ تا کم کنید تا به ۱۴ برسید - از عدد ۵۰ ۵ تا کم کنید و از مانده آن نیز ۵ این کار را چهار مرتبه بکنید و ببینید بچه عدد میرسید؟

درخت سیب و بوته سیب زمینی

جعفر بچه کوچکی بود ، با پدر و مادر خود در باغی زندگی میکرد . این باغ درخت سیب زیاد داشت . موقع تابستان که سیبها میرسید جعفر پدر خود را در چیدن و جمع کردن آنها کومک میکرد .

کنید .

۳ـ در تفریق $\frac{۷}{-۵}$ عدد ۲ را ماندهٔ تفریق میگویند
۲

علامت تفریق (ـ) است تفریق $\frac{۷}{-۴}$ را اینطور هم مینویسند ۳ = ۴-۷
۳

و خوانده میشود ۷ منهای ۴ برابر است با ۳

۴ـ ماندهای این تفریقها را بگوئید و بنویسید

۱۶	۷	۶	۱۰	۱۵	۱۲	۹
۱۰-	۵-	۰-	۵-	۶-	۴-	۳-

۲۰ - ۳ =　　۱۵ - ۵ =　　۱۸ - ۳ =　　۱۱ - ۵ =

۵ـ میدانید که ۱۷ = ۵ + ۱۲ پس ۵ = ۱۲ - ۱۷ و ۱۲ = ۵ - ۱۷

حالا این تمرینها را از روی نمونهٔ بالا حل کنید

۱۷ + ۸ = ?	پس	۲۵ - ۱۷ = ?	و	۲۵ - ۸ = ?
۱۶ + ۱۲ = ?	«	۲۸ - ۱۶ = ?	و	۲۸ - ۱۲ = ?
۲۳ + ۳۲ = ?	«	۵۵ - ۲۳ = ?	و	۵۵ - ۳۲ = ?
۴۷ + ۲۵ = ?	«	۷۲ - ۴۷ = ?	و	۷۲ - ۲۵ = ?
۳۵ + ۱۵ = ?	«	۵۰ - ۳۵ = ?	و	۵۰ - ۱۵ = ?
۴۲ + ۲۸ = ?	«	۷۰ - ۴۲ = ?	و	۷۰ - ۲۸ = ?

حکایت

چهار نفر نماز میخواندند یکی از ایشان در میان نماز سخنی گفت . دیگری او را سرزنش کرد که چون حرف زدی نمازت باطل شد سومی گفت چرا در میان نماز حرف میزنید مگر نمیدانید نماز بهم میخورد ؟ چهارمی گفت خدا را شکر که من هیچ نگفتم .

سؤال : ۱ ـ آیا نماز سومی و چهارمی درست است یا نه (چرا)

۲ ـ از چیزهائی که نماز را باطل میکند چند نام ببرید ؟

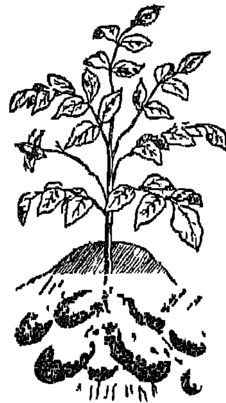
۳ ـ این حکایت را بزبان ساده بیان کنید

درس حساب

۱ـ حسن ۸۶ ریال پول داشت ۵۶ ریال آنرا خرج کرد چند ریال برای او ماند ؟

برای این کار باید ۵۶ ریال را از ۸۶ ریال تفریق کنیم ، یعنی باید بفهمیم چند ریال

یک روز در باغستان پدر خود را دید که زمین را بیل میزند و سیب زمینی میکارد از او پرسید آیا سیب زمینی هم مثل سیب درخت بزرگ دارد ؟

پدرش جواب داد نه پسر جان سیب زمینی درخت ندارد فقط بوتهٔ کوچکی دارد محصول(۱) سیب زمینی خیلی زیاد میشود از یک دانهٔ آن چندین سیب زمینی بوجود میاید(۲) .

سیب زمینی را در باغستان میکارند و در پائیز زمین را بیل میزنند و سیب زمینی ها را بیرون میاورند

(۱) حاصل ، بر (۲) پیدا میشود

سؤال : ۱ — سیب زمینی با سیب چه فرق دارد ؟

۲ — سیب زمینی را چه وقت میکارند و چه وقت محصول آنرا برمیدارند ؟

۳ — محصول سیب زمینی کم است یا زیاد ؟

۵۲	۸۶	۷۴	۳۸	۷۹	۴۵
۳۲-	۵۶-	۱۴-	۸-	۲۹-	۳۵-

۲۷	۴۷	۹۱	۷۳	۶۵	۳۷
۱۰-	۳۰-	۶۰-	۵۰-	۴۰-	۲۰-

۳ـ شخصی از ۹ متر و ۶۸ سانتیمتر پارچه ۳ متر و ۲۵ سانتیمتر را مصرف دوختن پرده رسانید . چند متر و چند سانتیمتر دیگر برای او ماند؟
یعنی باید دید پس از مصرف کردن ۳ متر و ۲۵ سانتیمتر چند متر و چند سانتیمتر میماند
پس باید ۳ متر و ۲۵ سانتیمتر را از ۹ متر و ۶۸ سانتیمتر تفریق نمود و یا ۳۲۵ سانتیمتر را از ۹۶۸ سانتیمتر کم کرد . برای این کار ۳۲۵ را زیر ۹۶۸ طوری مینویسیم که رقمهای یکها زیر هم و ده ها زیر هم و صدها زیر هم باشد بعد این طور عمل میکنیم :

میگوئیم ۵ و ۳ میشود هشت ، ۳ را زیر ۵ مینویسیم .
بعد میگوئیم ۲ و ۴ میشود شش ، ۴ را زیر ۲ مینویسیم .
پس از آن میگوئیم ۳ و ۶ میشود نه ، ۶ را زیر ۳ مینویسیم
باقیمانده این تفریق ۶۴۳ است .

$$\begin{array}{r} ۹۶۸ \\ \underline{۳۲۵} \\ ۶۴۳ \end{array}$$

و ۵۶ ریال میشود ۶۸ ریال .

چون میدانیم ۶۸ ریال یعنی ۶ ده ریال و ۸ یکریال همچنین ۵۶ ریال یعنی ۵ ده ریال و ۶ یکریال پس برای تفریق ۵۶ از ۶۸ عدد ۵۶ را زیر ۶۸ طوری مینویسیم که رقمهای یکها زیر هم و رقمهای دهها نیز زیر هم باشد بعد این طور عمل میکنیم

میگوئیم ۶ و ۲ میشود ۸   ۲ را زیر ۶ مینویسیم

بعد میگوئیم ۵ و ۱ میشود ۶   ۱ را زیر ۵ مینویسیم

$$\begin{array}{r} ۶۸ \\ -۵۶ \\ \hline ۱۲ \end{array}$$

پس مانده این تفریق ۱۲ است .

یعنی ۱۲ ریال برای حسن مانده است

۴- تفریق کنید

۴۵	۸۷	۹۶	۵۸	۶۷	۷۳
-۲۲	-۶۴	-۳۲	-۴۶	-۲۴	-۳۲

۳۷	۴۸	۱۹	۹۳	۷۴	۷۰
-۲۶	-۲۰	-۷	-۸۲	-۶۳	-۲۰

شده بیماری سستی میآورد و به آدمی آزار میرساند و او را رنجور و ضعیف میسازد.
بواسطه شپش میکروب بیماری خطرناک تیفوس از بیمار بدیگران منتقل میگردد
و اشخاص(۱) سالم نیز بیمار میشوند

نف و گرد د.د.ت شپش را از میان میبرد. رشک مو را با کبره نگاهداشتن
بدن و دواهای مخصوص از بین باید برد و برای کشتن رشک لباس باید آنرا
در آب جوشانید.

(۱) شخص‌ها

سؤال ۱ - شپش چه زیانی بدن آدمی میرساند ؟
۲ - شپش را چگونه از بدن دور باید داشت ؟
۳ - رشک مو و لباس را چگونه باید از بین برد ؟
۴ - میکروب چیست ؟
۵ - آیا میتوانید بگوئید پاکیزگی چه فایده دارد ؟

ساسانیان

درس پانزدهم

اشکانیان دراواخر سلطنت خود بسبب جنگهای جانوادگی ناتوان

پس ۴۰۳ سانتیمتر یا ۴ متر و ۰۳ سانتیمتر از پارچه میماند.

۴- تفریق کنید:

۲۶۴	۱۴۸	۹۲۸	۴۷۶	۳۹۵
−۵۱	−۱۲۵	−۱۵	−۱۲۴	−۸۲
۲۹۶	۸۲۶	۵۷۲	۳۴۵	۲۸۶
−۲۰۴	−۴۰۲	−۲۷۱	−۲۳۱	−۱۴۲
۸٫۹۵ متر	۶٫۷۵ متر	۷٫۵۰ متر	۳٫۷۸ متر	۲٫۴۵ متر
−۶٫۴۲	−۳٫۴۰	−۲٫۲۰	−۱٫۳۶	−۱٫۲۵

درس علم الاشیاء

شپش

شپش در بدن اشخاص کثیف زندگی میکند و غذایش از خون بدن است.

تخم شپش را رشک میگویند.
رشک خیلی کوچک و رنگش سفید
است و بموی بدن یا لباس میچسبد. وقتی شپش در لباس یا موی سر پیدا

درس حساب

۱ـ ۵ وچند میشود ۱۲ ؟ ۷ وچند میشود ۱۶ ؟ـ ۳ وچند میشود ۱۱ ؟ـ

۸ وچند میشود ۱۶ ؟ ۹ وچند میشود ۱۳ ؟ـ ۴ و ״ ۱۲ ؟ـ

۶ و ״ ۱۴ ؟ ۳ و ״ ۱۱ ؟

۲ـ سیگارفروش دوره‌گردی ۷ بستهٔ ده تائی و ۱ دانه سیگار داشت شخصی ازاو ۲۵ دانه سیگار خواست سیگارفروش چون خارج از بسته‌ها بعدد ۵ سیگار نداشت یک بستهٔ ده تائی باز کرد که با آن ۱ دانه که داشت ۱۱ دانه شد؛ از این یازده دانه سیگار ۵ دانه برداشت وبا ۲ بستهٔ ده تائی بخریدار داد بدین ترتیب برای خودش ۴ بسته و ۶ سیگار ماند.

می بینید چون سیگارفروش باندازهٔ ۵ دانه سیگاری که خریدار علاوه بر ۲ بستهٔ ده تائی میخواست نداشت مجبور شد علاوه بر آن ۲ بسته که بخریدار داد یک بسته هم باز کند. وباین ترتیب از ۷ بستهٔ ده تائی او

چون مردم ضعیف شدند . اردشیر بابکان که در اینموقع بر قسمتی از فارس حکومت میکرد از اطاعت اشکانیان سر پیچید[1] و با اردوان پنجم آخرین آن سلسله بجنگ پرداخت و او را مغلوب[2] ساخت . اردشیر سلطنت خاندان اشکانی را منقرض[3] کرد و خود را پادشاهی تمام ایران را . بعد از اردشیر اولاد او یکی بعد از دیگر بسلطنت رسیدند و سلسلهٔ تازه ای پادشاهان ایرانی تشکیل شد . چون جدّ اردشیر ساسان نام داشت سلسله را ساسانیان میگویند .

اردشیر با رومیان که در آنزمان نیرومند بودند و لشکر منظمی داشتند جنگ کرد و آنها را شکست داد . این پادشاه در اصلاح اخلاق مردم و آبادی ایران کوشید ؛ قشون را منظم و کشور را آرام ساخت .

اردشیر دین زردشت را مذهب رسمی ایران کرد .

---

(۱) نافرمانی کرد
(۲) مغلوب ساخت ، شکست داد (۳) منقرض کردن ، پایان دادن و از بین بردن

۷۶ ۵۷-	۶۴ ۲۶-	۷۰ ۳۸-	۸۶ ۴۹-	۷۲ ۱۸-	۴۲ ۲۷-
۵۳ ۴۵-	۹۵ ۴۶-	۶۳ ۴۸-	۱۰۰ ۷۵-	۱۰۰ ۹۹-	۸۰ ۲۹-
۳۲ ۱۸-	۶۵ ۵۸-	۸۴ ۳۹-	۵۰ ۳۵-	۷۶ ۶۷-	۸۸ ۷۹-

۴- کارگری روزی ۶۵ ریال مزد میگیرد و روزی ۳۷ ریال خرج میکند، روزی

چند ریال پس انداز میکند؟

۵- از این ماه که ۳۰ روز است ۱۴ روز گذشته چند روز دیگر باقی است؟

۶- پدر پرویز مقداری جنس خرید ۷۵ ریال، یک اسکناس ۱۰۰ ریالی داد

چند ریال باید پس بگیرد؟

۷- لباس هما ۹۰ سانتیمتر پارچه میبرد و لباس برادر کوچکش ۶۵ سانتیمتر،

لباس هما چند سانتیمتر بیشتر از لباس برادرش پارچه میبرد؟

۲ + ۱ یا ۳ دسته کم شد (*)

برای تفریق ۲۵ از ۷۱ این طور عمل میکنیم .

۲۵ را زیر ۷۱ می‌نویسیم طوری که ۵ زیر ۱ و ۲ زیر ۷ باشد

و میگوئیم ۵ و ۶ یا ده و ۶ را زیر ۵ می‌نویسیم و میگوئیم ۱ از یک

را با ۲ جمع میکنیم میشود ۳ میگوئیم ۳ و ۴ هفت

۴ را طرف چپ ۶ می‌نویسیم

مانده این تفریق ۴۶ است .

$$\begin{array}{r} ۷۱ \\ \underline{۲۵} \\ ۴۶ \end{array}$$

۳- تفریق کنید :

۹۲	۷۱	۸۱	۳۱	۸۴	۹۳
-۲۵	-۳۶	-۴۷	-۱۸	-۵۵	-۲۷
۹۸	۵۶	۹۰	۵۴	۸۱	۴۰
-۲۹	-۲۸	-۳۷	-۲۷	-۴۷	-۱۶

(*) برای اینکه شاگردان خوب موضوع ۱۰ از یک در تفریق آشنا شوند آموزگاران با دسته‌های چوب کبریت مرتبهای معدودی نظیر ضمن مسئله طرح نماید و عملاً تفریق کنند

ال آنها بسیار بسیار غمگین میشد و برای موهای از دست رفته خود
سوس میخورد و آه میکشید . موقع بیرون رفتن از خانه هم روسری می بست
لسی سر طاس و بی موی او را نبیند .

چلی بیماری بدی است . پوست سر را زخم میکند و موها را میبرد
آدمی را بدشکل میسازد . برای آنکه مرض کچلی گرفتار نشویم باید شانه و قیچی
و اسباب آرایش دیگران را بکار نبریم . هنگامی که بمغازه سلمانی میرویم
باید مواظبت کنیم و مراقب باشیم(1) که تیغ و قیچی و شانه و ماشین اصلاح
آنجا با الکل یا چراغ الکلی پاک شده باشد و هر وقت که روی سرمان جوش
یا زخمی پیدا شد باید زود بطبیب مراجعه کنیم .

معما(2)

دهقانی یک مرغ و یک روباه و یک بره همراه داشت و میخواست

(1) مراقب باشیم یعنی بپائیم (2) مطلب پیچیده و دشوار

۸ - کارگری ۳ روز کار کرد ۱۸ ریال مزد گرفت دفعهٔ دیگر ۲ روز کار کرد ۵۴ ریال مزد گرفت مزد یک روز این کارگر چند است ؟

درس علم الاشیاء

کچلی

پروین دختری زیبا بود، موهای مشکی پرپشت داشت، همه او را دوست میداشتند و از موهای قشنگ او خوششان میآمد دختر همسایه کچلی داشت،

بیچاره پروین هم که با او همبازی بود کچل شد چون پدر و مادرش در معالجهٔ او کوتاهی کردند موهای زیبایش کم کم ریخت و سرش طاس شد، هر وقت

۲۷۵ طوری مینویسیم که رقمهای یکها در یک ستون رد هم و ده ها زیر هم و صدها زیر هم قرار گیرد بعد این طور تفریق میکنیم

از یک ۱۰ میگوئیم میگوئیم ۸ مینویسیم ۷ را زیر ۸ یازده ۷ و ۸ میگوئیم	
۱ را با ۲ جمع میکنیم میشود ۳	
میگوئیم ۳ و ۴ هفت ۴ را زیر ۲ مینویسیم	۲۷۵ ۱۲۸ ۱۴۷
بعد میگوئیم ۱ و ۱ دو ۱ را زیر ۱ مینویسیم	
مانده این تفریق میشود ۱۴۷	

س ۱۴۷ سانتیمتر برای کت مانده است.

۲- تفریق کنید

۵۴۴ -۳۲۵	۱۷۷ -۱۶۸	۶۷۳ -۵۶۹	۷۴۲ -۱۰۹	۳۶۵ -۱۲۶
۸۸۸ -۱۲۹	۱۵۸ -۱۲۹	۵۹۶ -۵۸	۳۸۱ -۲۷۲	۹۶۳ -۲۴۴

با یک قایق از رودخانه گذر کند. قایق کوچک بود دهقان نمیتوانست
جز از یکی از این سه حیوان را همراه برد. چون میدانست که روباه دشمن
مرغ و بره است متحیر[1] ماند که ترتیب این حیوانات را بآنطرف رودخانه
ببرد که آسیبی از روباه ببره و مرغ نرسد. عاقبت فکری بخاطرش رسید
و طوری هرسه را بآنطرف رودخانه برد که روباه نتوانست بمرغ و بره صدمه
برساند. آیا میتوانید بگوئید چه کرد؟ اگر نتوانستید در همین کتاب حل[2]
معما را خواهید فهمید.

---

(۱) سرگردان - حیران (۲) گشودن - جواب دادن

درس حساب

۱- خیاطی میخواست با ۲۷۵ سانتیمتر پارچه یکدست کت وشلوار بدوزد
۱۳۸ سانتیمتر آنرا برای شلوار برداشت چند سانتیمتر برای کت ماند؟
برای اینکه بدانیم چند سانتیمتر میماند باید تفریق کنیم. برای این کار ۱۲۸ را از

میگوئیم ۳ و ۲ پنج ۲ را زیر ۳ مینویسیم

بعد میگوئیم ۶ و ۸ چهارده ۸ را زیر ۶ مینویسیم میگوئیم ۱ ا را با ۲ جمع میکنیم میشود ۳

بعد میگوئیم ۳ و ۵ میشود ۸ ۵ را زیر ۲ مینویسیم

مانده این تفریق ۵۸۲ است

پس ۵۸۲ ریال برای حسین ماند

$$\begin{array}{r} ۸۴۵ \\ \underline{۲۶۳} \\ ۵۸۲ \end{array}$$

درس جغرافیا

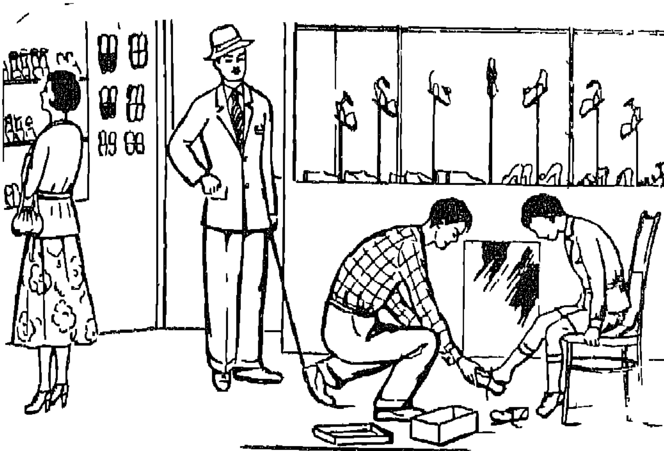
جزیره ـ شبه جزیره ـ خلیج

قسمتی از خشکی را که اطراف آن آب باشد جزیره میگویند . در دریاها واقیانوسها جزیره های کوچک وبزرگ وجود دارد .

قسمتی از خشکی که دور آنرا آب گرفته وفقط از یک طرف بخشکی راه داشته باشد شبه جزیره نامیده میشود . قسمتی از دریا را که چند طرف آن خشکی وفقط از یکطرف بدریا متصل باشد خلیج گویند چون آب خلیجها در موقع ورش باد از آب دریاها

۶۴۶	۳۷۶	۶۵۵	۲۹۴	۶۳۷	۴۸۳
-۲۲۹	-۲۶۷	-۴۲۹	-۱۷۷	-۶۲۸	-۳۷۴

۲۲۳	۳۲۲	۱۷۳	۹۵۴	۳۶۶	۵۲۱
-۲۰۵	-۲۰۴	-۸	-۱۶	-۳۵۹	-۱۸

۳- حسین که ۸۴۵ ریال پول داشت یک جفت کفش خرید ۲۶۳ ر

چقدر برای او باقی ماند ؟

۲۶۳ ریال را از ۸۴۵ ریال تفریق میکنیم این طور :

شخص که اینجا آمده خبری نمیداند من این مطلب را بر شما روشن خواهم ساخت .
روز دیگر در حضور همه از دانشمند خواست که مار بنویسد . او کلمهٔ مار را نوشت
مرد شیاد سری جنبانید و گفت عجب ماری نوشتی ! آنگاه خود کاغذ
را گرفت شکل ماری را روی آن کشید و بهمه نشان داد . گفت ای
مردم خدا بشما چشم داده است ببینید مار این است که من نوشته ام یا آنکه
او نوشته است ؟ اهل ده چون بیسواد بودند و نوشتن کلمهٔ مار را نمیدانستند
شکل مار را که دیدند گفتند البته مار همین است که شما نوشته اید . دانشمند غمگین شد
و از ده بیرون رفت . چندی بعد که بعضی مردم ده باسواد شدند بشیادی
مرد بیسواد پی بردند و دانستند که فریب شیاد را خورده اند و حق با مرد عالم
بوده است و از کردهٔ خود پشیمان گشتند .

سؤال — شیاد چه قصدی داشت ؟ چرا مردم دور او جمع شدند ؟ وقتی که مرد عالم را دید چرا در صدد
بیرون کردن او برآمد ؟ مرد عالم چرا از ده بیرون رفت ؟ مردم ده چه وقت از کردهٔ خود پشیمان شدند ؟

آرامتر است بنابراین خلیج پناهگاه خوبی برای کشتیها میباشد.

در اطراف قطعات[1] بزرگ زمین شبه جزیره و خلیج بسیار است

(۱) قطعه ها

در صورتیکه مثال محلی ممکن باشد آموزگار جواب گفت

(۲) ممکن است از نقشه جغرافیا و آسمان برای نشان دادن شکل جزیره و شبه جزیره و خلیج به دانش آموزان استفاده کرد

سؤال - جزیره چیست ؟ خلیج چیست ؟ شبه جزیره چیست ؟ شکل جزیره و شبه جزیره و خلیج را روی کاغذ بکشد

بیسواد فریب میخورد

مردی شیاد[1] بدهی رفت و مردم را فریب داده دور خود جمع کرد. از قضا دانشمندی[2] بآنجا وارد شد . اهل ده نزد او رفته پرسشها میکردند. شاید دید اگر مرد عالم[3] روزی چند در ده بماند دروغهایش آشکار و مشتش باز خواهد شد و مردم از دور او پراکنده خواهند شد. باهل ده گفت : این

(۱) - مردم فریب (۲) آقا قاقا (۳) دانا

دلهر برای او ۱۶۳ پرتقال مانده بود چند تا پرتقال فروخته بود ؟

برای اینکه بفهمیم چند پرتقال فروخته باید ۱۶۳ پرتقال را از ۳۵۰ پرتقال تفریق کنیم .

این طور مینویسیم و عمل میکنیم .

میگوئیم ۳ و ۷ میشود ده ۷ را زیر ۳ مینویسیم میگوئیم ۱۰ ا یک

۱ را با ۶ جمع میکنیم میشود ۷

۳۵۰
۱۶۳
―――
۱۸۷

بعد میگوئیم ۷ و ۸ پانزده ۸ را زیر ۶ مینویسیم میگوئیم ۱۰ ا یک

۱ را با ۱ جمع میکنیم میشود ۲

بعد میگوئیم ۲ و ۱ میشود ۳ ۱ را زیر یک مینویسیم

مانده این تفریق ۱۸۷ است .

پس ۱۸۷ پرتقال فروخته است .

۳- تفریق کنید :

از روی این جمله دو بار بنویسید   بیسواد مانند آدم کور است

جمله هائی بگوئید که هر یک یکی از این کلمه ها را داشته باشد بیسوادی ، مُشت

غمگین ، پشیمان ، پراکنده ، فریب

درس حساب

۱- تفریق کنید :

۱۵۴	۸۸۸	۹۶۹	۳۴۷	۷۳۶	۲۳۸
-۶۳	-۷۹۲	-۷۷۷	-۱۵۲	-۲۹۵	-۱۵۴

۹۳۷	۳۲۹	۵۱۴	۷۰۹	۶۴۸	۵۵۶
-۸۶۳	-۲۴۷	-۴۲۱	-۴۱۷	-۵۷۳	-۲۸۳

۳۱۷	۸۰۵	۵۶۷	۳۴۴	۴۰۷	۳۶۶
-۱۹۵	-۳۱۵	-۴۹۷	-۲۸۴	-۲۵۶	-۲۸۴

۲- پرتقال فروشی صبح ۲ صندوق پرتقال خرید و شمرد و دیدیم ۳۵۰ تا بو

در رود کارون وا داشت .

این پادشاه به آبادی کشور بسیار علاقمند بود . شهر شاپور که خرابه های آن در نزدیکی کازرون فارس باقی مانده از بناهای اوست

شاپور مردی شجاع[1] و با اراده بود مردم ایران بسیار او را دوست میداشتند .

(۱) دلیر

سؤال — سر سلسله ساسانیان کیست ؟ شاپور اول کیست ؟ والرین که بود ؟ شاپور چگونه پادشاهی بود ؟ اسیران رومی را بچه کار وا داشت ؟ کدام شهر از بناهای اوست ؟ کازرون کجاست ؟

درس علم الاشیاء

راخم یا خوش چشم

راخم جوشهای کوچکی است که در زیر پلکهای چشم میروید و بیمار را آزار میدهد کم کم چشم را از کار میاندازد این بیماری در نتیجه معاشرت[1] از یکی بدیگری سرایت میکند[2] برای آنکه بخوش چشم دچار نشویم باید چشم را پاکیزه

۱) رفت و آمد (۲) — واگیری

۶۰۰	۵۸۰	۶۱۷	۸۳۵	۶۱۲	۹۴۷
-۴۳۷	-۱۹۵	-۲۷۸	-۷۶	-۵۴۷	-۵۷۹
۸۳۵	۸۲۰	۷۰۲	۸۴۷	۸۴۰	۲۰۴
-۴۹۹	-۳۷۷	-۲۰۷	-۶۶۸	-۵۷۵	-۱۸۴
۲۵۰	۴۶۳	۵۰۳	۳۰۶	۲۲۲	۹۰۷
-۲۷۵	-۲۷۹	-۴۰۹	-۲۰۹	-۱۸۵	-۶۰۸
۵۰۶	۸۲۱	۲۳۰	۵۰۰	۱۲۵	۷۰۴
-۱۶۸	-۷۴۴	-۶۴	-۷۵	-۹۶	-۲۶۶

درس تاریخ

شاپور اوّل

پس از اردشیر که مؤسّس(۱) سلسلهٔ ساسانی است پسرش شاپور اوّل بسلطنت رسید. این پادشاه با رومیان جنگهای بسیار کرد و عاقبت آنها را شکست داد. در یکی از جنگها امپراطور روم را که والرین نام داشت با عدّه‌ای از رومیان اسیر کرد. شاپور اسیران رومی را بساختن سدّی

(۱) بنیاد کننده.

سؤال ؛ ۴ـ درصورتیکه با بیمار تراخمی معاشرت داشته باشید چه میکنید که تراخم بشما سرایت نکند؟

۵ ـ اگر دوچار تراخم شدید چه میکنید ؟

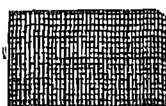
۶ـ چرا باید حوله مخصوص بخود داشت ؟

۷ـ آیا میتوانید بگوئید فایده اسباب خصوصی مثل کیسه حمام ، ظرف غذاخوری و شانه چیست ؟

آموزگار لزوم خصوصی بودن اسباب نظافت ، غذاخوری وحمام را باطفال تذکر خواهد کرد

درس حساب

۱ـ این شکل را نگاه کنید

آنرا مستطیل میگویند (*)

جلد کتاب شما بشکل مستطیل است همچنین کف طاق و تخته سیاه کلاس درس درست باطراف خود نگاه کنید و چیزهائی را که بشکل مستطیل است نشان دهید

۲ـ یک ورق کاغذ که بشکل مستطیل است وقتیکه از وسط تا کنید و ببرید بهم

---

*) در ساختمان بشکل مستطیل با مداد را دو به و ضلع صحیح سو د خط ... وسیله محسوسات واشیائیکه اطراف دسترس است اطفال را با آن آشنا نمود

نگاه داریم ، دست ودستمال ناپاک بچشم نمالیم ، صورت را با آب کثیف نشوئیم ، نگذاریم گرد وغبار داخل چشم شود . اگر ناچار با کسانی معاشرت داریم که جوش چشم دارند باید همینکه بخانه آمدیم دست خود را با صابون وآب پاکیزه بشوئیم .

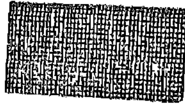
هرگاه ببیماری تراخم دوچار شدیم از معالجه نباید غفلت(۱) کنیم وبیدرنگ بپزشک چشم مراجعه کنیم ودستورهای او را بکار ببندیم .

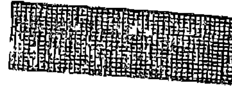
یکی از راههای سرایت تراخم بکار بردن حوله ودستمال دیگران است ، فرزندان عزیز سعی کنید هریک حوله ودستمال مخصوص بخود داشته باشید واز بکار بردن حولهٔ دیگران پرهیز(۲) کنید .

(۱) سهل‌انگاری - آسان گرفتن ومسامحه (۲) دوری کردن

سؤال ۱ ا - تراخم چه قسم بیماری است ؟
۲ - این بیماری سرایت میکند یا نه ؟
۳ - برای جلوگیری از مرض تراخم چه باید کرد ؟

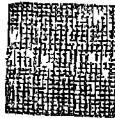
هر یک را نشان دهید :

۵ - یک صفحه کاغذ را از یک گوشه طوری تا کنید که تمام پهنای کاغذ درست قسمتی از درازای آنرا بپوشاند حالا اگر این صفحه را از ته این قسمت دراز راست ببرید و آنرا باز کنید چنین شکلی خواهید داشت

این شکل مانند مستطیل است اما درازا و پهنای آن باهم برابر است چنین شکلی را مربع میگویند .

دستمالهای شما بیشتر بشکل مربع است . کاشیهای کف اطاق نیز بشکل مربع است

آواز شغال و رقص شتر

شغالی با شتری طرح دوستی ریخت . روزی خواستند باهم به چراگاهی بروند

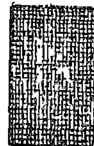
ورق هم بشکل مستطیل است .

حالا شما از یک ورق کاغذ ۲ مستطیل مساوی درست کنید

فرش اطاق شما چه شکلی است ؟ روی میز آموزگار چه شکلی دارد ؟

۳ - از مقوا دو شکل را بطور زیر ببریم

کدام مستطیل است ؟ و کدام نیست ؟ چه فرقی با هم دارند ؟

۴ - دو لبه دراز جلد کتاب خود را با خط کش درجه دار اندازه بگیرید خواهید

دید که هر دو یک اندازه اند همچنین دو لبه کوتاه نیز یک اندازه اند

درازا و پهنای کلاس را نشان دهید

از این دو مستطیل کدام درازتر و کدام پهن تر است — درازا و پهنای

اندیشه بد نداشتم عادتم اینست که پس از خوراک چند دهنی آواز بخوانم زیرا شنیده ام که آواز خواندن بهضم غذا کومک میکند . در این هنگام بگردابی رسید شتر برقص در آمد شغال گفت این چه حرکت ناهنگام است آرام باش که در آب خواهیم افتاد . شتر گفت من هم قصدی ندارم عادتم اینست که گاهی در آب برقصم تا دست و پایم نرم شود اگر تو شغال خوش آوازی من هم شتر خوش رقصم . این بگفت و تکانی سخت بخود داد و شغال را در گرداب افکند .

این جمله را حفظ کنید . اگر رفیق شفیقی[1] درست پیمان[2] باش

(۱) شفیق مهربان (۲) درست پیمان خوش قول

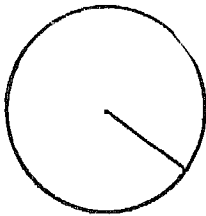
درس حساب

۱ـ اگر بخواهید بدانید شکلی مربع است یا مستطیل چه خواهید کرد ؟ مثلاً دستمال خود را امتحان کنید .

۲ـ آیا میتوانید از کاغذ یک مستطیل بسازید که چون آنرا از وسط باز کنید

تا در آنجا شغال شکاری بدست آرد و شتر هم از علف خود را سیر کند. برای رسیدن بمقصد ناچار بودند که از رودی گذر کنند. شتر شغال را بپشت گرفت و هر دو از آب گذشتند. همینکه بنیزار رسیدند شغال شکاری بچنگ آورد و خود را سیر کرد خواست بجای اول خود برگردد. شتر که هنوز سیر نشده بود بشغال گفت ای رفیق اندکی صبر کن تا من هم سیر شوم. اما شغال اعتنائی بخواهش رفیق خود نکرد و بنای فریاد و زوزه را گذاشت. دهقانان از شنیدن زوزهٔ شغال بنیزار هجوم آوردند. شغال خود را پنهان کرد و شتر کتک بسیار خورد و ناچار از نیزار بیرون آمد. شغال هم بدنبال او روان شد و شتابان هر دو راه فرار را پیش گرفتند چون برودخانه رسیدند شتر شغال را دوباره بپشت گرفت و بآب زد و در اینموقع از شغال پرسید آن چه آواز نابهنگام بود که سر دادی و بجای علف کتک بخوردم دادی. تو چون سیر شدی مرا از یاد بردی و فکر سیر شدن مرا نکردی. شغال گفت در این کا

درست بشود این طور

این ریسمان را شعاع این دایره میگویند

حصبه

درس علم الاشیاء

بیماری حصبه بسیار خطرناک است و ممکن است آدمی را بکشد.

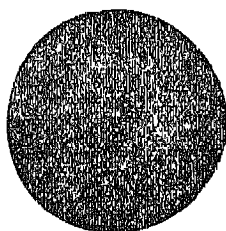
انتشار[1] این بیماری بوسیلهٔ میکرب است و اگر بموقع جلوگیری نشود اغلب مردم بدان دوچار میگردند.

میکرب حصبه در آب یافته میشود بنابراین هنگام بروز[2] این ناخوشی باید آب آشامیدنی را جوشانید تا اگر میکربی در آن باشد از میان برود. همچنین باید از خوردن سبزیهای نشسته پرهیز کرد و آنها را با آبی شست که در آن مقداری کمی پرمنگنات حل شده باشد. دیدار بیمار حصبه دار هم باید با اجازهٔ پزشک باشد. وقتی این بیماری پیدا شد از همه کار واجبتر آن است که مایهٔ ضد حصبه تلقیح[3] کنیم.

(۱) پراکنده شدن - انتشار بیماری: سرایت کردن از یک تن به دیگران ۲ - آشکار شدن ۳ - مایه کوبی

و نیز دو مربع برابر درست شود ؟

۳ - اگر یک سنجاق نقره روی کاغذ گذاشته شود با نوک انگشت دست خود آنرا محکم نگاهداشت و بامداد دور آنرا یک خط کشید و با قیچی بریده شکلی ابطور بدست آورد این شکل را دایره میگویند

شما میتوانید با ۵۰ دیناری و یا بکریالی و یا با دوریالی نیز دایره درست کنید سر و ته بیشتر قوطیها بشکل دایره است . بعضی میزها را گرد میسازند بطوریکه روی آن بشکل دایره است سینی های گرد مسی هم بشکل دایره است

۴ - شما خودتان میتوانید با یک تکه ریسمان روی زمین دایره بکشید برای این کار قطعه چوبی را روی زمین صاف محکم فرو کنید یک سر ریسمان را با این چوب ببندید و سر دیگر آن یک قطعه زغال یا گچ ببندید حالا اگر این زغال یا گچ را روی زمین بکشید بطوریکه ریسمان همیشه کشیده باشد خط گردی روی زمین

درس حساب

۱ـ ۲ تا ۲ تا از یک ببالا بشمارید.

۱ تا ۴ تا از ۲ ببالا بشمارید.

۲ـ از ۳۵ بپائین ۲ تا ۲ تا بشمارید ـ از ۳۰ بپائین ۲ تا ۲ تا بشمارید

۳ـ از ۱ ببالا ۳ تا ۳ تا بشمارید ـ از ۲ ببالا ۳ تا ۳ تا بشمارید ـ همینطور از ۳ ببالا

۴ـ از ۳۸ بپائین ۳ تا ۳ تا بشمارید ـ همچنین از ۳۹ بپائین

۵ـ از ۱ ببالا ۴ تا ۴ بشمارید ـ همچنین از ۲ ببالا ـ همچنین از ۳ و از ۴

۶ـ از ۵ ببالا ۵ تا ۵ تا بشمارید ـ از ۶۰ بپائین ۵ تا ۵ تا بشمارید

۷ـ در اینجا یک مستطیل و یک دایره می‌بینید که در هر گوشه مستطیل یک عدد

در داخل دایره نیز یک عدد نوشته

شده است ـ عدد داخل دایره را

با هر یک از عددهای گوشه‌ها جمع

سوال : ۱ـ حصبه چه نوع مرضی است ؟ ۲ـ وقتی که این مرض در یک محل پیدا شد چه باید کرد
۳ـ میکروب حصبه کجا پیدا میشود ؟ ۴ـ بچه وسیله باید از واگیری مرض حصبه جلوگیری کرد
۵ـ اگر بیمار حصبه را در خانه داشته باشند چه میکنند که آن مرض دوچار نشوند
۶ـ برای جلوگیری از شیوع حصبه چه کاری واجب است ؟

(آموزگاران باحد امکان عمل با کولی را برای شاگردان شرح دهند)

بقدر کفایت باید خورد

یکی از دانشمندان فرزند خود را از بسیار خوردن منع[1] میکرد و میگفت سیری سبب رنجوری[2] است فرزند گفت ای پدر گرسنگی نیز کشنده است جواب داد اندازه نگهدار

نه چندان بخور کز[3] دهانت برآید[4] نه چندان که از ضعف[5] جانت برآید

این مثل را بخاطر بسپارید . کم بخور همیشه بخور

---

(۱) جلوگیری (۲) ـ بیماری (۳) کز ـ که از (۴) بیرون شود (برآمدن ـ بیرون شدن)
(۵) ـ ناتوانی

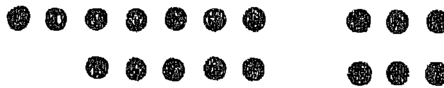
شعر را معنی کنید ـ زیان پرخوری را برفقا باید شرح دهید

مثال دیگر - میخواهیم ۲۴ ریال را از ۱۰۰ ریال کم کنیم میگوئیم ۲۴ و ۶ میشود ۳۰ و ۳۰ از ۱۰۰ میشود ۷۰ پس ۷۶ ریال میماند

حالا شما مانده های هر یک از این تفریقها را مانند مثالهای پیش حساب کنید.(۱)

۱۰۰	۳۰۰	۱۰۰	۴۰۰	۱۴۰	۴۷۰
۳۶-	۳۳-	۲۸-	۷۵-	۲۵-	۱۳۰-
۱۰۰	۱۵۰	۵۰	۸۰	۷۰	۱۵۰
۱۶-	۲۳-	۱۵-	۲۶-	۱۴-	۱۱۸-
۲۵۰	۱۳۰	۲۵۰	۴۰۰	۱۴۰	۹۰
۳۵-	۱۵-	۱۲۵-	۴۵-	۳۲-	۲۵-

۹- همینطور که در این شکل می بینید:

شما هم در طرف چپ تخته در یک ردیف ۷ مهره و در زیر آن ۵ مهره بکشید می بینید تفاوت

(۱) آموزگاران توجه فرمایند که مقصود از این تفریقها ورزیده ساختن دانش آموزان در حساب ذهنی است

کنید و بعد از هر یک از آنها تفریق کنید مخلوط ورد در مربّع

۸ ـ از بقّالی جنسی خریدیم بقیمت ۱۳ ریال و یک اسکناس ۱۰۰ ریالی با و دادیم بقّال ابتدا ۷ ریال بما داد و گفت این ۲۰ ریال بعد ۸۰ ریال باو داد و گفت این

۱۰۰ ریال ـ در این مسئله برای اینکه ببینیم بقال چند ریال باید بما پس بدهد میبایستی ۱۳ ر‌ا از ۱۰۰ کم کنیم امّا بقال ۱۳ ر‌ا از ۲۰ کم کرد که آسانتر است و ۲۰ ر‌ا از ۱۰۰ ریال که آنهم آسان است

آنجا حضور داشت و دید که طبیب درجه را در الکل فرو برد . علت آنرا از
پدر خود سؤال کرد . پدرش گفت الکل میکربها را میکشد و چون ممکن بود که
میکربی روی درجه باشد طبیب آنرا در الکل فرو برد تا میکرب کشته شود .
احمد گفت پدر جان وقتی دکتر میخواست بما درم سوزن بزند[1] روی بازوی
او پنبهٔ الکلی مالید ، لابد برای آن بود که میخواست میکربهای روی پوست
بازوی مادرم را از بین ببرد تا میکرب داخل بدن او نشود .
پدر احمد از هوش او خوشحال گشت و او را تحسین[2] کرد و گفت اما فراموش
نکن که هیچوقت الکل را نباید خورد که بجگر و معده و روده و عضوهای دیگر بدن
صدمه میزند . کسانی که شراب و عرق میآشامند چون این مشروبات[3]
الکل دارد بمرضهای سخت دچار میشوند و زود میمیرند .
برای همین است که در دین اسلام آشامیدن شراب و سایر مشروبات

---

(۱) الکل کردن یا وارد در بدن با سوزن تزریق هم میگویند (۲) آفرین گفت (۳) مشروبات : آشامیدنیها

عدهٔ مهره های این دو ردیف ۲ تا است بعد بهر ردیف ۳ مهره دیگر بیفزائید

خواهید دید که باز هم تفاوت عدهٔ مهره های دو ردیف همان ۲ تا است

۱۰ــ هما ۱۲ سال و همایون ۷ سال دارد وقتی که هما ۱۸ ساله شود همایون

چند سال دارد ؟

۱۱ــ پرویز ۱۲ ریال و پروین ۷ ریال داشت تفاوت پولهای آنها چند ریال

میشود ؟

پدرشان بهر یک ۱۰ ریال داد آنوقت تفاوت پولهایشان چند ریال شد؟

درس علم الاشیاء

آلکل میکرب ها را میکشد

روزی مادر احمد مریض بود . پدرش برای او طبیب آورد . طبیب

میخواست اندازهٔ تب مریض را معلوم کند برای این کار درجهٔ تب نما

را از کیف خود بیرون آورد و در شیشه ای که الکل داشت فرو برد

بعد از آن ماهیچهٔ تبرد درجه را پاک کرد و زیر زبان مریض گذارد . احمد که

تا بهای خلیج فارس انداخت و با اعراب جنگید و آنها را سخت تنبیه[1] کرد .

پس از این جنگ اعراب تا مدت زیادی جرأت تجاوز بر زمین ایران را نداشتند .

شاپور با رومیان نیز چندین جنگ کرد و قسمتهائی را که پیش از او بدست

رومیان افتاده بود پس گرفت .

در زمان سلطنت شاپور دوم ایران بسیار نیرومند[2] گردید .

شاپور ذوالاکتاف یکی از پادشاهان بزرگ ساسانی است و او را شاپور

کبیر[3] هم خوانده اند .

(۱) — مجازات (۲) بزرگ

سؤال : ۱- شاپور چه وقت بپادشاهی رسید ؟ ۲- در ایام کودکی شاپور کشور ایران در چه حال

بود ؟ ۳- اعراب چه کرده اند ؟ ۴- شاپور با اعراب چه کرد ؟ ۵- در جنگ با رومیان چه کرد ؟

۶- مدت پادشاهی شاپور چند سال بود ؟ ۷- شاپور دوم بچه لقب خوانده میشود ؟

درس حساب

۱- پرویز ۲ کتابچه خرید یکی ۲ ریال چند ریال داد ؟

الکلی حرام شده است .

سؤال : ۱- طبیب چه کرد ؟ ۲- احمد چه پرسید ؟ ۳- پدر احمد چه جواب داد ؟ ۴- الکل چه خاصیت دارد ؟ ۵- زیان مشروبات الکلی را بیان کنید ؟ ۶- بچه علت شراب در اسلام حرام شده است ؟

درس تاریخ

شاپور دوم

یکی از پادشاهان بزرگ ساسانی شاپور دوم است که هفتاد سال سلطنت کرد .

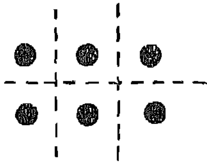
عربها او را شاپور ذوالاکتاف[1] لقب داده اند شاپور هنگام مرگ پدرش هنوز متولد نشده بود و در آنموقع در خاندان ساسانی مردی که لایق پادشاهی باشد وجود نداشت بنابراین بزرگان کشور او را که هنوز در شکم مادر بود پادشاه خواندند . در زمان کودکی شاپور اوضاع کشور آشفته[2] بود و خصوصاً اعراب بخاک ایران دست اندازی و قتل[3] و غارت میکردند . چون شاپور بزرگ شد کشتیهائی

---

(۱)- دارای شانه‌ها (۲) پریشان (۳) کشتن

۲ × ۱ = ۲	۲ × ۴ = ۸	۲ × ۷ = ۱۴	۲ × ۱۰ = ۲۰
۲ × ۲ = ۴	۲ × ۵ = ۱۰	۲ × ۸ = ۱۶	۲ × ۰ = ۰
۲ × ۳ = ۶	۲ × ۶ = ۱۲	۲ × ۹ = ۱۸	

۷- اگر در شکل چند مُهره را پهلوی هم

بگذاریم یک صف مُهره تشکیل داده‌ایم

اگر آنها را زیر هم بچینیم یک ستون مُهره

در این شکل چند صف مُهره است؟ چند ستون مُهره؟ چند مُهره؟

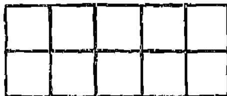
می‌بینید که دو صف مُهره است و در هر صف ۳ مهره که می‌شود ۶ مُهره ۶ = ۳×۲

و نیز سه ستون است و در هر ستون ۲ مُهره که همان ۶ مهره است ۶ = ۲ × ۳

پس

$$۲ × ۳ = ۳ × ۲$$

۸- در این مستطیل ۱۰ مربع مساوی

هم است می‌بینید که این مربعها در دو صف

است و در هر صف ۵ تا ۱۰ = ۵×۲

جواب میدهد ۴ ریال چونکه ۲ ریال و ۲ ریال میشود ۴ ریال .

۲ - مادری بهریک از دو بچه خود ۳ سیب داد چند سیب بآن دو داده است؟

جواب میدهد ۶ سیب چونکه ۳ سیب و ۳ سیب میشود ۶ سیب .

۳ - مجموع دو عدد هر ستون را بگوئید .

۶	۵	۴	۳	۲	۱
۶+	۵+	۴+	۳+	۲+	۱+

۰	۱۰	۹	۸	۷
۰+	۱۰+	۹+	۸+	۷+

۴ - میدانید ۴ و ۴ میشود ۸ این طور هم میتوانید بگوئید دو ۴ تا ۸

بجای اینکه بگوئید ۷ و ۷ چهارده بگوئید دو ۷ تا ۱۴

حالا بگوئید دو ۵ تا یعنی چه و چند است ؟ همچنین دو ۳ تا ؟ دو ۶ تا ؟ دو ۸ تا ؟

دو ۹ تا ؟ دو ۱۰ تا ؟

۵ - دو ۶ تا ۱۲ را این طور بنویسید $2 \times 6 = 12$

۶ - این جدول را خوب یاد بگیرید .

زیان عجله[1] و کم حوصلگی

جمشید پیاز نرگسی در گلدان کاشته بود . گمان میکرد بعد از دو سه روز گل میدهد . چند روز گذشت دید پیاز برگ برآورده اما هنوز گل نداده است ، حوصله اش تنگ شد و پیاز را از گلدان بیرون کشید و بدور انداخت

پسرعموی او فریدون که جوانی با تجربه[2] و عاقل بود در این موقع آنجا حضور داشت فوراً پیاز را برداشته بخانه برد و در گلدانی گاشت . هر روز گلدان را مواظبت میکرد و بآن آب میداد روز عید که جمشید بخانه عمویش رفت گلدان نرگس پر گلی روی میز دید . از فریدون پرسید این گل زیبا را از کجا آورده اید ؟ فریدون گفت این همان پیاز نیست که تو دور انداختی و صبر نکردی تا گل بدهد جمشید از کم حوصلگی خود افسوس خورد و عهد کرد[3] که پس از این در کارها صبر و حوصله داشته باشد .

---

(۱) با تجربه ، کاردان و کار آموخته (۳) ، عهد کرد ، قرار گذارد

واگر دقت کنید خواهید دید که ۵ ستون است و در هر ستون ۲ مربع ۱۰=۲×۵

پس **۲×۵=۵×۲**

۹- حالا خودتان مانند دو مثال پیش از روی چند مهره یا چند مربع نشان دهید

۶×۲=۲×۶	۱×۲=۲×۱	۴×۲=۲×۴
۱۰×۲=۲×۱۰	۳×۲=۲×۳	۹×۲=۲×۹
۲×۵=۵×۲	۷×۲=۲×۷	۲×۸=۸×۲

۱۰- اگر پرتقال دانه‌ای ۲ ریال باشد ۲ پرتقال چند میشود؟ ۵ پرتقال؟

۷ پرتقال؟

۱۱- اگر قیمت روزنامه‌ای ۲ ریال باشد و هر روز یک شماره از آن بخریم،

۶ روز چند ریال پول روزنامه باید بدهیم؟

۱۲- ۳+۷×۲ یعنی ۳+۱۴ و یا ۱۷ است

حالا حساب کنید هر یک از اینها را برابر چه عددی میشود.

۳×۲+۷=؟	۵×۲+۱=؟	۲×۴+۳=؟	۲×۹+۵=؟
۷×۲+۶=؟	۲×۶−۳=؟	۸×۲+۴=؟	۶×۲−۵=؟
۳×۲−۲=؟	۲×۷−۷=؟	۶×۲+۰=؟	۲×۵+۰=؟

بهتر است بجای ۲ و ۲ و ۲ بگویند سه ۲ تا و بجای ۵ و ۵ و ۵ گویند سه ۵ تا. سه ۲ تا

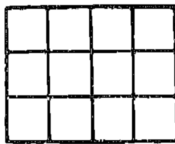
را این طور می‌نویسیم ۳×۲ و سه ۷ تا را این طور ۳×۷

۲- این جدول را خوب از بر کنید

۳×۱ = ۳	۳×۴ = ۱۲	۳×۷ = ۲۱	۳×۱۰ = ۳۰
۳×۲ = ۶	۳×۵ = ۱۵	۳×۸ = ۲۴	۳×۰ = ۰
۳×۳ = ۹	۳×۶ = ۱۸	۳×۹ = ۲۷	

وقتی که نوشتیم ۱۵ = ۳×۵ میگوییم ۵ را در ۳ ضرب کرده ایم

شکل × علامت ضرب است

۳- در این مستطیل چند مربع است؟

این مربعها در چند صف است؟ در چند ستون است؟

هر صف چند مربع دارد؟ هر ستون چند مربع دارد؟

در این شکل ۳ صف است که هر صف ۴ مربع دارد پس شمارهٔ مربعهای این شکل سه ۴ تا

است که میشود ۱۲ - در این شکل ۴ ستون است که هر ستون ۳ مربع دارد و ما

سؤال : ۱- جمشید چرا پیاز نرگس را دور انداخت ؟ ۲- فریدون را

۳- چرا پیاز نرگس در خانه فریدون گل داد و در خانه جمشید گل نداده بود ؟

۴- کم حوصلگی چه زیان دارد

آموزگار در دنبال درس دانش آموزان بخواهد که هر کدام از ایشان ساده خود زیان عجله و کم حوصلگی را شرح دهند خود آموزگار هر قدر میتواند ضمن قصه ها و مثلهای کوچک عیب عجله کردن را بیان کند

درس حساب

۱- این جدول را خوب نگاه کنید

۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱
۰	۲۷	۲۴	۲۱	۱۸	۱۵	۱۲	۹	۶	۳

در هر ستون چند عدد است ؟ عددهای هر ستون را با هم جمع کنید

می بینید ۲ و ۲ و ۲ میشود ۶ و ۵ و ۵ و ۵ میشود ۱۵ و ۸ و ۸ و ۸ میشود ۲۰

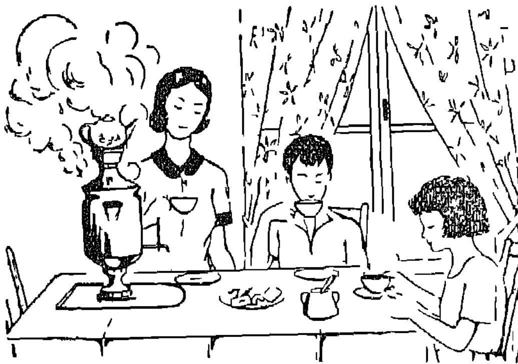
درس علم الاشیاء

باران

منو: مادرجان چرا از سماور بخار بلند میشود؟

مادر: برای اینکه توی سماور آتش است، آب سماور که گرم شد بخار میگردد.

منو: من دیروز که بدبستان میرفتم در راه دیدم از روی برفهای کوچه بخار بلند میشد

مگر زیر برفها هم آتش بود؟

مادر: منوجان زیر برفها آتش

نبود، بخاری که در کوچه دیدی بواسطه گرمای آفتاب است

گرمای آفتاب برف را آب و آب را بخار میکند

دارای چهار تا ۳ است که با هم ۱۲ مربع میشود - پس چهار ۳ تا برابر سه ۴ تاست

۴×۳ = ۳×۴

همینطور خواهید دید که :

۱۰×۳ = ۳×۱۰   ۲×۳ = ۳×۲   ۵×۳ = ۳×۵

۱×۳ = ۳×۱   ۸×۳ = ۳×۸   ۶×۳ = ۳×۶

۷×۳ = ۳×۷   ۹×۳ = ۳×۹

۴ - در هر هفته ۶ روز به دبستان میرویم در ۳ هفته چند روز به دبستان خواهیم رفت !

۵ - در هر هفته یک جمعه است در ۳ هفته چند جمعه است ؟

۶ - ۳ پنج ریالی چند ریال میشود ؟ - ۳ دو ریالی چند ریال ؟

۷ - اتوبوسی ۷ مسافر داشت که هر یک ۳ ریال کرایه داده‌اند کرایه همه چند ریال شده است ؟ !

۸ - پرویز برای هر یک از رفقاهای خود یک بستنی خریده ۳ ریالی عدهٔ رفقاهای او ۸ نفر بوده پس از آنکه پول بستنی‌ها را داد ۲ ریال هم برایش ماند چقدر پول داشته است

قطره های آب در آسمان یخ می بندد و بشکل برف بزمین میآید

ابر، باران، برف همه از بخار آب درست میشود

این شعر را از بر کنید و از روی آن بنویسید

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کارند تا تو نانی بکف آری و بغفلت نخوری

درس حساب

۱- پروین یک اسکناس بیست ریالی داشت و با آن ۶ دفتر خرید یکی ۳ ریال

چقدر برای او ماند؟

۲- بجای نقطه ها عدد مناسب بگذارید

۳ × ۴ + ۳ = .	۶ × ۳ + ۳ = .	۳ × ۵ + ۱ = .
۷ × ۳ + ۱ =	۳ × ۳ + ۱ = .	۲ × ۲ + ۲ = .
۳ × ۱ + ۲ = .	۳ × ۹ + ۱ =	۳ × ۸ + ۲ = .

کیلو

۱- فریدون با پدرش ببازار رفته بودند پدرش از میوه فروش ۲ کیلو سیب

روزی ، مادرجان این بخارکه بلند میشود کجا میرود ؟

مادر : بخار باسمان میرود .

میو : بخار باسمان که رفت چه میشود ؟

مادر : برای اینکه بفهمی بخار در آسمان چه میشود ، آن بشقاب سرد را بردار و

بخار سماور بگیر

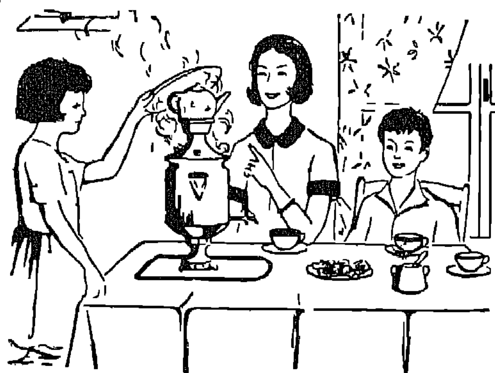
حالا چند قطره آب

آن جمع میشود و کم

میچکد . همینکه بخار

ببشقاب سرد

بقطره های آب

میشود . همچنین بخاریکه باسمان میرود چون سرد شود بشکل ابر درمیآید ابرها

بقطره ها مبدل شوند و بصورت باران بزمین برگردند . اگر هوا زیاد سرد

نزاع میکردند پدر هرچه برای متحد ساختن پسران سعی میکرد نتیجه نمیگرفت.

روزی پدر پیری تاره اندیشید یک کیسه پول و یک دسته چوب فراهم آورد، فرزندان را خواست و بآنان گفت هرکدام از شما این دسته چوب را شکست کیسهٔ پول از آنِ او باشد.

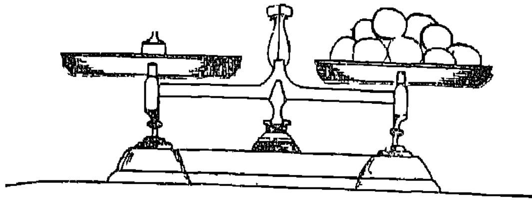
هریک از پسران برای شکستن دستهٔ چوب کوشش فراوان کرد ولی با آنکه همه زورمند بودند کاری از پیش نبردند و از عهدهٔ شکستن دستهٔ چوب بر نیامدند

پدر پیر گفت این کار آسان بود ولی شما راه آنرا ندانستید. خود پیش آمد، دستهٔ چوب را گرفت، رشته دور آنرا پاره کرد و چوبها را یک یک شکست

آنگاه رو بفرزندان کرد و گفت عزیزان من دیدید که چوبها تا وقتی بهم بسته بود هیچیک از شما با همه زورمندی نتوانست آنرا بشکند، همینکه چوبها از هم جدا شد من با این همه ضعف و ناتوانی توانستم باسانی آنها را بشکنم

شما هم تا وقتی که مانند دستهٔ چوب متحد و بهم پیوسته باشید در زندگی شکست

خواست میوه فروش سنگ ۳ کیلوئی را در یک کفه ترازو گذاشت و در کفهٔ

دیگر آنقدر سیب گذاشت تا هیچیک از دو کفه بالاتر از کفهٔ دیگر نماند آنوقت سیب را

در پاکت گذاشت و بفریدون داد

در دکان سقط فروشی پدر فریدون یک من برنج خواست سقط فروش یک سنگ

۲ کیلوئی و یک سنگ 1 کیلوئی در ترازو گذاشت و سه کیلو برنج کشید و گفت بفرمائید این یکمن برنج

۳ کیلو را یک من میگویند

۳ - ۲ من چند کیلو است ؟ - ۸ من چند کیلو است ؟ - ۴ من چند کیلو است ؟

نتیجهٔ اتحاد

پیرمردی جهاندیده چند پسر داشت که بیکدیگر اختلاف داشتند و درنه

خوشانید، سبزی خام نخورد و مایهٔ ضد و با گوبید .

درس حساب

۱- مادر پروین ۴ متر متقال خرید متری ۷ ریال چند ریال داده است ؟

میگوئیم چهار تا ۷ ریال داده است و با ۷ ریال و ۷ ریال و ۷ ریال و ۷ ریال که میشود ۲۸ ریال این طور مینویسیم ۲۸ ریال = ۷ × ۴ ریال

۲- این ضربها را باید خوب بدانید :

۱ × ۴ = ۴ ۲ × ۴ = ۸ ۳ × ۴ = ۱۲

۴ × ۱ = ۴ ۴ × ۲ = ۸ ۴ × ۳ = ۱۲

حالا این ضربها را خوب یاد بگیرید :

۴×۴=۱۶	۴×۶=۲۴	۴×۸=۳۲	۴×۱۰=۴۰
۴×۵=۲۰	۴×۷=۲۸	۴×۹=۳۶	

۳- ۵ × ۴ یعنی چه و چند است ؟ - همینطور ۴ × ۵ ؟

نمیخورید و هیچ دشمن زورمند از عهدهٔ شکست دادن شما بر نمیآید . امّا اگر اتحاد

را کنار گذارید و از یکدیگر جدا شدید دشمنان بر شما چیره خواهند شد و با اندک

نیرو هر کدام را بتنهائی شکست توانند داد . پس اختلاف را کنار بگذا

و با یکدیگر اتحاد و یگانگی داشته باشید تا هیچگاه در زندگی شکست بشما نرسد

تدبیر پدر دانا در پسران کارگر افتاد ، نفاق را کنار گذاردند ، تا آخر عمر با هم

متحد ماندند و خانوادهٔ خود را نیکبخت ساختند .

۱- فواید اتحاد و یگانگی و زیان اختلاف را بیان کنید .

۲- سرگذشت پیرمرد دانا فرزندانش با زبان ساده بگوئید

درس علم الاشیاء

وبا

وبا بیماری خطرناک و کشنده ای است . میکرب وبا هم مثل میکرب حصبه

در آب زندگی میکند . وقتی کسی وبا گرفت با سهال و قی شدید مبتلا میشود .

معالجهٔ وبا مشکل است . برای مبتلا نشدن بوبا باید آب را پیش از آشامیدن

درس تاریخ

بهرام گور

یکی از پادشاهان معروف سلسلهٔ ساسانی بهرام پنجم است. گفته‌اند که چون این پادشاه میل فراوان بشکار گورخر داشت او را بهرام گور نامیده‌اند.

بهرام باوجود دلبستگی بشکار و موسیقی و تفریحهای دیگر از کار کشور غافل نبود.

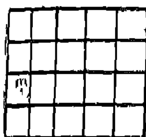
در زمان او قبایلی[1] از ترکستان[2] بخراسان تاختند، بسیاری از مردم آنجا را کشتند و اموال آنانرا بغارت بردند؛ بهرام بخراسان شتافت ترکان را مغلوب ساخت و آنانرا از خراسان بیرون راند.

---

(۱) قبایل: قبیله‌ها، طایفه‌ها (۲) ترکستان در شمال و شرق خراسان است

سؤال ۱- بهرام پنجم از پادشاهان کدام سلسله بود؟ ۲- چرا او را بهرام گور میگویند؟ ۳- در زمان او کدام طایفه بخراسان تاختند و چه کردند؟ ۴- بهرام با غارتگران چه کرد؟

۴×۵ مساوی ۲۰ است ۵×۴ نیز مساوی

۲۰ است پس ۴×۵ = ۵×۴

حالا بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید:

۹ × ۴ = .　　　۴ × ۸ = . × ۴　　　۶ × ۶ = ۶ × .

۱۰ × ۴ = .　　　۵ × ۴ =　　　۷ × ۴ = .

۴- در تعطیل نوروز که دبستان ۷ روز تعطیل بود هرمز میگفت آموزگا
ای هر روز تعطیل ۴ صفحه تکلیف داده که بنویسیم میخواست بداند پس از ۷ ر
چند صفحه باید بنویسد؟

۵- چهار تا پنج ریالی چند ریال است؟ چهار تا ده ریالی چند ریال؟

۶- ۴ کیلو سیب از قرار کیلوئی ۹ ریال چند ریال میشود؟

۷- بجای نقطه‌ها عددهای مناسب بگذارید:

۴ × ۲ + ۱ = .　　۴ × ۵ + ۳ = .　　۴ × ۸ + ۲ = .　　۴ × ۹ + ۱ = .

۴ × ۳ + ۳ = .　　۴ × ۱ + ۲ = .　　۴ × ۴ + ۳ = .　　۴ × ۶ + ۲ = .

ده‌ریال و ۳ برابر ۲ ده ریال میشود ۶ ده ریال پس ۳ برابر ۲۵ ریال میشود ۵ ریال

و یک ده ریال و ۶ ده ریال و یا ۵ ریال و ۷ ده ریال یا ۷۵ ریال

$$۳ \times ۲۵ = ۷۵$$

پس مخارج این کارگر در ۳ روز ۷۵ ریال است .

بطور خلاصه این طور ضرب کنید :

بگوئید سه ۵ تا پانزده ۵ را بنویسید بگوئید ه ا بریک بعد بگوئید سه ۲ تا ۶ و یک هفت ۷ را در چپ ۵ بنویسید	۲۵ ۳× ۷۵

۲- این عددها را در ۲ ضرب کنید :

۲۹	۲۸	۲۵	۱۰	۳۱	۱۵	۱۸	۲۴
۳۴	۲۰	۲۶	۱۳	۲۸	۳۲	۲۷	۱۶
۱۴	۲۳	۱۲	۱۷	۱۱	۲۲	۳۰	۱۹

سه برابر همین عددها را هم حساب کنید .

۳- شاگردان در صفهای ۴ نفری پشت سر هم حرکت میروند و از جلو

حاتم طائی و خارکن

حاتم طائی را گفتند از خود بزرگ همت تر در جهان دیده ای یا شنیده ای؟

گفت بلی روزی چهل شتر قربان کرده بودم اُمرای[1] عرب را. پس بگوشهٔ صحرائی

بحاجتی بیرون رفته بودم. خارکنی را دیدم پُشته فراهم آورده[2] گفتمش بمهمانی

حاتم چرا نروی که خلقی بر بساط[3] او گرد آمده اند. گفت هرکه نان از عمل خویش خورد

منت حاتم طائی نبرد من او را بهمت و جوانمردی از خود برتر[4] دیدم (از گلستان سعدی)

---

(۱) امیران و بزرگان (۲) فراهم آوردن جمع کردن (۳) سفره (۴) بالاتر

درس حساب

۱- کارگری روزی ۲۵ ریال خرج میکند در ۳ روز چند ریال مخارج او میشود

اگر روزی ۲۵ ریال خرج کند پس از سه روز سه تا ۲۵ ریال و یا ۲۵×۳ ریال خرج

خواهد کرد برای حساب کردن ۲۵×۳ این طور عمل میکنیم.

۲۵ ریال یعنی ۵ ریال و ۲ ده ریال ۳ برابر ۵ ریال میشود ۱۵ ریال و یا ۵ ریال یک

۳۸	۷۰	۵۰	۳۵	۷۲	۴۳	۱۵
۵۵	۹۰	۲۰۰	۸۵	۵۷	۲۲	۴۴
۹۸	۲۷	۷۶	۹۵	۴۹	۶۵	۸۳

ماربرابر همین عددها را هم حساب کنید .

۵- شکر کیلوئی ۱۷ ریال است قیمت ۴ کیلو شکر چند است ؟

۶- قیمت یکمن کره از قرار کیلوئی ۵۸ ریال چند ریال میشود ؟

۷- اگر شانه دانه‌ای ۴ ریال باشد ۱۲ شانه چند میارزد ؟

ا شانه را یک دوجین شانه و ۶ شانه را نیم دوجین شانه میگویند .

دوجین جوراب یعنی ۱۲ جفت جوراب - یک دوجین صابون یعنی ۱۲ عدد

صابون .

یک دوجین یعنی ۱۲ تا - نیم دوجین یعنی ۶ تا

۸- صابون یکی ۴ ریال است قیمت ۲ دوجین آن چند است ؟

۹- قیمت نیم دوجین جوراب از قرار یک جفت ۱۳ ریال چند میشود ؟

گذشتند ۳۵ صف بود میتوانید بگوئید چند شاگرد از حلوا گذشتند؟

عدد شاگردانیکه از حلوا گذشتند ۳۵ با ۴ یا ۴ با ۳۵ است باید

از ۴ ضرب شود این طور عمل میکنیم:

میگوئیم چهار پنج بیست ۰ را مینویسیم میگوئیم ۲ بر ۲	$$\begin{array}{r} 35 \\ \times 4 \\ \hline 140 \end{array}$$
بعد میگوئیم چهار ۳ تا ۱۲ و ۲ چهارده	
۱۴ را در چپ ۰ مینویسیم میشود ۱۴۰	

۴- این عددها را در ۳ ضرب کنید:

برای اینکه در جاهائیکه مالاریا خیز است باید همیشه در پشه بند بخوابیم و با اجازهٔ
طبیب مقداری گنه گنه یا دوای دیگر بخوریم   از طرف دیگر برای نابود
کردن پشهٔ مالاریا باید کوشش کرد .

از کارهائی که برای این مقصود میتوان کرد خشکاندن باتلاقها و مردابها و پاشیدن
گرد د.د.ت بدر و دیوار خانه‌ها و اطاقهاست . روی آب استخرها هم
میتوان قدری نفت پاشید تا نوزاد پشه را در آب بکشد

بیکار نمیتوان نشستن

هرکس باید بکاری مشغول باشد ، چنانکه آموزگار درس میدهد ، بنا خانه
میسازد ، نجار در و پنجره و میز و صندلی درست میکند . خیاط لباس میدوزد
برزگر گندم میکارد ، سرباز خود را برای دفاع[1] از وطن آماده میسازد و رفتگر کوچه
و خیابانها را پاک نگاه میدارد . همهٔ این کارها محترم[2] است . هر کس کار کند

(۱) جلوگیری از دشمن   (۲) آبرومند

درس هفتم ... مالاریا

مالاریا یکی از بیماریهای معروف است که آنرا تب نوبه هم میگویند. این
بیماری بیشتر در جاهائی است که آب راکد(۱) مثل باتلاق و استخر زیاد باشد. بنابراین
در مازندران و دیگر جاها که برنج کاری میشود این بیماری شیوع دارد(۲).
میکرب این مرض را پشه مخصوصی ببدن انسان وارد میکند.
پشه مالاریا روی آب تخم میگذارد. نوزاد پشه بشکل کرم کوچکی از تخم بیرون میآید و مدتی
در آب زندگی میکند.
همین کرم است که بعد پشه میشود و پرواز میکند.
مالاریا آدمی را کم خون و زرد رنگ و رنجور میکند و اگر شخص بیمار زود معالجه
نشود از پا در میآید و میمیرد.
برای آنکه گرفتار تب نوبه نشویم باید خود را از گزیدن پشه مالاریا حفظ کنیم.

---

(۱) آب راکد - آب ایستاده (۲) شیوع دارد: فراوان است

۲- در ۱۴ چند تا ۲ است ؟ چند تا ۶ در ۱۸ است ؟ چند تا ۴ در ۱۲ است ؟

۳- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید :

۴×۰=۳۶	۰×۲=۸	۴×۰=۳۲	۳× =۲۴
۲×۰=۱۴	۳×۰=۲۷	۳×۶=۱۸	۷×۰=۲۸
۵× =۱۰	۰×۳=۳	۵×۰=۱۵	۴×۰=۲۰
۱×۰=۴	۷×۰=۲۱	۲×۰=۱۸	×۳=۱۲

۴- با ۱۴ ریال چند تا پرتقال دانه ای ۲ ریال میتوان خرید؟

برای اینکار باید بفهمیم چند تا ۲ ریال میشود ۱۴ ریال میدانیم ۷×۲=۱۴ یعنی ۷ تا ۲ تا میشود ۱۴ پس در ۱۴ ریال ۷ تا ۲ ریال است بنابراین با ۱۴ ریال ۷ پرتقال دو ریالی میتوان خرید .

۵- پرویز ۱۴ ریال پول خود را بدو نفر بطور مساوی داد بهرکدام چند ریال داد؟ یعنی باید بفهمیم ۲ تا چند ریال میشود ۱۴ ریال میدانیم ۲×۷=۱۴ یعنی ۲ تا ۷ ریال میشود ۱۴ ریال بنابراین بهرکدام ۷ ریال داده است ؟

بهره میبرد و بدیگران هم فایده میرساند

کسی که با هنر باشد در نمیماند و هرجا رود عزیز است . سعدی فرماید هنرمند هرکجا

مرود قدر بیند و بصدر[1] نشیند[2] . آدمی نباید بیکار و تنبل باشد . هرکس کار

نکند درمانده میشود . و مجبور خواهد شد برای نان منت این و آن کشد و سربار

دیگران گردد .

نابرده رنج گنج میسر[3] نمیشود　　مزد آن گرفت جان برادر که کار کرد

مثل : از تو حرکت از خدا برکت

این دو شعر را از بر کنید

بود مرد هنرور را هر انگشت　　کلیدی بهر قفل رزق در مشت

از آن دستی که ناید[4] هیچ کاری　　بود بر تن عجب بیهوده باری

(۱) عزت و بزرگواری (۲) بالای مجلس (۳) میسر نمیشود ، باسانی بدست نمیاید (۴) مخفف نیاید

درس حساب

۱- میدانید که ۱۵ = ۵×۳ یعنی در ۱۵ سه تا ۵ است و یا ۵ تا ۳ است

۲ : ۱ = ۲	۲ : ۲ = ۱
۴ : ۲ = ۲	۴ : ۲ = ۲
۶ : ۳ = ۲	۶ : ۲ = ۳
۸ : ۴ = ۲	۸ : ۲ = ۴
۱۰ : ۵ = ۲	۱۰ : ۲ = ۵
۱۲ : ۶ = ۲	۱۲ : ۲ = ۶
۱۴ : ۷ = ۲	۱۴ : ۲ = ۷
۱۶ : ۸ = ۲	۱۶ : ۲ = ۸
۱۸ : ۹ = ۲	۱۸ : ۲ = ۹

۱۰- ده ریال چند تا ۲ ریالی است؟ چند تا پنج ریالی است؟

۱۱- ۱۲ شاگرد در ۲ صف پشت سر هم ایستاده اند در هر صف چند شاگرد است؟

۱۲- قیمت ۲ دفتر ۶ ریال است هر دفتر چند میارزد؟

۱۳- اگر در هر بسته تیغ ۵ دانه تیغ باشد ۱۰ دانه تیغ در چند بسته خواهد بود؟

۱۴- ۱۴ روز چند هفته است؟

۱۵- ۱۶ ریال به ۸ فقیر دادیم به هر یک چند ریال دادیم؟

۵- برای اینکه بنویسیم چند تا ۵ در عدد ۲۰ است و یا اینکه ۵ برابر چه عددی ۲۰ میشود این طور مینویسیم ۵ : ۲۰ و یا ۲۰|۵

و میگوئیم ۲۰ تقسیم بر ۵ و چون ۲۰ = ۵ × ۴ پس ۴ = ۵ : ۲۰ و یا ۲۰|۵/۴ یعنی در عدد ۲۰ چهار تا ۵ است و یا ۵ تا ۴ است .

۷- ۲ : ۱۶ یعنی در ۱۶ چند تا ۲ است و یا اینکه ۱۶ دو چند تا است ؟

چون میدانیم ۱۶ = ۲ × ۸ و ۱۶ = ۸ × ۲ پس میگوئیم در ۱۶ هشت تا ۲ است و یا اینکه ۲ تا ۸ است :

۱۶ : ۲ = ۸ ۱۶|۲/۸

۱۶ : ۸ = ۲ ۱۶|۸/۲

۸- ۳ : ۱۵ یعنی چه ؟ همینطور ۸ : ۲۴ ؟ ۴ : ۲۲

۷ : ۲۸ ؟ ۲ : ۱۲ ؟ ۶ : ۱۸ ؟ ۱ : ۲۱

۹- این جدول تقسیم را خوب یاد بگیرید .

و در پاییز چغندر را از زمین بیرون میآورند. برگ چغندر پهن و بلند میباشد.

چغندر های معمولی گرد

سرخ رنگ است.

در زمستان مردم چغندر

پخته را زیاد میخورند

بعضی از چغندرها که چغندر قند نامیده میشود سفید رنگ و دراز است

و چون شیرینی آن بیشتر از

چغندر معمولی میباشد برای

ساختن قند بکار میرود

در کارخانه های قندسازی این چغندرها را خرد میکنند و فشار میدهند آب

بسیار شیرینی بدست میآید که با آن قند میسازند

سؤال ۱- چغندر را چه وقت میکارند و از آن چه فایده میبرند؟ ۲- چغندر قند با چغندر معمولی چه تفاوت دارد؟

کار نیکو کردن از پُر کردن است

گویند بهرام گور روزی از دهی میگذشت. چشمش بزنی افتاد که گاوی بزرگ را بدوش برداشته و از پله بالا میبرد.

پادشاه از توانائی زن تعجب کرد، او را پیش خواند و موجب[1] این زورمندی را پرسید. زن جواب داد من از وقتی که این حیوان گوساله کوچکی بوده است همه روزه او را بر دوش میگرفتم و از این پله ها بالا و پائین میبردم باین جهت طوری ورزیده شده ام که از سنگینی و بزرگی این حیوان ناراحت و خسته نمیشوم.

(۱) سبب

تکلیف. حکایت بهرام گور و زن زورمند را با زبان ساده بیان کنید

درس علم الاشیاء

چغندر - قندسازی

زراعت چغندر کار با فایده ایست. تخم چغندر را در تابستان میکارند

۷ـ کارگری که هر روز به یک مقدار پس انداز میکرد در مدت ۴ روز ۲۸ ریال

اندوخت روزی چند ریال اندوخته است ؟

۸ـ قیمت یکمن انگور ۹ ریال است یک کیلوی آن چند ریال است ؟

درس پانزدهم

انوشیروان عادل

بزرگترین پادشاهان سلسلهٔ ساسانی خسرو اول (۱) انوشیروان عادل است

که از عدل و داد او داستانها نقل میکنند

این پادشاه با دشمنان خارجی ایران جنگهای بسیار کرد در همهٔ آنها

فاتح شد و افتخار زیاد برای کشور ما فراهم کرد .

در زمان این پادشاه دو دسته از دشمنان ایران یکی ترکان در مشرق

و دیگر رومیان در مغرب بقصد تصرف کشور ایران باهم سازش کردند اما

انوشیروان هردو را شکست داد و رومیان را مجبور ساخت که هرسال مبلغی باج (۲)

---

(۱) عربها خسرو را کسری میگویند (۲) نوعی از مالیات است

درس حساب

۱- این جدول تقسیم را خوب یاد بگیرید:

۴ : ۱ = ۴	۴ : ۴ = ۱	۳ : ۱ = ۳	۳ : ۳ = ۱
۸ : ۲ = ۴	۸ : ۴ = ۲	۶ : ۲ = ۳	۶ : ۳ = ۲
۱۲ : ۳ = ۴	۱۲ : ۴ = ۳	۹ : ۳ = ۳	۹ : ۳ = ۳
۱۶ : ۴ = ۴	۱۶ : ۴ = ۴	۱۲ : ۴ = ۳	۱۲ : ۳ = ۴
۲۰ : ۵ = ۴	۲۰ : ۴ = ۵	۱۵ : ۵ = ۳	۱۵ : ۳ = ۵
۲۴ : ۶ = ۴	۲۴ : ۴ = ۶	۱۸ : ۶ = ۳	۱۸ : ۳ = ۶
۲۸ : ۷ = ۴	۲۸ : ۴ = ۷	۲۱ : ۷ = ۳	۲۱ : ۳ = ۷
۳۲ : ۸ = ۴	۳۲ : ۴ = ۸	۲۴ : ۸ = ۳	۲۴ : ۳ = ۸
۳۶ : ۹ = ۴	۳۶ : ۴ = ۹	۲۷ : ۹ = ۳	۲۷ : ۳ = ۹

۲- ۲۱ روز چند هفته است؟ ۲۸ روز چند هفته است؟

۳- ۱۲ کیلو چند من میشود؟ ۱۸ کیلو؟ ۲۴ کیلو؟ ۹ کیلو؟ ۱۵ کیلو؟

۴- در سر ۷ روز یک جمعه است در ۲۸ روز چند جمعه است؟

۵- ۲۰ ریال چند پنج ریالی است؟

۶- شاگردان کلاس ما ۲۴ نفرند و هر سه نفر روی یک نیمکت نشسته اند چند نیمکت باید در کلاس باشد؟

...ان یافت .

مگس

...علم الاشیا

مگس حشره ای خطرناک است . بیشتر در محلهائی که پهن و زباله ریخته اند زندگی ...
بکند و تخم میگذارد . چون در جاهای کثیف می نشیند پر و بال و خرطوم او میکربها ...
آلوده میشود و اگر روی چیزهای خوراکی بنشیند آنها را هم آلوده میکند . هرگاه ...
روی زخم بدن بنشیند میکربها از راه زخم وارد خون و آدمی را بیماریهای سخت ...
دوچار میسازد . از اینجهت باید هم در نظافت حیاط ، اطاق ، مستراح و محلهای ...
عمومی مثل کوچه و مسجد کوشش کرد و هم مگس را نابود ساخت . روی زخم بدن را هم ...
باید پوشانید .

بهترین وسیله برای نابود ساختن مگس امشی و گرد د . د . ت میباشد .

درس حساب

۱- اگر با ۱۵ ریال دفترهای ۲ ریالی بخریم ۷ دفتر میشود و یک ریال میماند

با ایران سر پردارند .

انوشیروان پادشاهی دانش دوست و هنرپرور بود چنانکه دانشمندان رومی
را که بایران پناه آورده بودند با کمال احترام پذیرفت . بدستور او کتاب
معروف کلیله و دمنه را با زحمت و هزینه زیاد از هندوستان آوردند و بفارسی
ترجمه کردند . دانشمندان ایران نیز خود فصلهائی بر آن کتاب افزودند . دانشگاه
بزرگ جندیشاپور در خوزستان در زمان این پادشاه رونق گرفت . زراعت
و تجارت هم در زمان این پادشاه پیشرفت کرد

ولادت حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و آله وسلم(1) پیغمبر ما مسلمانان
در زمان این پادشاه بوده است .

جای باشکوه طاق کسری یا ایوان مداین که خرابه های آن در کنار دجله
هنوز باقی است در زمان انوشیروان شروع شد و در زمان سلطنت خسرو

(۱) درود و سلام خداوند بر او و خاندان او باد

۹ = ۲ × ۰ +   ۸ = ۰ × ۲ + ۰   ۴۱ = ۰ × ۴ + ۰

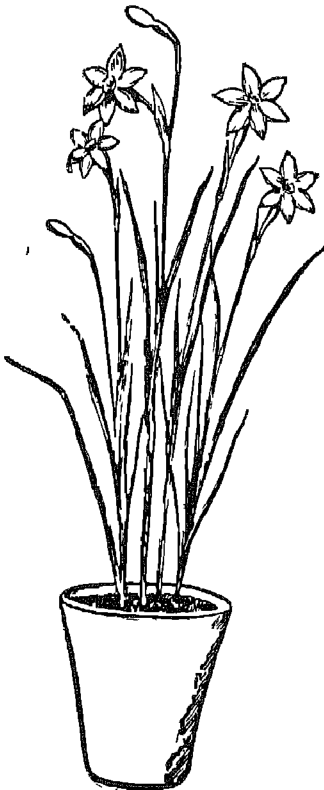
۹ = ۴ × ۰ + ۰   ۱۴ = ۰ × ۴ +   ۱۱ = ۴ × ۰ + ۰

۴ـ در ۲۹ کیلو چند من است و چند کیلو میماند؟

۵ـ پدر فریدون ۱۵ پیاز نرگس خریده اگر بخواهد در هر گلدان ۴ پیاز بکارد

چند گلدان باید بکارد و چند پیاز

باقی میماند؟

۶ـ احمد یک کتاب قصه خرید که

۳۵ صفحه داشت و با خود قرار

گذاشت هر شب پیش از خواب

۴ صفحه آنرا بخواند آیا چند شب این

کتاب را تمام میکند و شب آخر

چند صفحه خواهد خواند؟

یعنی در ۱۵ ریال ۷ تا ۲ ریال است تا یک ریال - میگوئیم اگر ۱۵ را به ۲ تقسیم کنیم خارج قسمت ۷ است و ۱ باقی میماند ۱ را باقیمانده تقسیم میگوئیم

واین طور مینویسیم $15 \,|\, \frac{2}{7}$ ، ۱ باقیمانده یا $15 = 7 \times 2 + 1$

اگر ۱۷ گردو را بین ۵ بچه تقسیم کنیم بهریک ۳ گردو میرسد و ۲ گردو میماند ۲ باقیمانده تقسیم ۱۷ بر ۳ است واین طور مینویسیم $17 \,|\, \frac{5}{3}$ ، ۲ باقیمانده یا $17 = 5 \times 3 + 2$

همچنین اگر بپرسند در ۲۲ چند تا ۴ است خواهید گفت ۵ تا ۴ است و ۲ میماند.

$22 \,|\, \frac{4}{5}$ ، ۲

۲ - خارج قسمت و باقیمانده این تقسیمها را بگوئید:

۲۱ : ۳ ۱۷ : ۲ ۲۲ : ۴ ۱۵ : ۴ ۱۷ : ۳

۱۹ : ۳ ۱۸ : ۲ ۲۷ : ۴ ۲۵ : ۳ ۲۱ : ۴

۳ - بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید:

۱۹ = ۰ × ۴ + ۰ ۱۷ = ۳ × ۰ + ۰ ۲ = ۰ × ۳ + ۰

سؤال ۱- فرصت را غنیمت شمر یعنی چه؟ این جمله را در عبارت دیگر بکار ببرید.

۲- از روی حسرت نگاه کرد یعنی چه؟

درس حساب

۱- قیمت ۳ متر پارچه ۶۹ ریال شده است قیمت یک متر آن چند است؟

در این مسأله باید ببینیم ۳ تا چند ریال ۶۹ ریال میشود برای اینکار ۶۹ را بر ۳ تقسیم میکنیم این طور:

> از چپ شروع میکنیم و هر یک از رقمها را بر ۳ تقسیم میکنیم اینطور:
>
> میگوئیم ۶ بر ۳ دو ۲ را مینویسیم
>
> ۶۹ | ۳
> ۲۳
>
> بعد میگوئیم ۹ بر ۳ سه ۳ را در راست ۲ مینویسیم
>
> پس خارج قسمت ۶۹ بر ۳ میشود ۲۳

بنابراین قیمت یک متر این پارچه ۲۳ ریال است

۲- در تقسیم ۲۴ بر ۲ این طور عمل میکنیم:

ضرر کار بی موقع

روباهی از کنار دهی میگذشت خروسی را دید که دانه بر میچید. پیش رفت
سلام کرد، و زبان بچاپلوسی گشود و گفت: پدرت خروس بسیار خوش آواز
بود؛ من هروقت از اینجا میگذشتم آواز او را می شنیدم و لذت میبردم.
خروس گفت من هم در آواز خواندن کمتر از پدرم نیستم این بگفت و بعادت
خروسان چشمهای خود را بست، و بالها را برهم زد و شروع بخواندن کرد. روباه
فوراً جست و او را گرفت. سگهای ده خبر شدند و روباه را دنبال کردند. خروس
بروباه گفت اگر میخواهی از دست سگها رهائی یابی فریاد کن و بگو خروسی که من
گرفته ام از ده شما نیست از ده دیگر است؛ روباه فریب خورد و همینکه دهان خود
را برای فریاد باز کرد خروس از دهانش بیرون پرید. روباه از روی حسرت نگاهی
بخروس کرد و گفت: نفرین بر دهانی که بی موقع باز شود. خروس گفت نفرین بر
چشمی که بی موقع بسته شود.

۵ـ ۴۸ ریال قیمت ۴ متر حلوا است قیمت هر متر آن چند است؟

۶ـ ۶۴ نفر شاگرد کلاس در ردیفهای ۴ نفری پشت سر هم ایستاده‌اند چند ردیف شده‌اند؟

درس پنج

یزدگرد سوم

سلطنت خسرو پرویز نوهٔ انوشیروان بیشتر بجنگ گذشت جنگهای او نه تنها نفعی با ایران نرسانید بلکه مملکت را بی اندازه دوچار ضعف و ناتوانی کرد هنگامیکه سلطنت بیزدگرد سوم رسید اوضاع کشور آشفتگی بسیار داشت. یزدگرد شاهی پاک میخواست باین پریشانی سامانی بخشد اما کوششهای او بجائی نرسید زیرا علاوه بر جنگهای پادشاهان پیش بلاهائی تازه مانند طاعون و سیل بدبختی مردم و ضعف مملکت کومک کرده بود در چنین موقع بود که اعراب مسلمان با ایران تاختند و نیروی عظیم یزدگرد را پس از چند جنگ شکست دادند. یزدگرد بسمت خراسان فرار کرد و در مرو بدست آسیابانی کشته شد و سلسلهٔ بزرگ

از چپ شروع میکنیم

١ــ ٢ : ٢ ١ را مینویسیم.

٢ــ ٢ ٠ ٤ ٢ را در راست ١ مینویسیم.

پس ١٢ خارج قسمت ٢٤ بر ٢ است.

و در تقسیم ٤ : ٨٤ این طور عمل میکنیم:

١ــ ٤ : ٨ ٢ را مینویسیم.

٢ــ ٤ : ٤ ١ را در راست ٢ مینویسیم.

پس ٢١ خارج قسمت ٤ : ٨٤ است

٤ــ تقسیم کنید:

٨٤ : ٤	٩٦ : ٣	٤٤ : ٤	٦٢ : ٣	٦٦ : ٢
٣٦٩ : ٣	٤٨٤ : ٤	٦٦ : ٢	٤٦ : ٢	٢٢ : ٢
٩٦٣ : ٣	٢٨٤ : ٢	٦٤ : ٢	٤٨ : ٤	٨٠ : ٢

٤ ــ ٩٦ کیلو چند من است؟

باید ۲۷۲ را به ۴ قسمت کنیم این طور مینویسیم ۲۷۲ |۴

واز چپ شروع میکنیم

چون ۲ کوچکتر از ۴ است میگوئیم ۲۷ به ۴ شش و ۳ میماند (شده ها)

۶ را مینویسیم - ۳ ده تا که مانده است با ۲ میشود ۳۲ ‏ ۲۷۲ |۴ ۶۸

میگوئیم ۳۲ به ۴ میشود ۸ - هشت را در راست ۶ مینویسیم

پس ۶۸ خارج قسمت ۴ : ۲۷۲ است .

یعنی هر متر پارچه ۶۸ ریال میارزد .

اگر در این مسئله قیمت یکمتر پارچه را درست حساب کرده باشیم باید ۴ برابر این قیمت

همان ۲۷۲ ریال گردد : ۲۷۲ = ۶۸ × ۴

۳ - تقسیم کنید و بعد ببینید درست حساب کرده اید ؟

۴۸ : ۳	۵۷ : ۳	۷۶ : ۴	۳۱۲ : ۴	۱۴۴ : ۴
۲۰۱ : ۳	۲۲۵ : ۳	۱۹۲ : ۳	۱۵۶ : ۳	۱۵۶ : ۴
۲۱۶ : ۲	۱۹۶ : ۴	۲۰۸ : ۴	۱۲۸ : ۴	۱۸۸ : ۴

ساسانی منقرض گردید .

درس حساب (*)

۱ — ۷۸ ریال قیمت ۳ کیلو گوشت است قیمت یک کیلو گوشت چند ریال است ؟ باید ۷۸ ریال را بر ۳ تقسیم نمود این طور .

از چپ شروع میکنیم

در ۷ دو تا ۳ است و یک ۱ (یعنی یک ده تا) ۲ را می‌نویسیم
یک ده تا با ۸ میشود ۱۸   ۷۸ | ۳ / ۲۶
۶ = ۳ : ۱۸   ۶ را در راست ۲ می‌نویسیم
پس ۲۶ = ۳ : ۷۸

یعنی قیمت یک کیلو گوشت ۲۶ ریال است

۲ — ۴ متر پارچه خریدیم به ۲۷۲ ریال بگوئید هر متر آن چند ریال شد ؟

(*) آموزگاران راهنمایی شاگردان را درس دهند که تقسیمهای اعداد چند رقمی [illegible] انجام دهند حتی [illegible] نویسند . فقط برای اینکه رقمی از مقسوم [illegible] فراموش نشود ممکن است روی هر رقم که تقسیم میشود علامتی بگذارند

دهقان آن کشتزار روزی به پسر خود گفت ، جان پسر وقت درو کشت ما رسیده است ، چون ما خود جای دیگر کار داریم برو به همسایگان بگو فردا بیایند کشت ما را درو کنند ما نیز هنگام دیگر در عوض با آنان کومک خواهیم کرد.

جوجه ها شبانگاه[1] این سخن را به پدر و مادر خود باز گفتند پدرشان گفت باک[2] نداشته باشید که فردا درو نمیشود و به ما آسیبی[3] نخواهد رسید .

روز دیگر باز دهقان بکشتزار آمد و از پسر پرسید همسایگان چه گفتند ؟ جواب داد هر یک بهانه ای پیش آوردند دهقان گفت امشب بکسان و خویشان خودمان بگو تا فردا بیایند و این کار را انجام دهند . جوجه ها این سخن را نیز به پدر و مادر گفتند . پدرشان گفت یقین دارم که فردا هم به ما زیانی نخواهد رسید شما آسوده خاطر باشید . خویشان و کسان دهقان هم برای درو حاضر نشدند .

---

(۱) ـ هنگام شب (۲) بیم و ترس (۳) گزند ـ صدمه

۴ـ کشاورزی زمینی دارد که آنرا به ۳۲ قسمت مساوی تقسیم کرده میخواهد در نصف زمین خود گندم و در نصف دیگر جو بکارد در چند قسمت گندم خواهد کاشت؟

۵ـ اگر ۱۲۸ سرباز ۴ به ۴ بروند در چند صف خواهند بود؟

۶ـ کارگری در هر هفته ۴ تومان پس انداز میکند و میخواهد لباسی بخرد که قیمت آن ۷۲ تومان است چند هفته باید کار کند تا بتواند این لباس را بخرد؟

۷ـ در دبستانی ۱۱۷ بچه برای کلاس اول اسم نوشته‌اند و قرار شد آنها را بطور مساوی در سه کلاس ببرند در هر کلاس چند شاگرد خواهد بود؟

پرنده و برزگر

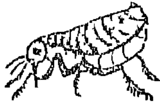
دو بلدرچین[1] در کشتزاری آشیان داشتند روزها بصحرا میرفتند و تنها با شبانه برمیگشتند. بجوجه های خود سپرده بودند که آنچه در روز میشنوند برای آنها بازگویند.

---

(۱) کرک

این سطر را معنی کنید

تا بدانی که وقت پیچاپیچ   هیچکس مر تو را نباشد هیچ

کیک

کیک جانوری قرمز رنگ و کوچک است . بیشتر وقتها در جست و خیز است . خون بدن آدمی را میمکد و بدن را بخارش میآورد

در موقع شیوع مرض طاعون کیک واسطه رساندن آن مرض به بدن انسان میشود . هر جا که سگ و گربه و موش باشند کیک هم فراوان است . اسفنج و گرد د د ت کیک را از میان برمیدارد .

درس حساب

۱- فرخ به ۵ نفر از دوستان خود گفت الآن هر چه پول در جیبم دارم من شماها تقسیم میکنم ولی دوستانش فهمیدند که فرخ با آنها شوخی کرده و جیبش خالی است یعنی مقدار پول جیبش صفر است . پیداست که قسمت هر کدام از آن ۵ نفر

روز سوم چون دهقان از طرف خویشاوندان هم نومید شد به پسرش گفت دیدی که
خویش و بیگانه هیچکدام به ما کومک نکردند وقت آن است که خود به درو کردن
محصول بپردازیم . داسها را تیز کن که فردا به درو خواهیم رفت جوجه ها آنچه
شنیده بودند شب باز گفتند پدرشان گفت فرزندان پس چون برزگر
این دفعه خودش برای درو کمر بسته است دیگر جای درنگ[1] نیست و فردا
آشیانهٔ ما ویران خواهد شد ما باید امشب به کشتزار دیگر برویم

بزرگان گفته اند : اگر میخواهی کاری درست انجام نگیرد به دیگران واگذار
و اگر میخواهی خوب انجام شود خودت بدان کار بپرداز .

(۱) جای درنگ نیست یعنی جای ماندن نیست

این ترکیبات را آموزگار برای شاگردان درست معنی کند و از شاگردان بخواهد که در ضمن عبارات ساده
آنها را بکار برند

۱- بهانه پیش آوردن ۲- از آنها کاری ساخته نمیشود ۳- برای کاری کمر بستن

خلاصه این حکایت را بیان کنید این مثل را بخاطر بسپارید

کس نخارد پشت من جز ناخن انگشت من

۴- اگر شما هفته‌ای ۳ ریال پس انداز کنید در چند هفته ۱۲۰ ریال پس انداز خواهید داشت ؟

۵- در تقسیم ۳ : ۷۹ این طور عمل میکنیم :

میگوئیم ۷ به ۳ دو و ۱ میماند ۲ را مینویسیم

۱ دهه و ۹ میشود ۱۹

بعد میگوئیم ۱۹ به ۳ شش و ۱ میماند

$$\begin{array}{r|l} 79 & 3 \\ \hline 1 & 26 \end{array}$$

۶ را در راست ۲ مینویسیم .

بنابراین در تقسیم ۷۹ ÷ ۳ خارج قسمت ۲۶ است و باقیمانده ۱

۶- تقسیم کنید و خارج قسمت و باقیمانده هر تقسیم را بگوئید .

۷۴ : ۴	۸۷ : ۲	۸۳ : ۳	۴۵ : ۴	۳۳ : ۲
۹۱ : ۴	۹۲ : ۳	۳۵ : ۲	۱۲۸ : ۳	۲۷ : ۴
۱۹۱ : ۲	۸۶ : ۴	۱۰۵ : ۳	۳۱۸ : ۴	۲۰۵ : ۴

هیچ و یا صفر است

یعنی ۰ = ۵ : ۰

صفر تقسیم بر هر عدد مساوی صفر است

۲- سه کارگر یک روز با هم کار کردند و ۹۰ ریال اجرت آنان شد اجرت هر یک چند ریال شد؟

باید ۹۰ ریال را به ۳ قسمت کنیم ۳ : ۹۰ این طور:

میگوئیم ۳ = ۳ : ۹ ۳ را مینویسیم ۹۰ | ۳ / ۳۰
بعد میگوئیم ۰ = ۳ : ۰ ۰ را در راست ۳ مینویسیم
پس ۳۰ = ۳ : ۹۰

یعنی اجرت یک روز کارگر ۳۰ ریال است

۳- تقسیم کنید:

۸۰ : ۴ ۳۵ : ۳ ۱۶۰ : ۴ ۶۰ : ۳ ۲۰۰ : ۲

جواب معمای دهقان با روباه و مرغ و بره

دهقان دفعهٔ اول روباه را با خود برد و تنها برگشت . بار دوم بره را همراه برد و آنطرف رودخانه گذاشت و روباه را برگردانید . دفعهٔ سوم روباه را گذارده مرغ را همراه برد و تنها برگشت . بار چهارم روباه را با خود برد . باین ترتیب روباه نتوانست بمرغ و بره آسیب برساند .

درس پنج

اعراب که بودند و عربستان کجا است ؟

درطرف مغرب و جنوب غربی کشور ما شبه جزیرهٔ بزرگی است که آنرا عربستان میگویند . این شبه جزیره کم جمعیت و غالب قسمتهای آن بیابان بی آب و علف است .

این شبه جزیره خیلی گرم و سوزان است و فقط نواحی نزدیک دریا دارای آب و هوای بهتر است مردم این سرزمین بیشتر بادیه نشین و بیابان گرد با دامداری و گله داری و زراعت قهوه و خرما زندگی میکنند و در فصل

اندرز

ای فرزند خود را به راستگوئی عادت ده و از سوگند خوردن بسیار بپرهیز

از دروغ گفتن و دشنام دادن دوری کن تا پیش مردم همیشه عزیز باشی

فرزند عزیز سخن بیهوده مگوی که سخن نگفتن بهتر از بیهوده گوئی است[1]

دانشمندان را احترام کن و پند آنان گوش ده تا تو هم دانشمند شوی.

از نادانان بی تربیت بگریز تا در نظر مردم خوار[2] نشوی.

همنشین با قرین[3] بد که شوی — همچو او زشت نام و بی آزرم[4]

(۱) بیفایده (۲) پست - ذلیل (۳) رفیق همنشین - ۴ - حیا و شرم

سؤال : یک جمله بگوئید که در آن کلمهٔ خوار باشد.

یک جمله بگوئید که در آن کلمهٔ خار باشد

این جمله را پنج بار بنویسید. من از دشنام دادن و دروغ گفتن بیزارم

راهنمائی فرمود و آنان را از پلیدیهای جاهلیت(۱) نجات داد پیغمبر ما محمد بن عبدالله
رسول اکرم صلی الله علیه و آله(۲) بود.

---

(۱) جاهلیت دوره قبل از اسلام که اعراب در جهل و نادانی بسر میبردند (۲) درود خدا بر او و خاندانش باد

درس حساب

دوره

۱ـ ضرب کنید:

۴ × ۹۱ ۳ × ۴۵ ۲۷۸ × ۴ ۱۲۶ × ۳ ۷۵ × ۴

۳ × ۴۷ ۲ × ۸۵ ۵۴ × ۴ ۴ × ۲۰۸ ۳ × ۲۷۹

۲ × ۲۷۱ ۴ × ۱۳۵ ۴ × ۶۵ ۳ × ۳۱۸ ۲ × ۴۱۵

۲ـ تقسیم کنید

۷۵ ۴ ۹۱ ۲ ۸۷ . ۳ ۲۰۸ ۴ ۴۸ : ۳

۱۶۰ ۴ ۷۵۰ . ۳ ۲۵۰ ۳ ۱۸۰ ۴ ۶۲ : ۳

۲۳۷ . ۳ ۶۴۰ ۴ ۵۴۰ . ۳ ۱۹۳ : ۲ ۲۲۲ . ۴

۳ـ شخصی دو کیسه گندم داشت که وزن یکی ۷۵ کیلو و وزن دیگری ۴۲ کیلو

از یک ناحیه بناحیهٔ دیگر کوچ میکنند . درمیان صحرای عربستان چشمه های کوچکی وجود دارد که مردم صحرانشین چادرهای خود را در اطراف آن چشمه ها برپا میکنند و گله های خود را آنجا میچرانند . آبادیهای عربستان بیشتر نزدیک دریا بنیاد[1] شده است . مکه و مدینه از شهرهای معروف عربستان است اعراب چندین قبیله بودند که یکی از آنها قریش بود ، این قبیله ها بیشتر وقت خود را بجنگ با یکدیگر میگذراندند . مکه بزرگترین شهر مذهبی و تجارتی عرب قبل از اسلام بود و قبیله های بت پرست عرب در آنجا بتهای خود را نگاهداری و پرستش میکردند و همه ساله در وقت معین بزیارت بتهای خود و انجام دادن کارهای مذهبی بمکه میرفتند .

بیشتر اعراب قبل از اسلام بت پرست و مشرک بودند و بتهای بزرگ آنان در مکه بود ، کسیکه این قوم گمراه و بت پرست را بپرستش خدای یگانه

---

(۱) بنیاد شده = ساخته شده

۵۰ ریال دادیم چند ریال باید پس بگیریم؛

۸ - در منزل جمشید بنائی است با ۲ بنا که هریک روزی ۷۵ ریال و ۳

عمله که هریک روزی ۳۰ ریال اجرت میگیرند کار میکنند حساب کنید روزی چند

بود، از کیسهٔ اول ۴۲ کیلو و از کیسهٔ دوم ۸ کیلو فروخت برایش چند من گندم
ماند ؟

۴- شخصی برای خرید بازار رفت مقدار پولش یک اسکناس ۵۰ ریالی و سه
اسکناس ۲۵ ریالی و ۴ اسکناس ۵ ریالی و یک اسکناس ۱۰ ریالی بود ۳ کیلو قند
خرید کیلوئی ۲۰ ریال و ۳۵ ریال هم چای خرید و ۶ ریال هم صابون چقدر پول
برایش ماند ؟

۵- پرویز میخواست با ۳۶ ریال دفترچه های ۳ ریالی بخرد ولی چون دفترچه های
۳ ریالی نبود دفترچه های ۲ ریالی خرید چند دفترچه زیادتر توانست بخرد ؟

۶- فریدون و منوچهر کفش نداشتند پدرشان آنها را همراه خود بدکان
کفاشی برد کفش فریدون ۹۵ ریال و کفش منوچهر ۸۷ ریال شد پدر دو اسکناس
۱۰۰ ریالی بکفاش داد چند ریال باید کفاش پس بدهد ؟

۷- قیمت یک کیلو سیب ۸ ریال است ۳ کیلو سیب خریدیم و یک اسکناس

منوچهر دانست که هر کاری راهی دارد و با خود قرار داد که دیگر ندانسته و نپرسیده کاری نکند

سؤال : این جمله‌ها با هم چه فرقی دارند؟ برگها رو برگها روی زمین ریختند - برگها زرد شده

نادانی نوکر

شخصی بنوکر خود گفت ببین هوا ابر است یا نه . نوکر جواب داد آنقدر باران میبارد که نمیتوان سر از پنجره بیرون کرد و آسمان را دید .

درس حساب

۱ - ریسمانی در دست بگیرید و دو سر آنرا خوب رو بهم بگذارید که پس و پیش نباشد و با چاقو درست از میان ببرید - این دو ریسمان را درست پهلوی هم بگذارید می‌بینید که با هم برابرند میگوئیم که ریسمان را نصف و یا دو نیم کرده‌ایم اگر سیبی را با کارد درست از وسط نصف کنیم میشود ۲ نصف سیب .

۲ - نیم متر نصف یک متر است - نیم دو جین نصف یک دو جین است

ریال اجرت این ۸ نفر میشود ؟

۹- در یک سال ۱۲ ماه است ۶ ماه اوّل هر یک ۳۱ روز است ۵ ماه بعد هر یک ۳۰ روز و ماه آخر یا اسفند ماه ۲۹ روز. حساب کنید یک سال چند روز است ؟

کاری را که نمیدانی مکن

منوچهر گل مینای خوشرنگی در گلدان داشت و از تماشای آن لذّت میبرد یک روز تابستان منوچهر بسیار گرمش بود. با خود گفت یقین این گل هم مثل من از گرما رنج میبرد، گلدان را برداشت و در سایه گذاشت. چند روز بعد برگهای مینا رو بزردی گذاشته و گلهایش کم رنگ و پژمرده شده است

از باغبان پرسید این گل چرا این طور شده ؟

باغبان گفت عجب کاری کرده اید گل مینا در آفتاب پرورش مییابد شما آنرا از آفتاب برداشته و در سایه گذاشته اید باین سبب پژمرده شده است

۶- $\frac{۱}{۲}$ این عددها را پیدا کنید :

۸ ۲۴ ۱۶ ۶ ۱۰۰ ۴۰ ۸۴ ۱۸ ۱۰

۶۴ ۹۲ ۱۰۴ ۲۰۸ ۵۰ ۳۲۰ ۷۵۰ ۲۰۰ ۶۸

۷- نیم دو جین قوطی کبریت چند قوطی کبریت است ؟

۸- نیم ریال چند شاهی است ؟ نصف ۵ ریال چند ریال و چند شاهی است ؟

۹- در دبستانی ۱۷۶ دانش آموز است که نصف آن پسرند چند پسر در این دبستان هستند ؟

درس علم الاشیاء

حشرات

حشرات حیوانات کوچکی هستند که شش پا دارند بعضی حشره ها مفید مثل زنبور عسل که از آن عسل میگیرند و کرم ابریشم که از آن ابریشم بدست میآید و برای تهیهٔ پارچه های ابریشمی بکار میرود .

نیم من نصف یکمن است - نیم کیلو نصف یک کیلو است

نیم را این طور می‌نویسند $\frac{1}{2}$ و می‌خوانند یک دوم.

۳- $\frac{1}{2}$ متر نیم متر است - قیمت نیم متر پارچه ۸ ریال است قیمت یک متر آن

چند است؟ قیمت ۳ متر آن چند است؟

۴- عباس نیم کیلو شیرینی خرید - ۱۵ ریال قیمت یک کیلوی آن چند است

قیمت یکمن آن چند؟ - قیمت نیم من آن؟

۵- روی کاغذ و با تخته خطی راست بکشید و آنرا نصف کنید

$\frac{1}{2}$

یک مستطیل و یک مربع بسازید و هر یک را درست نصف کنید

یک دایره بسازید و آنرا نصف کنید.

اگر چیزی را بدو قسمت مساوی کنیم هر یک از آن دو قسمت را نصف آن چیز گویند

برای پیدا کردن نصف یک عدد آنرا به ۲ تقسیم کنید

بید بشکل پروانهٔ کوچکی است همینکه هوا گرم میشود لای پشم قالی و چین لباس
و پارچه های پشمی تخم میگذارد ، پس از چند روز نوزاد بید از تخم بیرون میاید و پشم قالی
و لباس را میخورد و آنها را سوراخ و فاسد میکند .[1]

ملخ برای زراعت آفتی بسیار مضر و خطرناک است ، این حشره تخم فراوان
میگذارد ، از این تخمها در اندک مدت ملخهای بیشمار بوجود میاید که دسته جمعی بپرواز
درمیایند و بکشتزارها و باغها هجوم میبرند و محصول و برگ درختان را یکسره میخورند و نابود
میسازند و از این راه زیان فراوان میرسانند.

برای کشتن و از بین بردن موریانه و ساس و کنه نفت و امشی و گرد د.د.ت
بکار میبرند .

برای جلوگیری از ضرر بید معمولا لای لباس و فرش نفتالین یا خاک تنباکو یا گرد
د.د.ت میپاشند

برای از بین بردن ملخ هم وسیله ها و دواهای مختلف بکار میبرد

(۱) ساه

بسیاری از حشرات مضرّند مانند مگس ، پشه ، کیک ، ساس ، کنه ، موریانه

سید و ملخ .

در درسهای پیش بیان مختصری از مگس و پشه و کیک شد .

ساس که در بعضی از شهرستانها آنرا سُرخک میگویند حشره ای است

سرخ رنگ و پهن و بدبو که در درز چوبهای کهنه مثل کرسی و شکاف درولای

کتابها زندگی میکند و ممکن است وارد لباس و رختخواب بشود و انسان را بگزد

و بدن را انجارش پیدا زد

کنه در بدن چهارپایان از قبیل

شتر و گوسفند و اسب و الاغ و سگ و در خوابگاه آنها پیدا میشود ؛ بهمین جهت

در طویله ها و جائی که این حیوانات زندگی میکنند نباید خوابید زیرا ممکن است کنه

انسانرا بگزد و آزار برساند و بیمار کند .

موریانه حشره سفید رنگی است که چوب سقف و میز و صندلی و در و همچنین کاغذ

و کتاب را میخورد . موریانه یکی از آفتهای خطرناک است .

پر و بالت سیاه رنگ و قشنگ   نیست بالاتر از سیاهی رنگ

گر خوش آواز بودی و خوش خوان   نبدی[1] بهتر از تو در مرغان

زاغ میخواست قار قار کند   تا که آوازش آشکار کند

طعمه[2] افتاد چون دهان بگشود   روبهک جست و طعمه را بربود

(۱) نبود (۲) خوراک

سؤال: ۱ـ روباه چگونه حیوانی است؟ مثلاً چه شکار میکند؟

۲ـ روباه برای اینکه قالب پنیر را از زاغ بگیرد چه حیله ای بکار برد؟

۳ـ زاغ چرا فریب خورد؟ سرگذشت روباه و کلاغ را از بر نمائید و بیان کنید

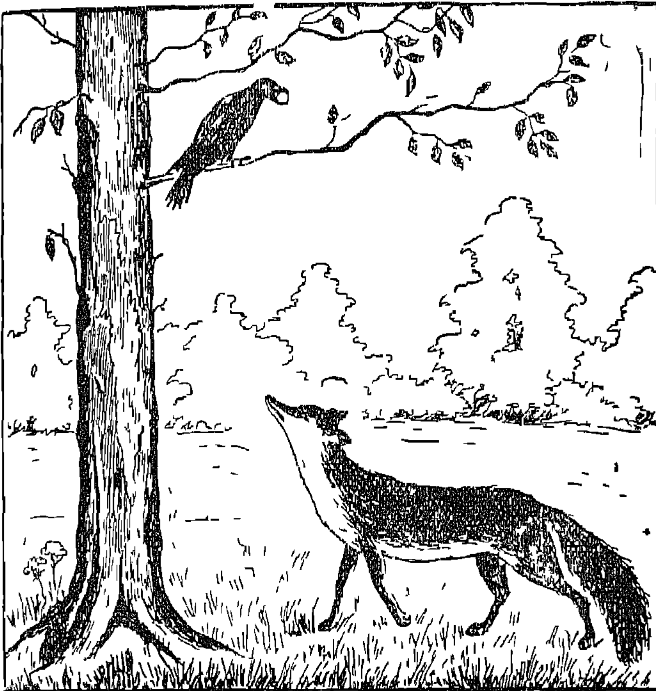
درس حساب

۱ـ این شکل ●● | ●● | ●● نمایش تقسیم ۶ است بر ۳ که میشود ۲

۲ = ۳ : ۶   عدد ۲ را یک سوم ۶ میگویند

پس یک سوم ۱۲ یعنی ۱۲ را بر ۳ تقسیم کنیم تا ۴ بدست آید

۲ـ این پاره خط راست به سه قسمت مساوی تقسیم شده.

روباه و کلاغ

زاغکی قالب پنیری دید ‌‌‌ ‌ ‌ به دهان برگرفت و زود پرید

بر درختی نشست در راهی ‌ ‌ ‌ که از آن میگذشت روباهی

روبهٔ پر فریب حیلت ساز ‌ ‌ ‌ رفت پای درخت و کرد آواز

گفت به به چقدر زیبائی ‌ ‌ ‌ چه سری، چه دمی، عجب پائی

آن مسکن[1] و بر خانهٔ کعبه ریاست داشت . پیغمبر ما حضرت محمد صلی الله علیه و آله وسلم از قبیلهٔ قریش است آن حضرت در سال چهلم پادشاهی انوشیروان عادل بدنیا آمد و وقتش ما به بود که پدرش عبدالله درگذشت . جدش[2] عبدالمطلب از او نگهداری کرد و پس از فوت عبدالمطلب عموی حضرت محمد ص ابوطالب سرپرستی او را بر عهده گرفت . آنحضرت از پانزده سالگی مشغول تجارت و داد و ستد گردید . در این کار راه پاکی و درستی پیمود و با امانت معروف شد و از طرف یکی از زنان بزرگ عرب بنام خدیجه برای تجارت بشام مسافرت کرد . در این سفر هم کمال درستی از او ظاهر شد . خدیجه را امانت وی خوش آمد و او را بشوهری برگزید .

حضرت محمد ص در داد و ستد و معاشرت با مردم چنان با امانت و راستی رفتار کرد که او را محمد امین گفتند و هر کس هر چیز قیمتی داشت با امانت نزد او می سپرد .

---

(۱) - منزل - (۲) پدر پدر

$\frac{1}{3}$ ـــــــــــــــــــ هر قسمت $\frac{1}{3}$ تمام تکه خط است.

هرگاه چیزی را به ۳ قسمت مساوی کنیم هر قسمت را یک سوم یا ثلث یک آن چیز میگویند

۳- $\frac{1}{3}$ این عددها را پیدا کنید:

۴۰،۵	۱۲	۹۶	۲۴	۶	۱۵	۹
۱۴۷	۳۰	۸۱	۴۷۱	۲۴۳	۱۸	۱۱۷

۴- $\frac{1}{3}$ یک من چند کیلو است؟ ـ همینطور یک سوم ۲ من؟

۵- $\frac{1}{3}$ یک دوجین قوطی کبریت مصرف شده چند قوطی کبریت مانده است؟

۶- قیمت یک دوجین جوراب ۹۲ ریال است قیمت ثلث دوجین آن چند است؟

حضرت محمد (ص)

از تاریخ

یکی از قبیله های معروف عرب قبیلهٔ[1] قریش بود. این قبیله در مکه و اطراف

(۱) قبیله: طائفه ـ خانواده

آوریم که کسی متوجه[1] نشود ، آن موی یا استخوان را هم نباید روی نان یا سفره جلو چشم دیگران بنهیم . در آشامیدن آب و خوردن آش نباید از دهان صدا شنیده شود . پس از غذا باید دست و دهان را شست و دست کم روزی یکمرتبه مسواک کرد .

(۱) ملتفت

درس حساب

۱ـ میدانید ۲ = ۴ : ۸ ، ۲ را یک چهارم ۸ میگوئیم پس یک چهارم ۱۲ یعنی ۱۲ را به ۴ قسمت کنم که میشود ۳ .

۲ ـ این پاره خط به چهار قسمت مساوی شده

هریک از این قسمتها $\frac{1}{4}$ تمام پاره خط است .

هرگاه چیزی را به ۴ قسمت مساوی کنیم هر قسمت را $\frac{1}{4}$ آن چیز گوئیم

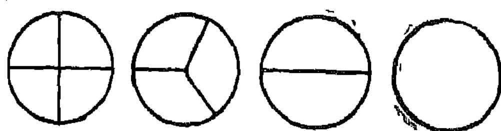
سؤال : شخصی که سرپرستی پیغمبر را در کودکی بعهده داشت کیست ؟ حضرت پیغمبر از چند سالگی بچه کار مشغول شد ؟ چرا سفر شام کرد ؟ چرا خدیجه آنحضرت را بشوهری برگزید ؟ بچه سبب او را امین گفتند ؟

آداب غذا خوردن

پیش از غذا باید دست و دهان و بینی خود را بشوئیم . اگر مهمان باشیم نباید پیش از دیگران بطعام خوردن مشغول شویم . باید سر سفره از گفتن کلمات و داستانها و حکایتهائی که موجب کراهت (۱) شنوندگان است اجتناب (۲) داشته باشیم . لقمه را باید کوچک برداشت و نباید دست و جامه را بغذا آلوده کرد . غذا را باید در دهان خوب جوید و هنگام جویدن نباید دهان را باز گذاشت انگشتان را هم نباید لیسید .

وقتی با چند نفر همغذا هستیم از بهترین غذا زیاد نباید بخوریم تا هر کس باندازه از آن غذا بخورد . اگر در لقمه استخوانی یا موئی بود باید چنان از دهان بیرون

(۱) خوش نیامدن (۲) دوری

$\frac{1}{2}$ بزرگتر است یا $\frac{1}{3}$ ؟

از روی شکل بالا ببینید ۲ تا $\frac{1}{4}$ برابر چقدر است ؟

۹- یک کیلو بیشتر است یا یک چارک ؟ یک کیلو بیشتر است یا نیم من ؟

۱۰- میوه فروشی یک صندوق پرتقال خرید و شمرد ۱۷۶ پرتقال بود که $\frac{1}{4}$ آنها لک دار بود آیا چند پرتقال سالم در این صندوق بود ؟

کر و بیمار

کری در همسایگی خود دوستی بیمار داشت روزی خواست بعیادت او برود با خود اندیشید که چون گوشهایم سنگین است و بیمار نمیتواند بلند حرف بزند خوبست از حالا سؤال و جواب خود را با بیمار پیش بینی و جوابهای او را در ذهن خود آماده کنم

یک چهارم را چهاریک هم میگویید

۳- $\frac{1}{4}$ هریک از این عددها را حساب کنید

۱۲۰ ۷۲ ۸۴ ۴ ۴۰ ۲۴ ۱۶

۵ ۲۰۰ ۳۳۶ ۱۷۲ ۳۶۰ ۴۸۰ ۱۰۰

۴- $\frac{1}{4}$ یک من را یک چارک (چهاریک) میگویید

اگر قیمت یکمن سیب ۲۴ ریال باشد یکچارک آن چند ریال است؟

۵- یک کیلو پنیر ۲۸ ریال است قیمت یکمن آن چند است؟ قیمت یکچارک آن چنداست؟

۶- $\frac{1}{4}$ یکمتر چند سانتیمتر است؟ - $\frac{1}{2}$ آن چند سانتیمتر است؟

۷- $\frac{1}{4}$ دوجین بیشتر است یا $\frac{1}{3}$ دوجین؟

۸- ازروی این چهار دایره که مساوی هم اند ببینید $\frac{1}{4}$ بزرگتراست یا $\frac{1}{3}$؟

این حرف خشمگین و بیشتر دلتنگ شد بار سوم مکرر پرسید طبیب شما کیست ؟
بیمار از روی خشم و دلتنگی گفت عزرائیل . که در اینجا بی‌جوابی را که قبلاً در ذهن
خود آماده کرده بود بر زبان آورده و بخیال اینکه نام طبیبی را برده است
گفت قدمش مبارک باشد !

اندرز

شخص باید هنگام راه رفتن پیوسته بعقب سر ننگرد و سر در پیش ندارد و چو
نشیند پای دراز نکند و سر بر زانو ننهد و گردن کج نکند .

از دهن دره و خمیازه در حضور دیگران اجتناب[1] داشته باشد و آب دهان
و بینی در کوچه و راهگذر نیندازد و در حضور اشخاص صدا از بینی و دهان بر نیاورد
و انگشت در دهان و بینی نکند و دست خود را با دامن و آستین پاک نکند و هر کجا
رود حد و مرتبه[2] خود را نگاه بدارد و چون در میان جماعتی باشد و او را خواب بگیرد از آنجا
برخیزد و برود .

(۱) دوری (۲) رتبه و مقام

چون نزد بیمار روم اوّل حرف من احوالپرسی از اوست لابد او خواهد گفت کمی بهترم من در جواب باید بگویم خدارا شکر.

بعد از او میپرسم غذای شما چیست او جواب خواهد داد فلان شربت یا فلان آش و من باید بگویم نوش جان شما باشد پس از او میپرسم پزشک شما کیست لابد طبیبی را نام خواهد برد من باو میگویم قدمش مبارک است.

بعد از این پیش بینی بعیادت همسایه رفت و بر بالین او نشست او را نوازش کرد و پرسید حال شما چطور است؟!

بیمار جواب داد مُردم. کر که جواب بیمار را طور دیگر پیش بینی کرده بود همانطور که با خود فکر کرده بود گفت خدارا شکر.

بیمار که انتظار چنین حرف را نداشت آزرده و غمگین شد. کر بار دیگر از بیمار سؤال کرد غذای شما چیست؟ بیمار جواب داد زهر. کر بخیال آنکه نام شربت و غذائی را برده است گفت نوش جان شما باشد! بیمار از شنیدن

اگر عقربهٔ دقیقه‌شمار روی ۱۲ باشد پس ربع ساعت به چه نشانه‌ای میرسد؟

۲- منوچهر پدرش گفت . امروز که برادیو گوش میکردم میگفت (اینجا تهران ساعت ۱۳ و نیم) ساعت ما که از ۱۲ بیشتر ندارد پس ساعت ۱۳ و نیم یعنی چه؟

پدرش از او پرسید . ۱۳ یعنی ۱۲ و چند؟ منوچهر جواب داد یعنی ۱۲ و ۱ پدرش گفت پس ۱۳ یعنی ۱ بعد از ظهر و ۱۳ و نیم یعنی یک و نیم بعد از ظهر ساعت ۱۴ یعنی ۲ بعد از ظهر.

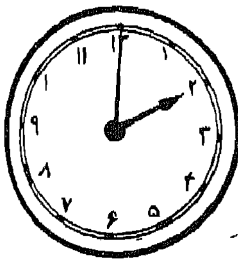
۳- حالا بگوئید : ساعت ۱۹ یعنی چند ساعت بعد از ظهر؟ همچنین ساعت ۲۰؟ همینطور ساعت ۲۲؟ ۵ بعد از ظهر را دیگر چه میگویند؟ همچنین ۶ بعد از ظهر؟ همینطور ۹ بعد از ظهر؟

بهترین و بدترین چیزها

مردی با آشپز خود گفت امروز از بهترین چیزها غذائی بپز. آشپز

درس حساب

۱- دیده اید که صفحهٔ ساعت دو عقربه دارد یکی بلند و یکی کوتاه اند، که عقربهٔ بلند یک دور میچرخد یکساعت است - هر ساعت هم ۶۰ دقیقه است این عقربه را عقربهٔ دقیقه شمار میگویند

پس نیم ساعت ۳۰ دقیقه است

وقتی میگوئیم دو ساعت و نیم یعنی

دو ساعت و ۳۰ دقیقه $\frac{1}{4}$ یکساعت

یعنی چهار یک ۶۰ دقیقه که میشود

۱۵ دقیقه، ۱۵ دقیقه را ربع ساعت میگویند (ربع عربی چهار یک است) پس

یکساعت و ربع یعنی یکساعت و ۱۵ دقیقه سه ربع ساعت یعنی سه ۱۵ دقیقه که

میشود ۴۵ دقیقه.

اگر عقربهٔ دقیقه شمار روی ۱۲ باشد پس از نیم ساعت بچه نشانه ای میرسد؟

درس پنج — مبعوث شدن حضرت محمد ص به پیغمبری

حضرت محمد ص از آغاز جوانی از بت و بت پرستی بیزار بود . در چهل سالگی از طرف خداوند به پیغمبری برگزیده و مأمور گشت که مردم را بتوحید یعنی پرستش خدای تنها دعوت کند

اول کسیکه این دعوت را قبول کرد و بحضرت گروید خدیجه بود و پس حضرت علی علیه السّلام فرزند ابوطالب که در آنموقع یازده ساله بود بآنحضرت ایمان آورد . چندی بعد پیغمبر ص دعوت را علنی[1] فرمود و آشکارا مردم را بدین اسلام میخواند . در ابتدا مردم مکه و خاندان قریش با پیغمبر ص بد رفتاری میکردند و حتی قصد جان او کردند . حضرت ناگزیر آهنگ بیرون رفتن از مکه کرد و به دعوت بعضی از مردم مدینه که تازه مسلمان شده بودند بآنشهر مسافرت کرد .

سفر پیغمبر ص را از مکه بمدینه هجرت آنحضرت میگویند و ابتدای تاریخ ما مسلمانان

---

(۱) ظاهر - آشکارا

خوراک لذیذی[۱] از زبان گوسفند پخت و پیش آورد.

خواجه[۲] پرسید این غذا را از چه درست کرده ای؟ جواب داد از زبان گوسفند زیرا فرموده بودید از بهترین چیزها غذائی بپزم، در دنیا از زبان بهتر چیست؟ روز دیگر خواجه برای آزمایش با آشپز گفت امروز میخواهم از بدترین چیزها خوراکی تهیه کنی آشپز که مرد دانائی بود این بار نیز از زبان گوسفند غذائی ترتیب داد. خواجه چون آن غذا را دید پرسید این خوراک را از چه ساخته ای؟ گفت از زبان گوسفند زیرا گفتید از بدترین چیزها غذائی بپزم. در دنیا از زبان بدتر چیست؟ خواجه از این سخن تعجب کرد و پرسید چگونه ممکن است زبان هم بهترین و هم بدترین چیزها باشد؟ آشپز گفت: نیک[۳] و بد دنیا همه از زبان است اگر خوب گوید بهتر از آن چیست و اگر بد گوید بدتر از آن نیست

بس سر که بریدهٔ زبان است — با یک نقطه زبان زیان است

شیرین زبانی و لطف و خوشی — توانی که پیلی بموئی کشی

(۱) خوشمزه ۲- آقا - ارباب ۳- خوب

و در پاکت نگاه دارند . نام و نشانی او را هم با خط خوانا روی پاکت بنویسید . تمبر

۵۰ دیناری روی آن بچسبانید و در صندوق پست بیندازید چند روز بعد کاغذ شما

باو میرسد . بهتر است که در طرف دیگر پاکت نام و نشانی خود را هم بنویسید .

۲ـ پست وسیلهٔ رساندن نامه ها است بنگاه برای رساندن نامه و پول

منحصری میکرد و باید آن تمبر روی پاکت بچسباند . اگر بخواهید برای فرستادن

هر پاکت چسبانیده بروید بدانید فعلاً مقداری تمبر ستکر بخرید و در هر موقع بقدری که

لازم باشد روی پاکت بچسبانید برای نامه های معمولی در ایران باپست

یعنی ۵۰ دینار و با پست هوائی ۵۰ر ۱ ریال باید تمبر چسبانید

اگر نامه خیلی مهم باشد یک ریال بیشتر میدهند و آن را سفارشی میکنند در اینصورت

مأمور پست رسید نامه را از طرف خواهد گرفت

هرچه نامه سنگینتر باشد بیشتر باید کرایه داد

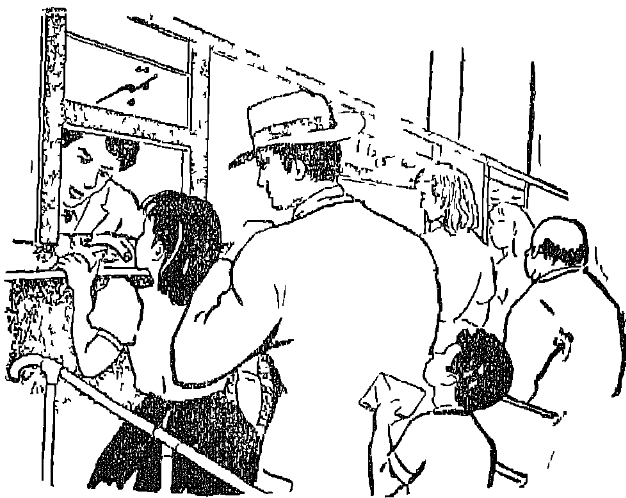
۳ـ تمبرهای معمولی پست ـ ... ۵ ، ۱ ، ... ی ، ۱۰ ، ۱۵ دیناری ، ۲۵

است . امسال سال ۱۳۳۰ شمسی هجری یعنی هزار و سیصد و سی این سال
هجرت پیغمبر (ص) از مکه به مدینه میباشد

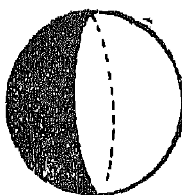
آموزگار با بیان ساده به شاگردان سال قمری را هم گوشزد کند و بگوید که امسال مطابق کدام سال قمری میباشد

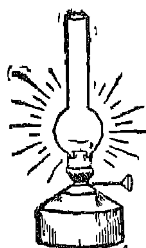
درس حساب

۱ــ اگر شما بخواهید برای یکی از دوستان و یا یکی از خویشاوندان خود که در شهر

شما میبایست نامه بفرستید بر روی یک برگ کاغذ پاکیزه آنچه را که میخواهید با خط خوانا بنویسید

در حرکت شبانه روزی یک نیمهٔ زمین رو بخورشید و نیمهٔ دیگر در تاریکی است؛

در آن نیمه که رو بخورشید است روز و در نیمهٔ دیگر شب میباشد.

زمین غیر از حرکتی که دور خود دارد بدور خورشید هم میگردد مدت گردش

دور خورشید یکسال است که ۳۶۵ روز میباشد.

برای آنکه حرکت شبانه روزی زمین و گردش آنرا بدور خورشید خوب بفهمید

فرفره ای را در یک سینی بچرخ در آورید می‌بینید هم دور خود میچرخد و هم

دور سینی میگردد.

زکام

درس علم الاشیاء

زکام بیماری واگیردار است که بیشتر در اثر سرما خوردگی پیدا میشود میکرب

زکام از هوا یا بدن بیماران به بدن شخص سالم وارد میگردد. برای آنکه از آن

دیناری، ۵۰ دیناری ، یک ریالی ، دو ریالی و ده ریالی

کُرۀ زمین

(درس جغرافیا)

زمین که ما روی آن زندگی میکنیم و شهرها روی آن ساخته شده مانند نارنج گرد است . هر چیز که مانند گوی گرد باشد کُره نامیده میشود . زمین هم مانند نارنج و هندوانه گرد و بشکل کُره است .

روی زمین بواسطه وجود کوهها و تپه ها و دره ها ناصاف است . این بلندیها و پستیها باعث ناهمواریهائی روی نارنج از گردی زمین نمیکاهد :

زمین در یک شبانه روز که ۲۴ ساعت است یک مرتبه بدور خود میچرخد . این حرکت را حرکت شبانه روزی زمین میگویند

هرگاه نارنجی را برابر یک چراغ نگاه داریم نیمی از آن که رو بچراغ است روشن و نیم دیگر تاریک میباشد .

خورشید هم زمین را روشن میکند

حالا این عدد ها را بخوانید :

۴۰۰۰ ۵۰۰۰ ۶۰۰۰ ۷۰۰۰ ۸۰۰۰ ۹۰۰۰

۲- چهار هزار و سیصد را اینطور مینویسیم ۴۳۰۰ همچنین هفتهزار و پانصد

اینطور ۷۵۰۰

حالا این عدد ها را بخوانید :

۲۸۰ ۷۶۰۰ ۵۳۰۰ ۲۹۰۰ ۶۷۰۰ ۳۵۰۰ ۳۱۰۰ ۹۹۰۰

۳- پنجهزار و دویست و شصت را اینطور مینویسند ۵۲۶۰

هزار و سیصد و هفتاد و پنج را اینطور ۱۳۷۵

حالا این عدد ها را بخوانید :

۵۴۰۱ ۳۶۲۵ ۵۷۴۰ ۲۰۷۶ ۶۲۱۸

۳۸۹۴ ۹۵۶۷ ۲۱۱۲ ۳۰۳۵ ۶۱۰۷

۴- این عدد ها را با رقم بنویسید :

مرض دوچار نشویم باید وقتی که هوا سرد است خود را خوب بپوشانیم و از جای گرم

یکمرتبه بهوای سرد بیرون نرویم و از کسانی که زکام دارند دوری کنیم.

اگر بزکام مبتلا شدیم نباید با اشخاص سالم دست بدهیم تا میکروب این بیماری

ببدن آنان منتقل[1] نشود

در موقع سردی هوا و شیوع[2] مرض زکام اگر میتوانید روزی یک یا دو تا

چند قطره روغن ضد زکام در بینی خود بچکانید و گاهی هم در یک استکان آب

جوشیده نیم گرم یک قاشق چای خوری نمک خوردنی بریزید و توی بینی خود را

با آن بشوئید

---

(۱) منتقل نشود: سرایت نکند (۲) فراوانی

درس حساب

۱- ۹۹۹ و یک میشود هزار که این طور مینویسیم ۱۰۰۰

هزار و هزار میشود دو هزار که اینطور مینویسیم ۲۰۰۰ و سه هزار را اینطور ۳۰۰۰

دست در گردش کند چون طوق (۱)	سر دوستش بوسد از سر شوق
گوید این عید تو مبارک باد	صد چنین سال بو سعی شاد
بعد آید بدست بوس پدر	بوسه بخشد پدر بروی پسر
هر بد چو روز عید شود	موقع دید و بازدید شود
به برد وست دارد اش همچو	نه کسی عیدی آورد بر او
عیدی آن روز حق آن پسر است	که نجیب و شریف و باهنر است

(۱) گردن سد

شبنم

از بها علم الاسماء

میوه . ما درجان قطره های آب را روی برگ گل تماشا کنید : باران که نیامده پس این قطره های آب از کجا پیدا شده است ؟

مادر : درست میگوئی دختر جان باران نیامده این قطره ها که می بینی شبنم است که آنرا ژاله نیز میگویند .

سه هزار و دویست و پنجاه و یک - پنجهزار و دویست و سی و دو - شش هزار و پانصد و هشت - سه هزار و هشتاد و شش - شش هزار و پانصد و دوازده - چهار هزار و سیصد و شصت

۵ - می‌بینید هر یک از این عددها ۴ رقم دارد مثلاً در عدد ۷۳۵۶ رقم اول طرف راست یعنی ۶ رقم یکها است، ۵ رقم ده‌ها، ۳ رقم صدها و ۷ رقم هزارها.

۶ - ۷ در عدد ۵۷۰۴ بجای چیست؟ و ۵ بجای چه؟ رقم‌های این عدد چیست؟

عید نوروز

عید نوروز اول سال است   روز عیش و نشاط اطفال است

همه امروز رخت نو پوشند   چای و شربت بخوشدلی نوشند

پسر خوب روز عید اندر (۱)   رود اول بخدمت مادر

---

(۱) روز عید اندر یعنی در روز عید

از رقم یکت ها شروع میکنیم و میگوئیم

۶۷۹۵
۳۶۳
۱۰۸۵
۸۲۴۳

۱۳، ۸ ۳ را منویسیم و میگوئیم ۱۰ ا بریک

بعد میگوئیم ۱۰، ۱۶، ۲۴ ۴ را مینویسیم و میگوئیم ۲۰ بر۲

بعد میگوئیم ۹، ۱۲ ۲ را منویسیم و میگوئیم ۱۰ بریک

بعد میگوئیم ۷، ۸ ۸ را مینویسیم

پس مجموع آن سه عدد ۸۲۴۳ است .

۲– جمع کنید و مجموع را بخوانید :

۲۲۰۱	۱۸۴۵	۶۰۲	۲۳۱	۵۴۵
۱۵۳۰	۵۷۸	۹۳۲	۷۰۵	۹۸
۴۲۸	۱۰۵	۲۴۱۰	۱۶۳۱	۹۲۵

۱۲۲۶	۲۷۰۳	۵۷۸	۴۸۹	۳۱۰
۴۷۹۵	۳۲۵۰	۵۷۸	۴۸۹	۵۱۸
۲۶۹۴	۴۰۳۸	۵۷۸	۴۸۹	۵۵۸

۳– میخواهیم بدانیم که ۳٫۷۵ متر و ۸٫۳۶ متر و ۱۲٫۵۳ سانتی ۱۰ متر دهیم

مینو : شبنم از کجا پیدا میشود ؟

مادر : یادت هست چند روز پیش استکانی را روی بخار سماور گرفتی و از بخار قطره های آب جمع شد ؟

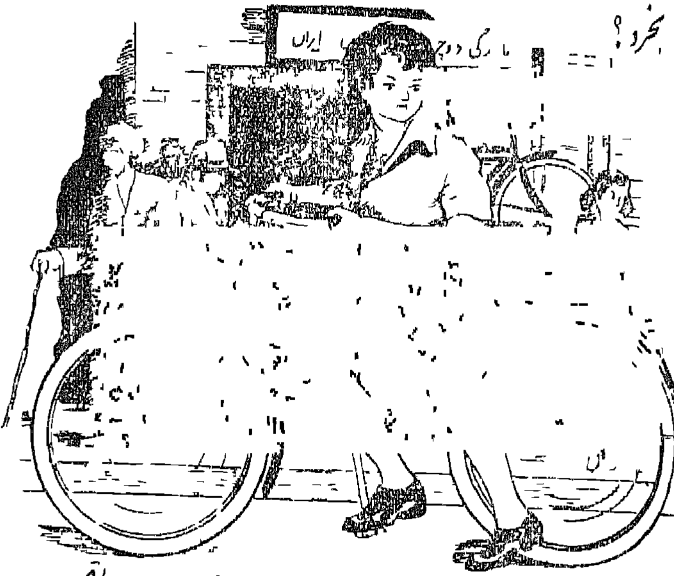
روزها که آفتاب روی آبها میتابد آب بخار میشود و بهوا بالا میرود ، همین بخارها شبها که هوا خنک شد ، چون بسر گیاهی سرد رسید بقطره های آب تبدیل میشود و بشکل ژاله روی برگهای نشیند .

درس حساب

۱ - برای جمع کردن چند عدد ، آنها را طوری زیر هم مینویسیم که رقم یکهای آنها در یک ستون باشد و همچنین رقم ده ها همچنین رقم صدها و همچنین رقم هزارها

مثلاً اگر بخواهیم سه عدد ۶۷۹۵ و ۳۶۳ و ۱۰۸۵ را جمع کنیم این طور عمل میکنیم :

۶ــ احمد از دوچرخه فروشی قیمت یک دوچرخه را پرسید با وگفت ۳۰۰ ریال است احمد گفت خیلی گران است تخفیفی بدهید. دوچرخه فروش گفت بتوانم بشما ۱۵۰ ریال تخفیف بدهم. حساب کنید چند ریال باید بدهد تا دوچرخه را بخرد؟

درس پاچ پیشرفت اسلام پس از هجرت حضرت رسول (ص)

حضرت رسول صلّی الله علیه وآله وسلّم در مدینه یاران و پیروان زیاد دید کار او در دعوت مردم بدین[1] اسلام قوت گرفت[2]. چون دشمنان اسلام

(۱) خواندن (۲) بالا گرفت ــ سر گرفت

چند متر میشود ؟

همچنانکه میدانید آنها را زیر هم طوری بنویسیم که مترها زیر هم قرار گیرند بعد جمع میکنیم

۳/۷۵
۸/۳۶
۱۲/۵۳
۱۰
۳۴/۶۴

پس روی هم ۳۴٫۶۴ میشود

۴ـ تفریق کنید و باقیمانده را با عدد کوچکتر جمع کنید باید مجموع برابر بعدد بزرگتر

۲۹۰۵	۵۲۰۰	۴۰۲۵	۷۵۶۳	۶۰۰۱
۴۵۷	۳۹۸	۷۶۹	۲۹۵۷	۱۲۷۴

ریال ۴۵	ریال ۱۷٫۲۵	متر ۲٫۷۵	متر ۸	متر ۶٫۰۷
۳۲٫۵۰	۸٫۷۵	۱٫۲۳	۰٫۹۵	۲٫۹۸

۵ـ پدر منوچهر برای لباس خودش و منوچهر ۴ متر پارچه خرید برای لباس خودش ۲٫۷۵ متر بکار رفت حساب کنید چند متر از این پارچه برای منوچهر باقی ماند ؟ اگر لباس منوچهر ۱٫۷۵ متر پارچه ببرد چند سانتیمتر پارچه کم می‌آید

اگر بخواهیم بدانیم ۴ سال چند روز است باید ۳۶۵ را ۴ برابر کرد باین طور

$$\begin{array}{r} ۳۶۵ \\ \times ۴ \\ \hline ۱۴۶۰ \end{array}$$

پس ۴ سال ۱۴۶۰ روز است

اگر بگویند ۴ سال ۱۴۶۰ روز است پس یکسال چند روز است ؟

در اینجا باید عددی بدست آورد که ۴ برابرش ۱۴۶۰ شود پس آن عدد

چهاریک ۱۴۶۰ است برای اینکار باید ۱۴۶۰ را بر ۴ تقسیم نمود باین طور

می‌نویسیم و عمل میکنیم :

$$۱۴۶۰ \,\big|\, \frac{۴}{۳۶۵}$$

نگاه میکنیم ۱۴ بچهار ۳ و ۲ میماند ۳ را می‌نویسیم

میگوئیم ۲۶ بچهار ۶ و ۲ میماند ۶ را در راست ۳ مینویسیم

میگوئیم ۲۰ بچهار ۵ ۵ را راست ۶ مینویسیم

پس چهاریک ۱۴۶۰ روز ۳۶۵ روز و یا یکسال ۳۶۵ روز است

۲ - هر یک از این عددها را در ۲ ضرب کنید :

۱۰۳۵	۱۷۲۵	۱۸۶۱	۵۶۳	۱۷۶
۹۱۲	۸۰۶	۱۵۰۲	۳۶۰۵	۱۲۷۰

که بیشتر در مکه بودند برای پذیرفتن این دین سرسختی میکردند از طرف خداوند بپیغمبر(ص)

امر شد که با بت پرستان و دشمنان دین بجنگ بپردازد

پیغمبر(ص) چندین جنگ با دشمنان اسلام کرد و عاقبت بر مکه دست یافت

و بتهای خانهٔ کعبه را از میان برد و بجای بت پرستی پرستش خدای یگانه را آنجا

معمول ساخت

از آن پس آوازهٔ اسلام و مسلمانان بهمه جا رسید و چیزی نگذشت که همهٔ

مردم عربستان اسلام را پذیرفتند

پیغمبر(ص) در سال یازدهم هجرت در مدینه رحلت(۱) فرمود

قبر آنحضرت در مدینه زیارتگاه مسلمانان دنیا است

---

(۱) وفات

درس حساب

۱- یکسال ۳۶۵ روز است

که یک لنگهٔ کفش را امین و لنگهٔ دیگر را مأمون پیش پای اسماء نگه دارد.

گویند روزی هارون از وزراء و بزرگان دولت خویش پرسید امروز محترمترین و بزرگترین اشخاص در نظر شما کیست؟ همگی خلیفه را نام بردند اما خود خلیفه گفت محترمترین اشخاص کسی است که دو شاهزاده پیش پای او کفش جفت میکند. مقصودش کسائی بود که باحترام معلمی آن مقام[1] و منزلت[2] را داشت.

(۱) جایگاه (۲) مرتبه

چارهٔ آسان

مردی اسبی بدخو داشت که او را ستوه آورده بود، ناچار آنرا بفروخت. پس از چند روز خریدار اسب را برگردانید و گفت این اسب بکار من نمی‌آید وقتی سوارش میشوم پس پس میرود. فروشنده گفت چارهٔ این کار آسان است تو بهر طرف که میخواهی بروی دُمش را بآن سو کن.

درس حساب

حالا حاصل ضربهائی را که یافته اید بر ۲ تقسیم کنید .

۳ - هریک از این عددها را در ۳ ضرب کنید :

۷۵۹	۳۳۰۲	۲۴۹۶	۵۲۸	۳۶۵
۲۰۰۷	۱۰۲۸	۹۰۵	۳۲۷	۱۰۰۹

حالا حاصل ضربها را بر ۳ تقسیم کنید .

احترام معلّم

هارون الرشید خلیفهٔ[۱] بزرگ عباسی[۲] دو پسر داشت که نام یکی امین و دیگری مأمون بود . این دو شاهزاده نزد آموزگاری که بنام کِسائی مشهور بود درس میخواندند . روزها که آموزگار از اطاق درس برمیخاست امین و مأمون هردو برای احترام وی بطرف در میدویدند و هریک از آن دو میخواست در گذاشتن کفش معلّم بر دیگری پیشی جوید . عاقبت میان خود اینطور قرار گذاشتند

(۱) خلیفه : جانشین و عنوانی که بعضی سلاطین و پادشاهان اسلامی داده میشد .

(۲) عباسی : منسوب بنی عباس است که یکی از سلسله های پادشاهان اسلام میباشد

پائیز از مهر ماه شروع میشود و سه ماه دارد مهر و آبان و آذر

اوّل دیماه اوّل زمستان است؛ ماههای زمستان ۳ ماه دی و بهمن و اسفند

است

۶ ماه بهار و تابستان هر یک ۳۱ روز است و ۳ ماه پائیز و ۲ ماه اوّل زمستان

هر یک ۳۰ روز ماه اسفند در بیشتر سالها ۲۹ روز است و در بعضی از سالها ۳۰ روز

میباشد

۳ - یک هفته ۷ شبانه روز است - یک شبانه روز ۲۴ ساعت است.

حالا بگوئید یک هفته چند ساعت است؟ سه هفته چند ساعت؟ ۵ هفته چند

شبانه روز است؟ در یک ماه چند هفته است؟

اخلاق و صفات پیغمبر اکرم (ص)

حضرت محمّد صلی الله علیه و آله وسلّم در اخلاق نیکو نظیر نداشت و تمام

صفات خوب در او جمع بود: برای راهنمائی مردم هر گونه رنج و زحمت را تحمّل

۱- این عددها را ۴ برابر کنید.

۱۰۳۶	۱۰۷۵	۲۴۲۵	۵۷۵	۱۲۹۶
۲۲۵۰	۱۷۸۰	۱۲۰۶	۱۳۰۵	۵۲۷

حالا حاصل ضربها را بر ۴ تقسیم کنید.

۲- سال ۱۲ ماه دارد: فروردین اردیبهشت خرداد تیر

مرداد شهریور مهر آبان آذر دی بهمن واسفند

اول فروردین ماه جشن نوروز و روز اول سال است

سال ۴ فصل دارد. بهار تابستان پائیز زمستان

اول بهار روز اول فروردین است. فصل بهار سه ماه است:

فروردین و اردیبهشت و خرداد

اول تیرماه اول تابستان است. تابستان هم سه ماه دارد: تیر و مرداد

و شهریور.

بازدارد . با اهل خانه در کارها کومک میکرد مردم را بمساوات و برابری
و عدل و داد میخواند .

این اخلاق و صفات نیک بود که مردم را شیفتهٔ و ساخت و دین و آئین او
زودی رواج پیدا کرد .

درس حساب

۱- امتحان پیشرفت در جمع - حاصل جمع عددهای هر ستون را حساب کنید
ببینید برای جمع این ۱۰ ستون چند دقیقه وقت صرف میکنید اگر در ۲ دقیقه یا کمتر
توانستید جمع کنید معلوم میشود خوب پیشرفت کرده اید :

۸	۵	۴	۷	۲	۷	۸	۸	۹	۴
۱	۷	۹	۴	۸	۲	۶	۲	۳	۸
۴	۳	۳	۳	۴	۶	۷	۹	۵	۲
۳	۶	۷	۸	۳	۸	۹	۴	۸	۷
۵	۹	۶	۷	۹	۳	۵	۵	۷	۶

و این جمعها را در ۳ دقیقه .

میکرد . در مهربانی و خوشرفتاری با کوچک و بزرگ بی مانند بود . با فقیران
نشست و برخاست میکرد و با آنها هم غذا میشد . یتیمان را نوازش و بیماران
را عیادت میفرمود سخت ترین گذشت داشت که از دشمنان هم کینه در دل نمیگرفت
بلکه با نیکی و بخشش دشمنان را دوست و سرکشان را رام خود میساخت ، از
تجمّل[1] بیزار بود و لباس ساده پاکیزه میپوشید . با مقام بلندی که داشت
بسیار باحیا و فروتن بود هر قدر مقام ظاهری او بالاتر میرفت بر فروتنی او
افزوده میشد . در سلام کردن بکوچک و بزرگ پیش دستی میکرد پیران
و دانشمندان را بسیار حرمت مینهاد . خشم خود را فرو میخورد . از غیبت ،
دروغگوئی ، سخن چینی ، فریب دادن ، ترشروئی ، تکبّر ، گفتن کلمات
زشت و ناهنجار بیزار بود[2] شبها را با عبادت و راز و نیاز با خدای خویش
بسر میبرد . همیشه از خدا میخواست که او را در کار خوب کومک کند و از کار بد

(۱) پیرایه و زیور (۲) بی قاعده

۷/۵۳	۴/۷۵	۲/۷۹	۶/۳۵	۵/۶۶
۱/۹۵	۲/۹۵	۳/۰۶	۳/۴۵	۵/۷۵
۳/۴۶	۶/۸۷	۷/۱۲	۷/۱۶	۲/۰۸
۰/۵۷	۷/۳۶	۶/۸۸	۹/۵۶	۵/۶۲

۲/۳۵	۹/۵۳	۲/۸۹	۷/۴۹	۷/۴۶
۷/۶۵	۲/۸۷	۷/۵۸	۲/۷۵	۱/۶۳
۴/۷۵	۸/۱۷	۶/۲۹	۳/۲۵	۲/۳۷
۷/۵۵	۵/۵۷	۳/۲۵	۵/۶۵	۸/۱۵

۲ـ امتحان پیشرفت در تفریق - باید بتوانید مانده های این ۱۶ تفریق را در ۳ دقیقه حساب کنید .

۶۴	۵۴	۷۰	۹۲	۶۱	۵۳	۸۴	۸۰
-۲۹	-۳۸	-۳۴	-۴۴	-۳۸	-۳۴	-۵۵	-۶۵

۸۳	۹۴	۸۲	۵۴	۸۱	۸۵	۹۶	۷۴
-۵۶	-۷۷	-۴۸	-۲۹	-۶۵	-۳۷	-۴۸	-۲۷

و این ۱۸ تفریق را در ۵ دقیقه

۴۶	۳۶	۶۹	۵۲	۵۶	۴۶	۲۸	۱۹	۷۱
۳۳	۱۸	۵۳	۴۶	۹۳	۸۶	۷۴	۸۳	۴۵
۷۵	۲۲	۷۴	۶۵	۳۷	۳۷	۴۲	۶۸	۵۲
۸۴	۵۹	۸۱	۷۳	۴۳	۹۲	۸۵	۵۴	۴۳

ببینید در ۵ دقیقه چند تا جمع درست میتوانید حساب کنید؛

۶۳۴	۴۶۱	۸۳۲	۲۶۱	۶۴۲	۹۶
۲۳	۳۰۵	۷۶۱	۷۲۳	۸۳۱	۱۶۰
۶۹۱	۶۳۲	۲۴	۳۴	۶۴۲	۲۳۷
۸۵۱	۸۵۲	۴۱۴	۴۶۱	۸۳۱	۸۵

۸۹۰	۵۵۵	۵۶۹	۴۳۶	۵۲۷	۷۸۴
۷۹۴	۴۴۴	۴۵۸	۵۴۷	۴۳۶	۴۹۵
۶۸۳	۳۳۳	۳۴۷	۶۵۸	۳۴۵	۶۹۶
۷۹۲	۲۲۲	۲۳۶	۷۶۹	۲۵۴	۳۷۲

ببینید میتوانید در ۱۰ دقیقه این ۱۰ جمع را بی‌غلط انجام دهید:

درس علم الاشیاء

باد

روزی آموزگار کلاس سوم دبستان بمدرسه میرفت هوا خیلی گرم

وطوفانی بود ، باد بشدت میوزید ،
درختها خم میشد ، دربین راه خسرو
رسید وازاو پرسید . چه میشود
که باد میوزد ؟ آموزگار پاسخ داد :
هوای گرم چون سبک است
بالا میرود ، هوای سرد زود
جای هوای گرم را که بالا رفته است
میگیرد ، ازاین رفتن هوای گرم
وآمدن هوای سرد باد تولید میشود .

. باد همیشه از جائی که سرد است بطرف جای گرم میوزد .

۸۵۱ ۸۲۳ ۵۷۴ ۸۴۵ ۵۷۵ ۴۵۶
-۳۵۲ -۳۴۹ -۲۷۲ -۶۵۹ -۱۸۹ -۱۶۹

۸۶۵ ۳۴۵ ۹۵۶ ۲۴۷ ۶۴۳ ۷۸۴
-۴۳۷ -۳۳۷ -۷۷۷ -۱۴۸ -۴۴۴ -۳۹۵

۶۵۸ ۵۶۴ ۷۸۲ ۶۵۳ ۷۳۶ ۷۳۴
-۲۳۹ -۲۰۸ -۵۲۳ -۴۸۶ -۲۴۷ -۵۳۸

واین تفریقهارا در ۴ دقیقه .

۴۵۰۰ ۶۰۰۰ ۹۰۰۰ ۷۸۰۰ ۵۳۰۰
-۲۷۶۳ -۲۶۰۹ -۳۵۲۳ -۷۲۲۱ -۳۷۸۲

۸۶۰۰ ۶۸۹۶ ۵۳۸۰ ۳۲۰۰ ۷۷۰۰
-۷۷۰۸ -۴۹۰۷ -۵۱۹۵ -۱۸۰۹ -۷۹۵

واین ۱۲ تفریق را نیز در ۴ دقیقه .

۲۷۶۷ ۸۰۰۰ ۸۶۵۸ ۳۳۳۳ ۷۳۵۵ ۳۲۵۳
-۱۹۶۸ -۹۹۹ -۶۶۶۶ -۱۹۹۹ -۶۱۹۰ -۱۱۷۴

۶۳۹۵ ۵۰۵۰ ۸۳۲۵ ۹۱۸۲ ۸۶۵۳ ۴۵۰۸
-۴۵۷۸ -۲۰۷۰ -۱۴۱۲ -۸۰۷۵ -۲۷۴۴ -۲۲۱۷

بداشتن چنین کتابی بزرگ افتخار کنیم تا در دنیا خوشبخت و در آخرت رستگار باشیم

اولین پایهٔ دین اسلام پرستش خدای یگانه است هرکس خدا را پرستید و همیشه او را حاضر و ناظر(۱) دانست هیچوقت گرد(۲) کار بد نمیگردد و همیشه بکار نیک میپردازد(۳) و از این راه سعادت(۴) خود و دیگران را فراهم میسازد.

---

(۱) بیننده (۲) گرد کاری گشتن گرد آن کار (۳) پرداختن، اقدام کردن، شروع کردن آ (۴) خوشبختی

درس حساب

۱- امتحان سرعت عمل در ضرب - آیا میتوانید حاصل ضربهای این ۱۶ ضرب را در ۳ دقیقه پیدا کنید؟

۹۲ ×۴	۶۵ ×۳	۷۳ ×۴	۴۶ ×۳	۳۹ ×۲	۵۴ ×۳	۶۳ ×۴	۴۷ ×۳
۳۵ ×۴	۲۷ ×۳	۸۵ ×۳	۶۸ ×۳	۶۹ ×۴	۷۸ ×۴	۶۹ ×۲	۵۷ ×۲

قرآن مجید[1] و تعلیمات[2] اسلام

قرآن کتاب آسمانی مسلمانان است این کتاب عزیز[3] از جانب خداوند بوسیله[4] حضرت محمد بن[5] عبدالله صلی الله علیه و آله وسلم[6] برای راهنمائی مردم فرستاده شده است . قرآن پر از دستورهای کامل برای خوشبختی و پیشرفت بشر میباشد خداوند مهربان در این کتاب مقدس[7] مردم را بعدالت[8] ، تقوی[9] ، بذل[10] جان و مال در راه خدا برای آسایش مسلمانان ، خوشخوئی ، آموختن علم و دانش و کارها و صفات نیک دیگر امر فرموده و از جهل و نادانی ستمکاری ، دزدی ، دروغگوئی ، شرابخواری ، قمار ، غیبت[11] کردن صفات زشت دیگر نهی[12] کرده است .

ما باید قرآن را بسیار محترم بداریم و همیشه بدستورهای این کتاب آسمانی رفتار

---

(۱) [illegible] (۲) دستورها (۳) گرامی (۴) واسطه ، (۵) ابن ، پسر (۶) درود و سلام خدا بر او و خاندان او ، (۷) پاکیزه (۸) عدالت دادگستری (۹) پرهیزکاری (۱۰) بخشش (۱۱) بدگوئی از دیگران (۱۲) منع و بازداشتن

۷۷۶·۴	۹۳۶·۴	۷۷۲·۴	۷۳۲:۴	۶۸۴ ۴
۴۸۳·۳	۴۵۶·۳	۶۵۴:۳	۵۲۵ ۳	۳۵۱ ۳
۹۲۴:۴	۶۵۶·۴	۷۵۲·۴	۷۳۲:۴	۲۵۶ ·۴

ببینید هر ۵ تقسیم را در کمتر از ۲ دقیقه میتوانید انجام دهید؟

۵۷۲۲:۴	۳۹۵۶·۲	۵۷۲۴ ·۴	۴۳۷۱:۳	۷۶۵۲:۲
۲۹۷۲:۲	۱۵۷۲:۳	۲۹۸۲ ۲	۵۴۰۴·۴	۲۲۷۱:۳
۸۲۱۱:۳	۷۵۰۴ ۴	۳۶۷۲ ۲	۵۰۲۴·۴	۱۰۶۸.۳

شیر و موش

شیری در بیشه ای خوابیده بود، موشی ندانسته بر پشت او جست. شیر از خواب پرید از روی خشم پنجه بر روی موش گذاشت و خواست او را هلاک کند موش زبان بعذرخواهی گشود و گفت مرا ببخش که روزی ترا بکار آیم. شیر از روی تحقیر لبخندی زده گفت ترا رها میکنم لیکن از حیوان ضعیفی چون تو برای همچو منی چه کار ساخته است؟

پس موش را آزاد کرد و خود در پی شکار روان شد. از قضا صیادی در مسیر او

باید بتوانید حاصل ضرب های این ۱۵ ضرب را در ۴ دقیقه پیدا کنید.

۶۲۸×۳ ۲۴۳×۲ ۲۸۳×۴ ۵۱۶×۴ ۲۵۰×۳

۲۰۹×۴ ۸۱۶×۲ ۳۸۰×۳ ۵۸۴×۴ ۷۰۲×۳

۸۹۴×۴ ۷۵۸×۳ ۵۳۵×۴ ۴۰۷×۲ ۶۰۵×۲

این ۶ ضرب را در کمتر از ۲ دقیقه انجام دهید :

۷/۳۶	۶/۲۹	۲/۶۸	۵/۷۹	۴/۴۶	۳/۵۷
×۲	×۳	×۴	×۳	×۴	×۳

۲ـ امتحان پیشرفت در تقسیم ـ ببینید آیا خارج قسمتهای این ۱۸ تقسیم را در ۴ دقیقه میتوانید درست حساب کنید ؟

۵۴ : ۲ ۹۲ : ۴ ۶۶ : ۳ ۷۲ : ۴ ۳۶ : ۳ ۷۴ : ۲

۵۶ : ۴ ۴۸ : ۳ ۶۲ : ۲ ۷۸ : ۲ ۸۴ : ۳ ۶۹ : ۳

۸۷ : ۳ ۹۶ : ۴ ۵۲ : ۴ ۳۲ : ۲ ۷۶ : ۴ ۳۸ : ۲

واین ۱۵ تقسیم را در ۳ دقیقه ؟

۸۵۲ : ۴ ۵۴۴ : ۳ ۷۲۳ : ۳ ۴۶۵ : ۳ ۵۷۶ : ۳

س ۳۰ ریال پول داده است : ۵×۶ = ۳۰

۲ - ۵×۷ یعنی چه و چند است؟ همچنین ۵×۴ ؟ ۵×۸ ؟ ۵×۹ ؟

۳ - میدانید ۲×۵ = ۱۰ و نیز میدانید ۲×۵ = ۵×۲ پس ۵×۲ = ۱۰

همینطور میدانید ۳×۵ = ۱۵ و ۴×۵ = ۲۰

حالا بگوئید ۵×۳ = ؟ و ۵×۴ = ؟

۴ - این جدول ضرب ۵ را خوب یاد بگیرید

۵×۱ = ۵	۵×۴ = ۲۰	۵×۷ = ۳۵
۵×۲ = ۱۰	۵×۵ = ۲۵	۵×۸ = ۴۰
۵×۳ = ۱۵	۵×۶ = ۳۰	۵×۹ = ۴۵

۵ - هر یک از این عددها را ۵ برابر کنید

۵۱ ۷۸ ۶۳ ۹۲ ۷۶ ۳۴ ۴۵
۷۵۰ ۴۰۷ ۱۹۸ ۲۷۵ ۶۹۳ ۹۰۶

۶ - ۵ هفته چند روز میشود ؟ - ۵ سال چند روز است ؟

۷ - ۵ تا پنج ریالی چند ریال میشود ؟ - ۵ تا بیست ریالی چند ریال میشود ؟

او دامی گسترده و در آن طعمه نهاده بود همینکه شیر خواست آن را بخورد بدام افتاد

و با همه زورمندی هر چند کوشید نتوانست بندهای دام را بگسلد و خود را

نجات دهد . در این هنگام همان موش سر رسید و چون درماندگی شیر را

دید بی درنگ بجویدن بندها پرداخت و آنها را پاره کرد . شیر نجات یافت

و دانست که در این دنیا گاهی از موش ناتوان کاری ساخته میشود که از

شیر توانا ساخته نمیشود .

کار درویش مستمند برآر   که ترا نیز کارها باشد

درس حساب

۱ـ جعفر ۵ دفترچه نقاشی خرید یکی ۶ ریال چقدر پول داده است ؟

چون برای هر دفترچه ۶ ریال داده پس برای ۵ دفترچه ۵ تا ۶ ریال و یا

۵×۶ ریال پول داده است .

برای اینکه بفهمیم ۵×۶ ریال چند میشود ۵ دفعه ۶ ریال را جمع میکنیم میشود ۳۰ ریال

تمام موجودات زنده تنفس میکنند اما همه آنها ریه ندارند مثلاً گیاهان با برگ تنفس میکنند.

هنگام این درس آموزگار یک جگر سفید با حنجره بکلاس خواهد آورد و این عضوها را با اطفال نشان دهد

همچنین با دمیدن در آن وضع فرو رفتن نفس و بالا آمدن سینه را بدانش آموزان بفهماند

درس حساب

۱- ببینید در هر یک از این عدد ها چند تا ۵ است

۳۰ ۲۰ ۴۰ ۲۵ ۱۵ ۵ ۳۰ ۳۵ ۱۰

۲- هوشنگ ۳۲ ریال دارد میخواهد بداند چند تا پنجریالی میشود؟

برای اینکه بفهمیم چند تا پنجریالی در ۳۲ ریال است میگوئیم ۶ تا پنجریالی میشود ۳۰ ریال و ۷ پنجریالی میشود ۳۵ ریال که بیش از ۳۲ ریال پول هوشنگ است

پس ۳۲ ریال ۶ تا پنجریالی میشود با ۲ ریال.

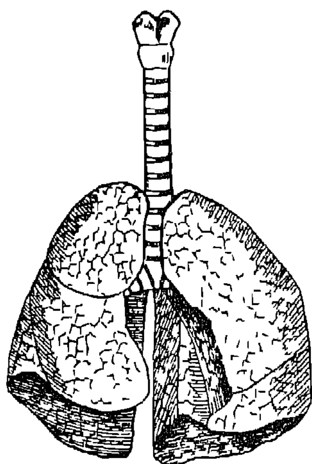
این حسابی که کردیم یعنی دانستیم که در ۳۲ ریال ۶ تا پنجریالی است و ۲ ریال

موجودات زنده تنفس میکنند

روزی آموزگار جگر سفید گوسفندی را که خرخره هم با آن وصل بود بکلاس

آورد و گفت این ریه(۱) است که

گوسفند با آن نفس میکشد

انسان و بسیاری از حیوانات

هم ریه و خرخره دارند

در موقع نفس فرو بردن که هوا داخل

ریه میشود سینه باز و وقتی که هوا

خارج میشود سینه جمع میگردد .

درهوا گازی(۲) وجود دارد که برای

زندگی انسان و حیوان و گیاه لازم است این گاز را اکسیژن مینامند .

---

(۱) شُش (۲) جسم بخار مانند

میگوئیم ۲۰ بر ۵ چهار، ۴ را مینویسیم ۲۰۰ | ۵ ، ۴۰

ومیگوئیم ۰ بر ۵ صفر؛ ۰ را درراست ۴ مینویسیم .

خارج قسمت این تقسیم میشود ۴۰

یعنی ۲۰۰ ریال ـ ۴۰ پنج ریالی تبدیل میشود .

۵ ـ مزد یک روز ۵ کارگر ۲۲۵ ریال شد حساب کنید مزد یک روز

هریک را ؟

دراین مسأله باید ببینیم ۵ تا چند ریال ۲۲۵ ریال است برای این کار ۲۲۵ ریال

را بر ۵ تقسیم میکنیم اینطور .

میگوئیم ۲۲ بر ۵ چهار و ۲ میماند؛ ۴ را مینویسیم ۲۲۵ | ۵ ، ۴۵

ومیگوئیم ۲۵ بر ۵ پنج؛ ۵ را درراست ۴ مینویسیم .

پس خارج قسمت ۴۵ است یعنی مزد یک روز هر کارگر ۴۵ ریال است

۶ ـ این عددها را بر ۵ تقسیم کنید .

میماند، عمل تقسیم ۳۲ است بر ۵ که آنرا اینطور مینویسیم ۳۲ | ۵ ۶ ۲

میگوئیم ۳۲ بر ۵ شش و ۲ میماند.

۶ را خارج قسمت و ۲ را باقیمانده این تقسیم میگوئیم

۳- هریک از این عددها را بر ۵ تقسیم کنید و خارج قسمت و باقیمانده هر تقسیم را پیدا کنید:

۴۶	۲۹	۴۱	۱۱	۱۸	۸	۲۳	۱۶	۳۶
۱۷	۲۶	۱۲	۳۷	۱۴	۷	۴۷	۶	۴۲
۴۴	۲۴	۳۸	۹	۱۹	۲۸	۳۹	۲۴	۱۳

۴- میخواهیم ۲ اسکناس ۱۰۰ ریالی را با اسکناسهای پنجریالی تبدیل کنیم چند تا پنجریالی میشود؟

دو اسکناس ۱۰۰ ریالی میشود ۲۰۰ ریال حالا باید ببینیم در ۲۰۰ ریال چند تا پنجریالی است برای این کار ۲۰۰ را بر ۵ تقسیم میکنیم اینطور:

با طاقها دود گوگرد میدمند یا گرد دِ دِ ت میپاشند و یا با تلمبه امتی میزنند.

خسرو گفت لباس را هم میشود ضدعفونی کرد؟ آموزگار جواب داد پیراهن و زیر شلواری و دستمال و حوله و ملافه لحاف را در آب میجوشانند و لباسهائی را که نمیشود جوشانید در آفتاب میاندازند و یا با اطوی داغ و بخار آب خیلی گرم ضدعفونی میکنند.

درس حساب

۱- حساب کنید اجرت یک روز ۸ کارگر را که هریک از آنها در روز ۳۵ ریال مزد میگیرد؟

۲- شاگردان کلاس چهارم دبستانی هریک ۵ ریال برای کومک بفقرا دادند روی هم ۱۲۰ ریال شد، آیا شاگردان کلاس چهارم چند نفرند؟

۳- یک شبانه روز ۲۴ ساعت است، ۵ شبانه روز چند ساعت است؟

۴ سال چند روز است؟ ۵ ماه اول سال چند روز؟

۲۱۵۵	۲۰۶۷	۷۲۰۰	۴۳۲۰	۲۰۷۵	۶۰۰۰
۲۹۴۵	۵۷۰۵	۶۶۱۰	۹۰۶۵	۲۰۸۰	۷۰۸۰

درس علم الاشیاء — ضدّ عفونی کردن منزل ولباس

سهراب با آموزگار گفت چون خانهٔ ما از دبستان دور بود پدرم در یک خانهٔ نزدیکتر کرایه کرد ، پدرم نگذاشت اسباب کشی کنیم و گفت اول اطاقها را ضدّ عفونی کنید بعد اسباب و اثاثیه را ببرید .

آموزگار گفت پدرت حق داشت هر وقت کسی میخواهد در اطاق یا خانه ای که شخص دیگر در آن بوده است زندگی کند باید اول آنجا را ضدّ عفونی کند یعنی میکربها و حشرات موذی[1] آنجا را از بین ببرد . در اطاقهای خانهٔ خودتان هم برای از بین بردن میکربها و حشرات باید گاهگاه این کار را بکنید .

فریبرز پرسید چگونه اطاق و خانه را ضدّ عفونی میکنند؟ آموزگار گفت

(۱) اذیت کننده

۸- قیمت ۶ جفت جوراب هفتی ۶ ریال چند ریال میشود؟

۹- اگر کره سیری ۵ ریال باشد ۶ سیر کره چند ریال است

۱۰- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید:

۶×۲+۴=. ۶×۴+۳=. ۶×۸+۵=.

۶×۳+۱=. ۶×۹+۵=. ۶×۵+۲=.

۱۱- ۶ متر پارچه متری ۵۸ ریال چند میارزد؟

باید ۶ برابر ۵۸ ریال را حساب کنیم برای این کار ۵۸ را در ۶ ضرب میکنیم

اینطور:

میگوئیم شش ۸ تا ۴۸، ۸ را مینویسیم و میگوئیم ۴۰ هر ۴

بعد میگوئیم شش ۵ تا ۳۰ و چهار ۳۴،

۳۴ را در چپ ۸ مینویسیم

$$\begin{array}{r} ۵۸ \\ ۶ \\ \hline ۳۴۸ \end{array}$$

حاصل ضرب و یا قیمت ۶ متر پارچه میشود ۳۴۸ ریال

۴- کارگری حساب کرد اگر بخواهد لباسی بقیمت ۱۳۰۰ ریال بخرد باید پول ۵ ماه خود را بدهد آیا این کارگر در هر ماه چند ریال پس انداز میکند ؟

۵- این ضربها را میدانید ۶×۲ ۶×۳ ۶×۴ و ۶×۵

و نیز میدانید که ۲×۶ = ۶×۲ پس حالا بگوئید :

۶×۲ = ؟ ۶×۳ = ؟ ۶×۴ = ؟ ۶×۵ = ؟

۶- ۶×۷ یعنی ۶ تا ۷ را باهم جمع کنیم که میشود ۴۲ همینطور ۶×۸ که میشود ۴۸ .

این جدول ضرب را خوب یاد بگیرید :

۶×۷=۴۲	۶×۴=۲۴	۶×۱=۶
۶×۸=۴۸	۶×۵=۳۰	۶×۲=۱۲
۶×۹=۵۴	۶×۶=۳۶	۶×۳=۱۸

۷- ۶ پرتقال یکی ۲ ریال چند ریال میشود ؟

لغزید و بدریا افتاد ملاح میدانست که ناخدا بهای ظرف را از مرد او گم خواهم

کرد ، با خود تدبیری اندیشید و نزد ناخدا رفت و گفت اگر چیزی کسی

سپرده باشید و او بداند که آنچیز در کجا است آیا میتوان گفت که آنرا گم

کرده است ؟ ناخدا جواب داد نه . ملاح گفت پس اگر یکی از ظرفهای

خود را ندیدید نگران نباشید گم نشده است ، جای آنرا میدانم آن ظرف

در ته دریا است . ناخدا از کاوت[1] او خوش آمد و از او درگذشت

(۱) هوشمندی

چوپان دروغگو

چوپانی دروغگو گاهگاه بی سبب فریاد میکرد گرگ آمد ! گرگ آمد !

مردم برای نجات[1] دادن چوپان و گوسفندان بسوی او میدویدند اما چوپان

میخندید و مردم میفهمیدند دروغ گفته است .

(۱) — رهائی

۱۲- این عددها را ۶ برابر کنید :

۳۵   ۹۰۴   ۹۰۸   ۷۴   ۴۶۰   ۸۰۷   ۲۰۹

۷۱۳   ۵۴   ۶۹   ۹۹۸   ۵۰۵   ۷۲۶   ۴۱۵

۱۳- قیمت یک جوجه ۱۷ ریال است، ۶ جوجه چند ریال میشود؟

۱۴- اگر برنج کیلوئی ۸ ریال باشد برای ۶ کیلو برنج چند ریال باید بدهیم؟

۱۵- کارگری هر هفته ۱۵۶ ریال پس انداز میکند، در ۶ هفته چند ریال پس انداز خواهد کرد؟

۱۶- قیمت یک کیلو شکر ۱۶ ریال است قیمت ۶ کیلو شکر چند ریال است؟

۱۷- مزد یک روز کارگری ۳۵ ریال است مزد ۶ روز او چند ریال میشود؟

تدبیر ملّاح

ملّاحی[۱] در کشتی ظرفهای ناخدا[۲] را می‌شست . یکی از آنها که پُربها[۳] بود از دستش

---

(۱) جاشو - کارگر کشتی (۲) فرمانده کشتی (۳) بهایش قیمت پُربها یعنی قیمتی

۱۶ دو ۶ تا است با ۴ . میگوئیم ۱۶ بر ۶ دو است و ۴ میماند .

$$\begin{array}{r|l} ۱۶ & ۶ \\ ۴ & ۲ \end{array} \qquad ۱۶ = ۲ \times ۶ + ۴$$

خارج قسمت و باقیمانده تقسیم هریک ازاین عددها را بر ۶ بگوئید :

۴۶	۵۴	۱۳	۴۵	۵۶	۵۲	۴۰	۲۳	۴۱
۲۲	۴۹	۵۸	۳۱	۳۹	۴۲	۳۰	۲۴	۲۵
۵۰	۲۰	۵۱	۴۴	۱۵	۲۸	۵۵	۳۶	۲۷

۳ - ۲۲۸ را بر ۶ تقسیم کنید

اینطور مینویسیم و عمل میکنیم :

میگوئیم ۲۲ بر ۶ سه و ۴ میماند ۳ را مینویسیم $\begin{array}{r|l} ۲۲۸ & ۶ \\ & ۳۸ \end{array}$

ومیگوئیم ۴۸ بر ۶ هشت ۸ را در راست ۳ مینویسیم

پس ۳۸ خارج قسمت ۶ : ۲۲۸ است

۴ - این عددها را بر ۶ تقسیم کنید :

از قضا[1] روزی گرگ بگله زد چوپان فریاد برآورد و کومک طلبید . مردم گمان کردند باز دروغ میگوید هیچکس بیاری او نرفت چوپان تنها ماند و گرگ همه گوسفندان او را درید

سعدی فرماید :

کسی را که عادت بود راستی	خطا گر کند در گذارند[2] از او[3]
وگر نامور[4] شد بنا راستی	دگر راست باور ندارند از او

(۱) اتفاقاً (۲) تقصیر (۳) در گذاردن یعنی چشم پوشیدن (۴) معروف و مشهور

درس حساب

۱ـ بگوئید در هر یک ازاین عددها چند تا ۶ است ،

۵۰ ۳۰ ۳۶ ۵۴ ۴۲ ۲۴ ۶ ۱۲ ۱۸ ۴۸

۲ ـ ببینید در ۱۶ چند تا ۶ است .

ـ ۲ ، ۶ تا میشود ۱۲ و سه ۶ تا ۱۸ که بزرگتر از ۱۶ میباشد پس در عدد

آنحضرت ۲۳ سال قبل از هجرت ، در سیزدهم ماه رجب بدنیا آمد . او در میان مردان اوّلین کسی است که به پیغمبر ایمان آورد و با او نماز خواند .

حضرت علی (ع) پیشوای مسلمانان و امام اوّل شیعیان است . او تربیت شده پیغمبر اکرم بود و داماد آنحضرت گردید . علی علیه السّلام در راه حمایت(۱) رسول(۲) خدا و پیشرفت دین اسلام فداکاریها و جانفشانیهای بسیار کرد . حضرت علی به واسطه ایمان کامل و صفات برجسته(۳) ای که داشت نزد پیغمبر بالاترین مقام را پیدا کرد بطوریکه او را برادر خواند و بجانشینی خود برگزید(۴) . پس از رحلت حضرت رسول ابوبکر و پس عمر و عثمان خلیفه مسلمین شدند . علی علیه السّلام پس از عثمان بخلافت نشست .

علی در زمان خلافت خود در مصرف(۵) بیت المال(۶) مسلمین بحدّی دقّت میفرمود که سرداران و خویشان خود هم دیناری بیشتر از حقّشان نمیپرداخت و حکومت(۷) ظالم را بر مردم روا

---

(۱) محافظت - نگاهداری (۲) فرستاده (۳) صفات برجسته - صفتهای عالی (۴) انتخاب کرد (۵) خرج کردن
(۶) مالی که به همه مسلمانان تعلق دارد (۷) فرمانروائی

۷۵۰۶	۵۰۷۶	۲۳۴۰	۲۴۶۰	۴۳۲۰
۵۰۵۲	۱۰۰۲	۳۲۷۶	۴۲۸۴	۱۲۷۶
۲۳۱۰	۶۷۳۲	۴۴۴	۷۵۲۴	۸۷۱۲

۵ - پس انداز ۶ ماه کارگری ۲۱۳۰ ریال است در هر ماه چند ریال پس انداز کرده است ؟

۶ - ۴۲ نفر در چند صف ۶ نفری میتوانند بایستند ؟ - ۲۴۶ نفر در چند صف ۶ نفری ؟

۷ - میوه فروشی ۲۲۸ ریال قیمت یک صندوق سیب را داد از قرار کیلوئی ۶ ریال چند کیلو سیب در صندوق بوده است ؟

درس تاریخ

حضرت علی علیه السّلام

علی علیه السّلام (۱) فرزند ابوطالب و پسر عمّ حضرت رسول (ص) است .

---

(۱) سلام بر او باد

از هیچ مشکل نمیهراسند[۱].

بطور خلاصه آنحضرت در رفتار و صفات نیکو نمونهٔ کامل انسانیت و مسلمانی است

(۱) نمیترسند

درس حساب

۱- میدانید که ۱۴ = ۷ × ۲ و نیز میدانید که ۷ × ۲ = ۲ × ۷ پس بگوئید

۷ × ۱ = ؟ و ۷ × ۲ = ؟ ۷ × ۳ = ؟ ۷ × ۴ = ؟ ۷ × ۵ = ؟ ۷ × ۶ = ؟

۲- خودتان هفت تا ۷ را باهم جمع کنید همچنان هفت تا ۸ را،

هفت تا ۹ را. خواهید دید که ۴۹ = ۷ × ۷ ، ۵۶ = ۷ × ۸

۷ × ۹ = ۶۳

این جدول ضرب ۷ است آنرا خوب یاد بگیرید.

۷ × ۱ = ۷	۷ × ۴ = ۲۸	۷ × ۷ = ۴۹
۷ × ۲ = ۱۴	۷ × ۵ = ۳۵	۷ × ۸ = ۵۶
۷ × ۳ = ۲۱	۷ × ۶ = ۴۲	۷ × ۹ = ۶۳

یک لحظه[1] هم روا نمیداشت : اینگونه رفتار باعث[2] شد که مردم نفع پرست[3] با آنحضرت دشمن شدند چون از شجاعت و حق پرستی او بیمناک بودند بهانه در برانداختن او کوشیدند عاقبت شخصی بنام عبدالرحمن ابن ملجم در ماه رمضان سال چهلم هجرت در مسجد ، هنگام نماز ضربتی بر او وارد ساخت و در نتیجه آنحضرت شهید شد .

حضرت علی (ع) در شجاعت بیمانند بود اما فقط در راه خدا شمشیر میکشید در دانش و فضیلت نظیر[4] نداشت ، سخنان آنحضرت که در کتاب نهج البلاغه جمع است بهترین گواه تقوی و فکر بلند اوست ، در کرم[5] و بخشش بر همه مقدم بود و هرچه بدستش میرسید بینوایان میداد ؛ یتیمان را سرپرستی میکرد ، در نظر او زر[6] و سیم[7] ارزش نداشت چنانکه معاویه دشمن بزرگش تصدیق کرده است که در نزد علی (ع) کوه طلا و پرکاه یکسان است ؛ از حیله[8] و نیرنگ برکنار بود و در راه پیشرفت

(۱) زمان بسیار کوتاه (۲) سبب (۳) سود (۴) صفت نیکو (۵) بزرگواری (۶) طلا (۷) نقره (۸) مکر و دغا

دل زیردستان نباید شکست

ل زیردستان نباید شکست — مبادا که فردا شوی زیردست

م زیردستان بخور زینهار[۱] — بترس از زبردستی روزگار

ن خیره[۲] بر زیردستان ستم — که دستی است بالای دست تو هم

ه خوش گفت فردوسی پاکزاد — که رحمت[۳] بر آن تربت[۴] پاک با

یازار موری که دانه‌کش است — که جان دارد و جان شیرین خوش

زن بر سر ناتوان دست زور — که روزی درافتی به پایش چو مور

گرفتم[۵] ز تو ناتوانتر بسی است — توانا تر از تو هم آخر کسی است

خدا را بر آن بنده بخشایش است — که خلق از وجودش در آسایش است

(سعدی)

---

(۱) دقت کن – بپا (۲) خیره – بی‌پروا (۳) بخشایش (۴) تربت – خاک

(۵) – اگر فرض و خیال کنم

تکلیف – شعرهای این درس را از بر کنید.

۳ – اجرت کارگری در روز ۲۷ ریال است در یک هفته او چند ریال می‌شود؟

۴ – ۴ هفته چند روز است؟ ۱۰ هفته چند روز است؟ ۵۲ هفته چند روز؟

۵ – یک هفته چند ساعت است؟

۶ – حساب کنید:

۷×۱+۳ =　　۷×۳+۴ =　　۷×۹+۵ =

۷×۲+۶ =　　۷×۶+۱ =　　۷×۵+۲ =

۷×۳+۵ =　　۷×۸+۶ =　　۷×۷+۵ =

۷ – این عددها را ۷ برابر کنید

۱۵　۱۰۷　۸۹　۶۳　۹۵　۲۱۹　۸۸

۲۷۴　۸۲۵　۱۰۵۳　۲۵۴۰　۴۰۱　۱۲۷۵　۳۷۲

۸۹۷　۷۲۶　۶۰۹　۴۹۵　۳۷۷　۴۴۴　۹۹۹

حالا بگوئید: ۱۷ روز چند هفته است و چند روز؟ ۳۰ روز چند هفته است و چند روز؟ همینطور ۲۱ روز؟ ۴۵ روز؟ ۵۰ روز؟ ۲۸ روز؟ ۶۰ روز؟

۴- خارج قسمت و باقیماندهٔ تقسیم هریک از این عددها را بر ۷ بگوئید:

۶۱	۲۳	۱۶	۳۱	۴۶	۹	۱۵	۵۸	۴۳
۶۵	۹	۱۲	۲۸	۶۳	۳۹	۲۹	۳۸	۵۵
۲۲	۱۹	۵۹	۲۰	۴۵	۵۰	۳۷	۷	۴۴

۵- با ۱۷۵ ریال چند جفت جوراب جفتی ۷ ریال میتوان خرید؟

باید ۱۷۵ ریال را بر ۷ تقسیم کنیم اینطور عمل میکنیم:

$175 \,|\, \frac{7}{25}$ میگوئیم ۱۷ بر هفت ۲ و ۳ میماند، ۲ را مینویسیم

و میگوئیم ۳۵ بر هفت ۵، ۵ را در راست ۲ مینویسیم

۲۵ خارج قسمت این تقسیم است

درس حساب

۱- ۱۴ روز چند هفته است ؟ یعنی ؟ = ۷ ÷ ۱۴

چون دو ۷ تا ۱۴ است پس ۱۴ روز ۲ هفته است .

۴۲ روز چند هفته است ؟ ۶۳ روز چند هفته ؟

۲- بجای هر نقطه عدد مناسب بگذارید .

۴۹ : ۷ = ۰   ۰ × ۷ = ۴۲   ۷ × ۰ = ۵۶   ۷ × ۰ = ۳۵

۷ : ۷ = ۰   ۷ × ۰ = ۶۳   ۲۸ : ۷ = ۰   ۰ × ۷ = ۲۱

۵۶ : ۷ = ۰   ۷ × ۰ = ۴۹   ۰ × ۷ = ۲۸   ۷ × ۰ = ۱۴

۳- در ۲۰ روز چند هفته است و چند روز ؟

یعنی باید ببینیم در ۲۰ روز چند ۷ روز است ؟ میدانیم دو ۷ روز ۱۴ روز میشود

و سه ۷ روز ۲۱ روز که بیشتر از ۲۰ روز است پس در ۲۰ روز ۲ هفته است

و ۶ روز که اینطور مینویسیم

$$\begin{array}{r|l} ۲۰ & ۷ \\ ۶ & ۲ \end{array}$$

حضرت زهرا(ع) به رسول خدا ایمان کامل داشت و هنگام سختیها یار غمخوارش بود.

پس از هجرت حضرت رسول چند نفر از اصحاب[1] او حضرت زهرا را خواستگاری کردند اما پیغمبر (ص) درخواست پسر عم خود حضرت علی را که در راه اسلام فداکاریها کرده بود پذیرفت.

حضرت زهرا بعفت و پاکدامنی و خداپرستی در میان زنان بمانند است. آن حضرت در جوانی درگذشت حضرت حسن(ع) امام دوم که بصبر و بردباری معروف است و حضرت حسین(ع) امام سوم که جان خود را بی پروا در راه حق و اجرای حکم خدا فدا کرد فرزندان حضرت زهرا میباشند.

---

۱) یاران - همراهان

درس حساب

(دوره)

۱- قیمت ۳ دفتر ۴ ریالی بیشتر است یا ۵ دفتر ۳ ریالی؟

پس با ۱۷۵ ریال ۲۵ جفت جوراب جفتی ۷ ریال میتوان خرید .

۶- این عددها را بر ۷ تقسیم کنید :

۳۰۸ ۵۲۵ ۲۷۰۲ ۱۱۲ ۴۲۷ ۸۰۲۲ ۹۱۷

۱۷۶۴ ۶۰۹ ۱۴۷۰ ۲۰۳۰ ۹۴۵ ۱۹۱۸ ۲۲۲۳

۷- قیمت دو صندوق سیب ۳۹۲ ریال است، درصورتیکه قیمت یک کیلوی آن ۷ ریال باشد چند کیلو سیب در این دو صندوق بوده است ؟

۸- اگر یکسال را ۳۶۴ روز بگیریم چند هفته میشود ؟

۹- ۱۸۰ روز چند هفته است و چند روز ؟

حضرت فاطمه زهرا (ع)

حضرت فاطمه زهرا علیها السلام دختر رسول خدا (ص) است . مادرش خدیجه بود . حضرت زهرا که براستی از بزرگترین و شریفترین زنان دنیاست نزد پدرش بسیار عزیز و محترم بود و در پیشرفت اسلام کومک بسیار با آن بزرگوار میکرد

۷- مهدی با ۲۵ ریال که داشت ۷ کیلو گوجه فرنگی خرید و ۳ ریال بدهکار شد.
قیمت یک کیلو گوجه فرنگی چند بوده است ؟

۸- یک دوجین مداد ۷ ریال قیمت دارد با ۱۲۶ ریال چند دوجین
از این مداد میتوان خرید ؟

۹- پدر کامران میخواست یکدست لباس برای خودش بخرد. لباس
دوخته و حاضر ۱۸۵۰ ریال قیمت داشت بکامران گفت اگر ۳ متر از این
پارچه بخرم باید متری ۳۵۰ ریال پول بدهم و ۱۵۰ ریال قیمت آستر آن میشود
و ۵۰۰ ریال قیمت دوخت آن . کامران حساب کرد و گفت اگر پارچه
بخرید و بدوزید بصرفهٔ شما است . آیا درست گفته است ؟ اگر لباس بدوزد
چند ریال کمتر از لباس حاضر تمام میشود ؟

۱۰- پدر احمد روزی ۶۰ ریال اجرت دارد ۳۵ ریال آنرا برای خرج
غذا بمادر احمد میدهد روزی ۶ ریال کرایهٔ اطاق میدهد ۱۰ ریال برای لباس

۲- حسن ۵ متر پارچه خرید ۳۵ ریال علی ۷ متر از همان پارچه خرید ۴۲ ریال
کدام ارزانتر خریده است ؟

۳- ۵ تا ۵ تا بشمرید اینطور ۵ ، ۱۰ - ۶ تا ۶ تا بشمرید - ۷ تا ۷ تا
بشمرید - ۴ تا ۴ تا بشمرید .

۴- شخصی پارچه ای که ۷ متر بود متری ۲۴ ریال فروخت اگر این پارچه
۱۵۰ ریال خریده باشد چند ریال نفع برده است ؟

۵- شخصی ۹۰ ریال داشت یک سوم آن را خرج کرد و باقی را بچهار فقیر
تقسیم کرد ، بهر یک چند داده است ؟

۶- ۱۰۰ من را یک خروار هم میگویند - یک خروار چند کیلو است ؟
نیم خروار چند کیلو ؟
یک خروار آرد را میخواهیم بطور مساوی در ۴ کیسه بریزیم در هر کیسه چند من آرد
خواهد بود ، و اگر بخواهیم بطور مساوی در ۵ کیسه بریزیم در هر کیسه چند من آرد خواهد بود ؟

درس حساب

۱- این ضربها را میدانید:

۷×۸ ۶×۸ ۵×۸ ۴×۸ ۳×۸ ۲×۸

۷×۹ ۶×۹ ۵×۹ ۴×۹ ۳×۹ ۲×۹

حالا بگوئید: بقطره ها بدل شوند وبصورت باران بزمین برگردند.

۸×۷=؟ ۸×۶=؟ ۸×۵=؟ ۸×۴=؟ ۸×۳=؟ ۸×۲=؟

۹×۷=؟ ۹×۶=؟ ۹×۵=؟ ۹×۴=؟ ۹×۳=؟ ۹×۲=؟

۲- مجموع ۸ تا ۸ ومجموع ۸ تا ۹ ومجموع ۹ تا ۹ را حساب کنید خواهید دید:

۸×۸=۶۴ و ۸×۹=۷۲ و ۹×۹=۸۱

۳- این عددها را ۸ برابر کنید - ونیز ۹ برابر کنید:

۸ ۴ ۹ ۷ ۲ ۵ ۱ ۳ ۶

۴- ۸ هفته چند روز میشود؟ ۹ هفته چند روز؟

ذخیره میکند و ۳ ریال در قلک پس انداز میریزد و روزی ۲ ریال برای کاغذ
و دوات و کتاب احمد کنار میگذارد میتوانید بگوئید در یک روز چند ریال
از اجرتش میماند و پس از ۵ ۳ روز کار چند ریال دیگر میتواند پس انداز کند ؟

اندرز

چو در نیکی رضای کردگار است   به از نیکی نگه کن تا چه کار است

ملطف و مرحمت دلها نگهدار   کس از دست و زبان خود میازار

بپوی[1] اندر جوانی راه یزدان   جوان بهتر خداترس خدادان[2]

بیاموز آنچه نشناسی تو زنهار[3]   که بر کس نیست از آموختن عار[4]

بشاگردی هر آنکو شاد گردد   بود روزی که هم استاد گردد

---

۱ - پوئیدن - رفتن   ۲ - خداداان - خداشناس   ۳ - زنهار
آگاه باش   ۴ - عار - ننگ

شعرهای این درس را از بر کنید

۱۵۰ ۲۲۵ ۵۰ ۱۲۵ ۷۲ ۳۶ ۴۰۵

۹۸۴ ۴۷۶ ۳۴۹ ۸۰۸ ۱۲۲۵ ۶۹۵ ۳۷۲

۹ـ ۸ متر چیت خریدیم متری ۱۳ ریال و یک اسکناس ۱۰۰ ریالی دادیم چند ریال باید پس بگیریم ؟

حکایت باید حفظ شود

حکایت

روزی بغرور جوانی بانگ(۱) بر مادر زدم دل آزرده بکنجی نشست و گریان همیگفت مگر خردی(۲) فراموش کردی که درشتی میکنی .

چه خوش گفت زالی(۳) بفرزند خویش — چو دیدش پلنگ افکن و پیلتن

گر از عهد(۴) خردیت یاد آمدی — که بیچاره بودی در آغوش(۵) من

نکردی در این روز بر من جفا(۶) — که تو شیر مردی و من پیرزن

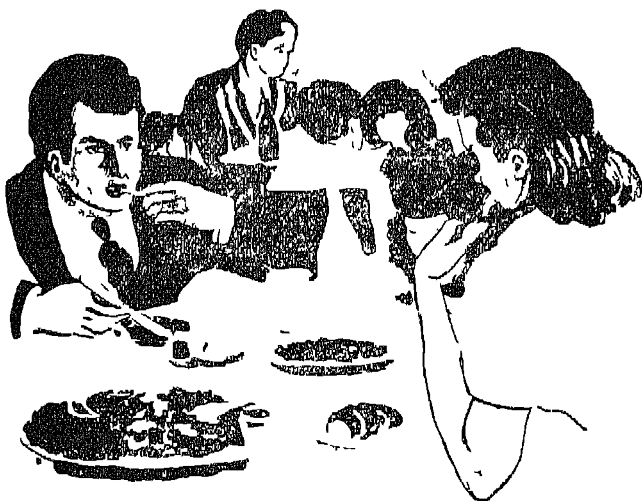
از باب ششم گلستان سعدی

۱ـ بانگ ـ فریاد ۲ـ خردی ـ کوچکی ۳ـ زال ـ پیرزن ۴ـ عهد زمان ۵ـ آغوش ـ بغل ۶ـ جفا ـ بدی وستم

۵- پرتقال دانه ای ۲ ریال است ۹ پرتقال چند میارزد؟ همچنین قیمت ۸ پرتقال چند است ؟

۶- ۳ کیلو و نیم برنج خریدیم کیلوئی ۸ ریال چند ریال باید بدهیم ؟

۷- ۹ نفر در مهمانخانه ای غذا خوردند قیمت غذای هرکدام ۱۲ ریال شد بر رو یهم چند ریال باید بدهند ؟

۸ - ۸ برابر و ۹ برابر این عددها را حساب کنید :

درس حساب

۱- ببینید چند تا ۸ در هر یک از این عدد ها است ؟

۱۶ ۲۴ ۸ ۶۴ ۷۲ ۳۲ ۴۸ ۵۶ ۴۰

ببینید چند تا ۹ در هر یک از این عدد ها است ؟

۲۷ ۱۸ ۶۳ ۷۲ ۵۴ ۸۱ ۹ ۳۶ ۴۵

۲- خارج قسمت و باقیمانده تقسیم هر یک از این عدد ها را بر ۸ و همچنین بر ۹ بگوئید .

۳۳	۶۷	۲۵	۴۴	۸۰	۷۱	۶۶
۴۵	۶۴	۵۳	۸۱	۷۲	۶۳	۵۴
۷۰	۴۹	۳۶	۱۸	۶۵	۲۳	۱۷
۱۰	۷۷	۵۱	۳۸	۶۵	۴۹	۲۷

۳- وقتی که میگویند عدد ۱۲۶ را بر ۹ تقسیم کنید یعنی ببینید چند تا

امام جعفر صادق علیه السلام

حضرت صادق (ع) امام ششم شیعیان است . بیشتر عمر شریفش در نشر[1] علم و تهذیب[2] اخلاق مردم و بیان احکام اسلام صرف شد . آن حضرت دانشمندترین مردم بود ؛ علمای بزرگ از اطراف عالم اسلام برای تکمیل اطلاعات خود بحضرش رومیآوردند .

حضرت صادق (ع) با آنهمه علم و دانش و فضیلت بسیار متواضع و فروتن بود و در نیکی اخلاق مورد ستایش[3] دوست و دشمن . با همه کس ملایم و با زبان خوش صحبت میکرد ؛ هیچوقت در گفتگو از جا در نمیرفت و ناسزا نمیگفت ؛ نسبت بزیردستان بسیار مهربان بود ؛ شبها بدرخانهٔ مستمندان[4] میرفت و آنچه برایش میسر بود با خود میبرد و بآنها میداد . آنحضرت پیشوای مذهب شیعهٔ جعفری است که مذهب رسمی ایرانیان است .

---

(۱) پراکندن - ترویج کردن (۲) پاک و صاف کردن (۳) آفرین (۴) بیچارگان - بینوایان

کیلومتر راه رفته است ؟

۷- کارگری روزی ۹ ریال از اجرت خود را پس انداز میکند ببینید پس از چند روز کار ۲۷۰ ریال پس انداز خواهد کرد ؟

۸ - مادر محمود میخواست برای او دفتر درست کند اگر در هر دفتر ۸ ورق بزرگ کاغذ بکار برد با ۴۸ ورق کاغذ چند دفتر خواهد ساخت ؟

۹- ۹ متر حلوار برای ملافه خریدیم به ۱۲۶ ریال حساب کنید متری چند ریال خریدیم ؟

۱۰- ۹ نفر ورزشکار برای انجام مسابقه از اصفهان بطهران آمدند کرایه آنان ۱۳۵۰ ریال شده بود نفری چند کرایه داده اند ؟

حضرت رضا علیه السلام

امام رضا (ع) هشتمین امام شیعیان است

یک قسمت از عمر شریف حضرت رضا علیه السلام در دوره خلافت مأمون

۹ در ۱۲۶ هست و یا ۱۲۶ نُه برابر چه عددی است

و چنانچه میدانید اینطور عمل میکنیم :

میگوئیم ۱۲ بر ۹ ۱ و ۳ میماند ۱ را مینویسیم ۱۲۶ | ۹ / ۱۴
و میگوئیم ۳۶ بر نُه ۴ ، ۴ را در راست ۱ مینویسیم

پس در عدد ۱۲۶ ، ۱۴ تا ۹ است و یا ۹ تا ۱۴ است

۴- هریک از این عددها را بر ۸ تقسیم کنید :

۳۶۴۸ ۲۳۷۶ ۳۰۸۸ ۵۱۱۲ ۴۶۹۶ ۶۷۷۶

۳۹۶۰ ۶۵۱۲ ۵۹۶۸ ۵۲۳۲ ۵۲۳۶ ۳۸۱۴

۵- هریک از این عددها را بر ۹ تقسیم کنید :

۵۱۱۲ ۹۲۷ ۷۲۱۸ ۶۱۲ ۵۰۴ ۷۱۱

۸۱۹ ۳۱۳۲ ۱۲۳۳ ۷۱۱۹ ۳۲۰۴ ۴۰۱۴

۶- اتوبیلی ۳۸۴ کیلومتر راه را در ۸ ساعت پیموده در هر ساعت چند

تبریک بآموزگار

تهران تاریخ ـــــ

آموزگار بزرگوار حق تعلیم و تربیتی را که شما بر گردن من دارید هرگز فراموش نخواهم کرد و بر خود لازم میدانم که همیشه آنرا بخاطر داشته و سپاسگزار باشم از خدا میخواهم که مرا یاری کند تا اندرزها و تعلیمات شما را در رهبری آموزگار بندم. اینک بمناسبت سال جدید و عید سعید تبریکات صادقانه خود را بحضور محترم تقدیم میدارم و سلامت و سعادت شما و خاندان جلیل را از خداوند متعال خواستارم

شاگرد شما احمد نیکوسرشت

درس حساب

۱ـ فیثاغورث یکی از مردان بزرگ یونان قدیم است تصویر او در اینجا می‌بینید این عالم بزرگ تقریباً در ۲۵۰۰ سال پیش زندگانی میکرده است.

خلیفه عباسی گذشت . آنحضرت درمجالس علما و دانشمندان بزرگ آن زمان که با حضور مأمون تشکیل میگردید حاضر میشد و با آنها گفتگو میپرداخت ، همگی تصدیق میکردند که آنحضرت درمطالبی که بحث میشد سرآمد دیگران است .

امام رضا (ع) دربخشش ، یتیم نوازی ، دستگیری از بینوایان ، همنشینی با زیردستان وکارهای نیک دیگر مانند پدر و اجداد خود معروف و مشهور بود .

با تمام مقاماتی که داشت غالباً بعبادت خدای یکتا و خواندن قرآن مجید مشغول بود ، با اینکه مردم او را بسیار محترم میداشتند ، بی اندازه متواضع و فروتن بود .

قبر حضرت رضا (ع) که در مشهد ، مرکز استان خراسان ، است زیارتگاه شیعیان میباشد .

۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹
۲	۴	۶	۸	۱۰	۱۲	۱۴	۱۶	۱۸
۳		۹	۱۲					
۴		۱۲						
۵				۲۵				
۶							۴۸	
۷					۴۲			
۸					۴۸			
۹							۷۲	

یکی بلا فاصله بالای آن عدد دیگری در سطر اول نوشته شده است. مثلاً
عدد ۴۸ را که در سطر هشتم می‌نویسید مساوی مجموع دو عدد ۴۲ و ۶ است که
با خود ۴۸ در یک ستون نوشته شده است. در این جدول حاصل ضرب
هر دو عدد یک رقمی را که بخواهیم پیدا می‌شود مثلاً اگر حاصل ضرب ۸×۶ را بخواهیم
می‌توانیم آن را در خانه‌ای که در سطر هشتم و در ستون ششم است پیدا کنیم و می‌بینیم که ۴۸
است و نیز می‌توانیم همین حاصل ضرب را در خانه‌ای که در سطر ششم و ستون هشتم است

۲- جدول فیثاغورث - شما اکنون حاصل ضرب همه عددهای از ۱ تا ۹ را در یکدیگر میدانید

این حاصل ضربها را میتوانید در جدولی جمع آوری کنید که جدول ضرب یا جدول فیثاغورث نام دارد.

فیثاغورث

در این جدول ۹ سطر است و ۹ ستون در سطر اول عددهای از ۱ تا ۹ را بنویسید، در سطر دوم دو برابر هریک از عددهای ستون اول را زیر همان عدد بنویسید و در سطر سوم ۳ برابر عددهای ستون اول را بنویسید، در سطر چهارم ۴ برابر هریک از همان عددهای ستون اول را بنویسید و همچنین تا سطر نهم که در آن ۹ برابر هریک از عددهای سطر اول را باید بنویسید:

هر عدد این جدول برابر مجموع دو عددی است که در ستون همان عدد ،

او پیغمبری نیامده ونخواهد آمد .

قرآن کتاب مقدسی است که از طرف خداوند بوسیلهٔ حضرت رسول برای راهنمائی مردم فرستاده شده است .

ما اگر بدستور قرآن وگفته های پیغمبر وپیشوایان دین رفتار کنیم البته خوشبخت وسعادتمند خواهیم شد .

در دین اسلام گفته شده است :

مسلمان باید درس بخواند ودر آموختن علم بکوشد .

مسلمان باید کار کند تا در دنیا راحت باشد وباید خدا را عبادت کند تا در آخرت سعادتمند شود .

مسلمان بعهد خود وفا میکند ، دروغ نمیگوید ؛ در امانت خیانت نمیکند ؛ کسی را آزار نمیرساند ؛ دست بمال کسی دراز نمیکند ؛ از غیبت کردن ، آشامیدن مسکرات ، دشنام دادن ، قمار کردن وتهمت زدن بپرهیزد .

بیاییم .

دین داری باعث خوشبختی است

این آسمان زیبا ، این خورشید نورانی و ستارگان درخشان ، این زمین پهناور و همچنین باد ، باران ، دریا ، کوه ، چشمه ، رود ، جنگل ، حیوانهای گوناگون و همه نعمتهای دیگر را خداوند آفرید تا مردم او را بشناسند .

شناختن خدا و اطاعت او باعث سعادت دنیا و آخرت مردم است برای نشان دادن راه راست بتمام مردم خداوند از میان بندگان خود جمعی را برگزید تا دستورهای او را بمردم برسانند . اینان پیغمبران خدا می باشند .

پیغمبران بسیارند و از همه معروفتر : نوح (ع) ، ابراهیم (ع) ، موسی (ع) عیسی (ع) و محمد (ص) میباشند .

حضرت محمد (ص) پیغمبر ما مسلمانان است و پیغمبری با و ختم شده یعنی بعد از

درس حساب

۱ـ امتحان مشیریت در جمع - عددهای هریک از این ستونها را جمع کنید.
اگر برای جمع این ستونها ۲ دقیقه وقت صرف کنید معلوم میشود خوب مشیریت کرده اید

در این امتحانات فقط جوابها را در کاغذ علیحده باید نوشت .

۲	۷	۶	۴	۳	۹	۶	۸
۸	۹	۵	۶	۸	۲	۹	۴
۷	۳	۶	۴	۵	۷	۵	۷
۹	۵	۶	۷	۸	۸	۷	۶
۲	۳	۹	۵	۶	۷	۸	۹

این ۸ جمع را در ۴ دقیقه .

۳۸	۸۳	۶۷	۳۹	۷۸	۹۲	۴۸	۵۷
۶۵	۷۵	۹۲	۷۶	۵۶	۷۸	۹۲	۸۲
۷۶	۹۶	۸۴	۵۲	۸۲	۶۹	۵۷	۹۶
۳۹	۴۸	۷۹	۶۹	۹۷	۵۶	۹۶	۸۷

مسلمان باید تمام اخلاق خوب را از درستی ، مهربانی ، اطاعت پدر و مادر نیکی بهمسایگان و خویشان ، احترام ببزرگتر ، محبت بکوچکتر و زیردستان در همه جا و همه وقت بکار ببرد .

تسلیت

اصفهان تاریخ

دوست عزیزم خبر فوت پدر بزرگوارت من و دوستان همدرست را بسیار متأثر ساخت البتّه مرگ پدر مصیبتی بزرگ است و یقین بسیار غمگینی اما بخوبی میدانی که هیچکس را از مرگ گریزی نیست پس بیتابی سودی نخواهد داشت باید صبور بود و از خدا طلب آمرزش کرد .

اینک بدینوسیله مراتب همدردی خود و تمام دوستان را ابراز میدارم و سلامت و بقای تو و سایر بازماندگان پدر مرحومت را از خداوند خواستارم . دوست تو

۷۴۹	۷۷۵	۶۸۳	۸۳۶	۷۵۴	۹۵۵	۶۲۶
۵۷۰	۴۶۶	۵۷۷	۴۵۶	۲۶۴	۳۸۰	۵۹۲

ومدت این تفریقها ۴ دقیقه.

۷۳۷۵	۷۵۲۰	۷۰۳۶	۸۵۴۲	۷۵۲۰	۸۲۵۶
۲۸۴۶	۲۶۱۵	۵۲۸۱	۶۷۲۵	۳۴۸۶	۲۴۷۲

۶۹۴۸	۸۹۶۳	۲۲۴۲	۴۶۰۹	۳۶۴۵	۶۸۷۴
۲۴۱۹	۲۸۷۱	۱۹۳۶	۳۸۷۴	۱۹۳۲	۳۲۵۸

۳ـ امتحان پیشرفت در ضرب ـ مدت این ۱۶ ضرب ۳ دقیقه است.

۸۶	۵۲	۷۶	۹۶	۵۷	۷۸	۹۵	۳۶
۶	۴	۸	۶	۷	۵	۳	۷

۹۵	۸۴	۶۷	۹۲	۵۸	۳۸	۸۴	۸۵
۷	۷	۶	۷	۶	۹	۵	۷

ومدت این ۱۴ ضرب نیز ۳ دقیقه.

و این ۷ جمع را در ۵ دقیقه :

۳۹۶ ۲۷۶ ۶۳۹ ۶۵۷ ۵۴۳ ۷۶۳ ۸۲۵
۲۹۴ ۸۲۴ ۸۴۷ ۴۶۸ ۶۲۹ ۴۶۵ ۱۳۷
۶۷۸ ۹۷۶ ۹۷۶ ۲۶۵ ۴۸۷ ۷۴۸ ۹۶۲
۸۵۹ ۲۸۵ ۳۸۱ ۱۲۳ ۵۴۳ ۷۹۶ ۵۴۸

۲- امتحان پیشرفت در تفریق - مدت تمام این تفریقها ۲ دقیقه است

۵۲ ۹۳ ۷۴ ۸۲ ۶۴ ۸۵ ۹۰ ۷۸
۳۵ ۶۷ ۱۶ ۶۶ ۴۸ ۴۷ ۴۵ ۳۹

۸۲ ۷۴ ۸۱ ۶۳ ۸۵ ۹۱ ۶۴ ۷۵
۴۸ ۲۹ ۵۵ ۴۵ ۴۷ ۴۹ ۳۸ ۴۶

و مدت این تفریقها ۳ دقیقه :

۶۸۵ ۸۷۳ ۷۱۸ ۸۹۴ ۶۳۹ ۴۵۶ ۴۶۷
۲۴۷ ۳۸۵ ۳۴۳ ۳۲۹ ۲۸۲ ۲۷۳ ۲۶۸

۳۷۲۶:۶ ۵۳۱۰:۹ ۹۹۲۶:۷ ۴۹۶۸:۷ ۸۸۱۷:۷

همچنین این تقسیمها :

۵۸۱۴:۹ ۳۷۴۵:۵ ۵۷۴۸:۶ ۶۶۷۱:۷ ۲۹۵۶:۸

۷۰۱۱:۹ ۶۳۲۵:۵ ۳۶۷۲:۶ ۴۴۵۹:۷ ۵۴۱۶:۸

۵- این ۱۰ مسأله را باید بتوانید در ۴ دقیقه حل کنید :

۱- جمع	۲- تفریق	۳- ضرب	۴- تقسیم	۵- ضرب
۳۵۰	۵۸۰	۲۶۷	۹۸۳۲:۸	۱۳۵۷
۶۵۴	۹۸-	۷×		۶×
۲۲۵				

۶- جمع	۷- تقسیم	۸- تفریق	۹- صرب	۱۰- تقسیم
۹۵	۲۹۷۰:۹	۷۲۸۰	۱۳۹۸	۴۶۴۶:۷
۲۸۸		۳۷۹۲-	۷×	
۱۴۰				
۲۰۷				

۸۰۷	۵۹۰	۹۸۰	۴۰۸	۷۰۶	۳۶۰	۹۰۶
۷	۷	۵	۸	۸	۹	۷

۸۰۹	۹۳۰	۴۰۶	۶۳۰	۷۰۹	۶۸۰	۴۵۰
۹	۶	۴	۹	۶	۷	۵

مدت این ۱۲ ضرب ۴ دقیقه :

۷۸۵	۶۳۶	۸۹۶	۸۶۶	۹۷۳	۷۲۸
۸	۶	۵	۷	۸	۴

۸۶۹	۴۷۴	۳۷۸	۹۶۵	۸۴۵	۶۹۷
۹	۷	۶	۵	۷	۹

۴- امتحان پیشرفت در تقسیم - مدت این تقسیمها ۴ دقیقه است:

۹۶۸:۸ ۴۹۵:۵ ۷۵۲:۸ ۹۱۷:۷ ۲۱۶:۶ ۹۵۵:۵

۷۲۶:۶ ۴۳۲:۹ ۹۲۴:۷ ۸۰۱:۹ ۳۲۲:۷ ۱۸۲:۶

مدت این تقسیمها نیز ۴ دقیقه است :

۵۷۶۸:۸ ۶۷۱۵:۵ ۵۷۶۹:۹ ۶۴۹۸:۶ ۱۹۸۵:۵

فهرست مطالب کتاب سوم ابتدائی

خدا

دانا خدای مهربان   اندر زمین و آسمان

هر چیز با هر گونه کار   باشد پیشش آشکار

هر کس بگوید حرف زشت   جایش نباشد در بهشت

آهسته گوئی یا بلند   داند خدای ارجمند

هر روز و شب نامش بخوان   منما خدا دور از زبان

یزدان همیشه یار تو   خشنود باد از کار تو

بخط سید حسین میرخانی فرزند مرحوم آقا سید مرتضی خوشنویس ۱۳۳۰